Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto hoito- ja kehittämissuunnitelma 2013–2027

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2013:1

ROIHUVUOREN JAPANILAISVAIKUTTEINEN PUISTO

HOITO- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA 2013–2027

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:1 / Arkkitehtuuriosasto
ISBN: 978-952-272-388-8
2013

Kartat: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

Valokuvat:
Jukka Toivonen
Virve Veisterä
Jere Saarikko
Birgitta Rossing
Hiroko Kivirinta
Eila Sihvola

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO 5

OSA I JAPANILAISVAIKUTTEINEN PUISTO 9

1. Puiston syntyhistoriaa 9

2. Nykytilanteen kuvaus ja ongelmat 23
   - 2.1 Osa-aluejako 23
   - 2.2 Puiston nykyinen käyttö 24
   - 2.3 Reitit 25
   - 2.4 Kasvillisuus 26
   - 2.5 Kivisommitelmat ja kivityöt 29
   - 2.6 Rakenteet, kalusteet ja varusteet 31
   - 2.7 Kunnallistekniikka, kuivatus ja eroosio 35

3. Hoito- ja kehittämissuunnitelma 37
   - 3.1 Ylläpidon tavoitteet 37
   - 3.2 Uusi hoitoluokitus 39
   - 3.3 Toimenpiteet osa-alueittain 40

4. Hankeohjelmat 73
   - 4.1 Opasteet, kyltit, info-/opastaulut ja nimipaalut 73
   - 4.2 Käytävien linjaukset ja hulevesien ohjaaminen 74
   - 4.3 Kustannukset 75

5. Kaluste- ja rakennelmakooste 77

6. Kustannusarviot 81

OSA II YHDYSKÄYTÄVÄ JA KIRSIKKAPUISTON POHJOISRINNE 83

1. Yhdyskäytävän nykytilanne 83

2. Yhdyskäytävän hoito- ja kehittämissuunnitelma 85

3. Kirsikkapuiston pohjoisrinteen hoito 91

LIITTEET 93

1. JOHDANTO

Roihuvuoren aluepuisto on kaupunginosansa keskeinen laaja viheralue, jonka metsäisen selänteen reunamille on syntynyt 1990-luvulta lähtien kaksi japanilaisvaikutteista kohdetta. Hiljainen Japanilaisvaikutteinen puisto Roihuvuorentien varrella on arvokas ja ainutlaatuinen kokonaisuus. Puistoa on rakennettu ja hoidettu käsityönä. Lopputuloksena on taideteos, jonka kaltaista ei Suomesta toista löydy. Vesitornin juurelle Kirsikkapuistoon istutetut sadat rusokirsikat ovat luoneet alueelle aivan uudenlaisen imagon. Suomen japanilaisten lahjoittamat puut on istutettu vuosien 2007–2009 aikana. Myös useat yritykset, joilla on yhteyksiä Japaniin, ovat osallistuneet Kirsikkapuiston istutusten ja tapahtumien rahoittamiseen. Keväisin vesitornin juurella vietetään kirsikoiden kukintaan liittyvää hanami-juhlaa.

Molemmista puistoista on tullut suosittuja nähtävyyksiä ja vierailukohteita, joilla on sekä puutarhataiteellista että kaupunkikuvallista merkitystä. Puistot yhdistää toisiinsa vesitornin mäen eteläreunaa myötäilevä puistokäytävä, joka päättyy Kirsikkapuistossa ensimmäisen maailmansodan aikaiseen tykkitiehen.

Erityisesti Japanilaisvaikutteinen puisto sisältää useita osa-alueita, joiden jatkuva ylläpito ja kunnostaminen ovat välttämättömiä laadukkaan kokonaisuuden säilyttämiseksi. Laadittavan hoito- ja kehittämissuunnitelman tarkoituksena on ollut muodostaa yhtenäinen näkemys puiston kehittämisestä sekä hoidon toimenpiteistä, joita voidaan toteuttaa pääosin normaalin ylläpidon keinoin.

Työn sisältö

Hoito- ja kehittämissuunnitelma sisältää Japanilaisvaikutteisen puiston kokonaisuudessaan, puistosta Kirsikkapuistoon johtavan puistokäytävän sekä Kirsikkapuiston pohjoisrinteen. Hoito- ja kehittämissuunnitelma on jaettu kahteen osaan. Japanilaisvaikutteisen puiston hoito- ja kehittämissuunnitelman (osa I) keskeistä sisältöä ovat osa-aluekohtaisesti esitetyt kehittämistavoitteet ja toimenpide-ehdotukset tavoitteiden toteuttamiselle. Puistokäytävä ja Kirsikkapuiston pohjoisrinne ovat omana erillisenä kokonaisuutena (osa II).

Työssä on esitetty suunnittelualueella tehtävät kertaluontoiset toimenpiteet ja niiden kustannukset. Tarkempaa suunnittelua vaativista kokonaisuuksista on laadittu hankeohjelmat ja kustannusarviot rakennusviraston In-Infran Fore-järjestelmään. Japanilaisvaikutteinen puisto on valmistunut vuonna 1998. Hoito- ja kehittämissuunnitelma on laadittu vuosille 2013–2027. Tavoitteena on jatkossa päivittää hoito- ja kehittämissuunnitelma joka viidestoista vuosi.

Työn kulku, lähtökohdat ja tekijät

Työ aloitettiin toukokuussa 2011 perehtymällä puiston syntyhistoriaan. Puiston eri vaiheisiin liittyvää aineistoa saatiin suunnitteluasiantuntija Kaisu Ilosen, luontopuutarhuri Jukka Toivosen ja maisema-arkkitehti Virve Veisterän arkistoista. Kirjallinen aineisto sisälsi alkuperäisiä suunnitelmia ja luonnoksia, kirjeenvaihtoa, muistioita, valokuvia ja muita dokumentteja. Aineisto on skannattu ja tallennettu sähköiseen muotoon rakennusviraston arkistoon.

Kesän aikana haastateltiin puiston suunnittelijoita – Jukka Toivosta ja Virve Veisterää sekä puiston nykyistä hoitajaa Jan Snellmania ja kartanovastaava Pepita Palosta. He ovat myös kommentoineet hoito- ja kehittämissuunnitelmaa eri työvaiheissa.

Maastoinventoinneissa on silmämääräisesti kartoitettu puuston, muun kasvillisuuden ja rakenteiden kunto ja niihin mahdollisesti kohdistuneet muutokset. Inventointien pohjalta on ehdotettu parannuksia kasvillisuuden ja rakenteiden hoitoon ja edelleen kehittämiseen.

Haastattelujen ohella työn lähtökohtana on ollut Herttoniemen ja Roihuvuoren viheraluesuunnitelma vuosille 2006–2015, osa 3/4. Japanilaisvaikutteisen puiston osalta lähtökohtana on ollut lisäksi Virve Veisterän 1990-luvulla laatimat suunnitelmat ja kirjatut parannusehdotukset vuosilta 1995–2001. Virve Veisterältä ja Jukka Toivoselta on myös saatu työtä varten rakentamisen aikaisia valokuvia.

Hoito- ja kehittämissuunnitelman on laatinut WSP Finland Oy, jossa työstä ovat vastanneet projektipäällikköinä maisema-arkkitehti Kati Teperi ja keväästä 2012 alkaen maisema-arkkitehti Arto Kaituri sekä suunnitelman laatijoina maisema-arkkitehti Hiroko Kivirinta ja hortonomi Eila Sihvola.

Työn ohjauksesta rakennusvirastossa on vastannut aluesuunnittelija Birgitta Rossing. Lisäksi työryhmään ovat kuuluneet puistovastaava Päivi Apajalahti ja suunnitteluasiantuntija Kaisu Ilonen. Työn aikana on kuultu edellä mainittujen puiston suunnittelijoiden ja hoitajien lisäksi Roihuvuori-Seuran jäseniä Otto-Ville Mikkelää, Henriikka Oksasta ja Sirpa Rouvista sekä Porolahden peruskoulun edustajaa Marju Töyriä. Jussi Lähteenmäki antoi hyviä neuvoja yhdyskäytävän istutuksia suunniteltaessa.

Suunnittelualueen sijainti.

Suunnittelualue

Japanilaisvaikutteinen puisto ja Kirsikkapuisto kuuluvat Roihuvuoren aluepuiston eteläosaan. Japanilaisvaikutteinen puisto (rek. nro 54077) sijaitsee Roihuvuorentien länsipuolella asuinkortteleiden välissä. Kirsikkapuisto (rek. nro 54407) sijaitsee Sahaajankadun itäpuolella rajautuen etelässä Abraham Wetterin tiehen. Puistoja yhdistää puistokäytävä.

Japanilaisvaikutteinen puisto on jaettu hoitoluokkiin A1, A2 ja C1. Hoitopinta-ala on yhteensä 9238 m², josta 1258 m² on tonttien puolella. Puisto on rakennettu vuosina 1990–1998. Jukka Toivonen sai idean japanilaistyylisestä puistosta, ja aloitti sen rakentamisen työllisyysvaroin palkatun työryhmän kanssa. Puiston nykyinen ilme on pitkälti maisema-arkkitehti Virve Veisterän vuonna 1995 laatiman yleissuunnitelman mukainen. Viime vuosina puiston ikääntymisen ja ylläpidon myötä alueelle on tullut joitain uusia elementtejä ja muutoksia.

Puistokäytävä Japanilaisvaikutteisen puiston ja Kirsikkapuiston välillä on jaettu hoitoluokkiin C1 ja A2. Kirsikkapuiston perustamisen jälkeen rakennettu kivituhkapintainen käytävä (285 m) kulkee Roihuvuoren selännemetsän kallioista reunaa myötäillen ja ohittaa matkallaan entisen leikkipuisto Tuhkimon. Leikkipuiston itäpuolella kivituhkakäytävä liittyy vanhaan asfalttipintaiseen puistokäytävään (95 m), joka kulkee osittain viereisen tontin puolella. Käytävä päättyy Kirsikkapuistossa ensimmäisen maailmansodan aikaiseen tykkitiehen. Käytävän kokonaispituus on 537 metriä. Käytävän leveys vaihtelee. Käytävän reuna-alueet kuuluvat luonnonhoidon piiriin, paitsi entisen leikkipuisto Tuhkimon puistonurmen kohdalla. Suunnittelualueeseen kuuluvat käytävän molemmat reunat sekä Kirsikkapuistossa tykkitien pohjoispuolella nouseva kallioinen rinne. Suunnittelualue rajautuu etelässä asuintontteihin ja pohjoisessa kallion reunaan.

Työn tavoitteet

Hoito- ja kehittämissuunnitelman tavoitteena on löytää yksinkertaisia, taloudellisia ja helposti toteuttamiskelpoisia ratkaisuja Japanilaisvaikutteisen puiston ja puistoja yhdistävän käytävän kehittämiseksi sekä osana jokapäiväistä ylläpitoa että kertaluontoisten, perusylläpidon lisäksi tehtävien toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on Japanilaisvaikutteisen puiston elinkaaren pidentäminen, jotta vältyttäisiin raskailta ja kalliilta kunnostustoimenpiteiltä.

Japanilaisvaikutteisessa puistossa on runsaasti alueita, joilla ei voida noudattaa viheralueiden hoidon yleisiä työselostuksia tai vakiintuneita hoitotapoja. Hoito- ja kehittämissuunnitelman tavoitteena on kuvata nämä tavanomaisesta poikkeavat hoitotavat kuten hiekka-alueiden muotoilu. Tavoitteena on myös ollut Japanilaisvaikutteisen puiston syntyhistorian dokumentointi.

Japanilaisvaikutteisesta puistosta ja Kirsikkapuistosta ei olla tekemässä japanilaisia puutarhoja. Japanilaisten käyttämät puutarhanhoidon menetelmät ovat kuitenkin käyttökelpoisia myös suomalaisen luonnon kauneuden korostamiseksi. Tässä suunnitelmassa on esitelty näitä hoitomenetelmiä. Rakennusviraston tavoitteena on järjestää puistojen hoitohenkilökunnalle koulutustilaisuus täydentämään tämän suunnitelman hoito-ohjeita. Tilaisuudessa käsitellään esimerkkien avulla muun muassa kasvillisuuden muotoonleikkaus- ja hoitotapoja. On tärkeää, että japanilaisvaikutteisten puistojen hoitohenkilökunta on perehtynyt japanilaisen puutarhanhoidon ajatusmaailmaan ja menetelmiin osatakseen soveltaa niitä Suomen olosuhteissa.

Kirsikkapuiston hankeohjelman ja tämän hoito- ja kehittämissuunnitelman yhteisenä tavoitteena on luoda Japanilaisvaikutteisesta puistosta, Kirsikkapuistosta ja näitä yhdistävästä puistokäytävästä visuaalisesti ja toiminnallisesti yhtenäinen kokonaisuus.

Puistojen nimistä

Roihuvuorentien ja Peukaloisentien risteyksen tuntumassa olevasta Roihuvuoren aluepuiston osasta käytettiin aikaisemmin nimeä ”Kalliopuisto”. Puistosta käytettiin 1990-luvulla nimiä ”Roihuvuoren japanilainen puisto” ja ”Suomalais-japanilainen puisto”. Puiston rakentamisen aikana vakiintui nimi ”Japanilaistyylinen puisto”. Tässä työssä nimi on muutettu muotoon ”Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto” maisema-arkkitehti Virve Veisterän ehdotuksen mukaisesti. Tämä nimi esitetään virallistettavaksi.

Vesitornin eteläpuolista nurmirinnettä alettiin nimittää Kirsikkapuistoksi, kun Roihuvuoren aluepuiston Sahaajankadun ja Abraham Wetterin tien kulmassa sijaitsevalle nurmirinteelle istutettiin 2000-luvun alussa noin 150 kirsikkapuuta. Tämäkin nimi on syytä virallistaa.

Japanilaisvaikutteista puistoa ja Kirsikkapuistoa yhdistävä käytävä kesäkuussa 2011.

Japanilaisvaikutteisen puiston sammalpuutarha elokuussa 2011.

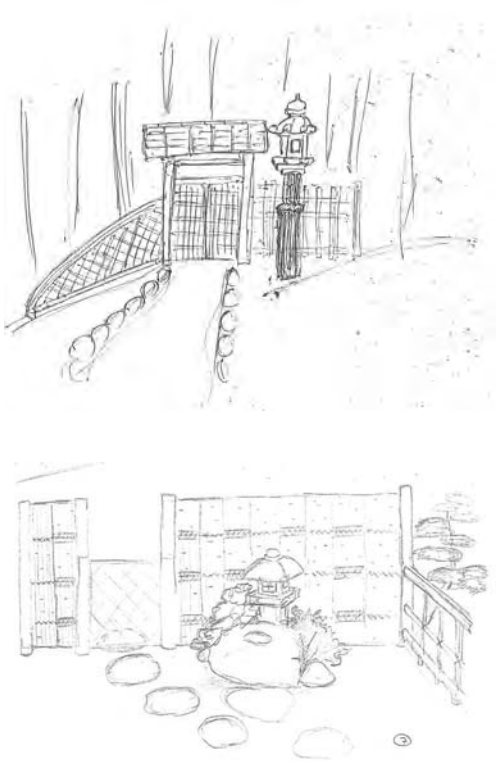
OSA I – JAPANILAISVAIKUTTEINEN PUISTO

1. PUISTON SYNTYHISTORIAA

Kalliopuisto ennen vuotta 1990
Roihuvuoren aluepuisto on olennainen osa 1950-luvulla suunniteltua asuinaluekokonaisuutta. Tuolloin Kalliopuistona tunnettu aluepuiston osa palveli siihen rajautuvia asuinkortteleita lähipuistona. Puisto kuului Roihuvuoren läntiseen selännemetsään puistomaisena ”viherreittinä” eteläiseen Peukaloisenpuistoon ja edelleen rannan viheraluevyöhykkeelle. (Veisterä 2012)

Kalliopuisto rakennettiin entisen kivilouhimon paikalle 1960-luvulla. Puistossa sijaitsi leikkipaikka, ja jossain vaiheessa siellä oli suuri keinu, jonka mukaan paikkaa kutsuttiin myös keinupuistoksi. Nykyisin puiston muodosta on jäljellä hiekkakenttä, portaat ja joitain käytävälinjauksia. Puisto rapistui hiljalleen. Vuoteen 1990 mennessä puisto oli osin kurtturuusun peittämä paikka.

Muodonmuutos Japanilaisvaikutteiseksi puistoksi
Jukka Toivonen toimi 1990-luvun alussa Roihuvuoressa piiripuutarhurina. Hän näki Kalliopuistossa piilevät mahdollisuudet. Puiston rauhallinen sijainti 1950-luvun rakennusten keskellä antoi hyvät lähtökohdat erikoislaatuisen puiston suunnitteluun. Paikan hiljaisuus ja puolisuljettu tila yhdistettynä laajaan kallioiseen metsään tekivät puistosta erityisen. Paikan ominaispiirteet – vaihtelevat korkeuserot, tummat kalliopinnat ja metsänpohjasta nousevat pihlajien tummat, ohuet rungot – loivat puistoon inspiroivan, salaisen ja miltei mystisen tunnelman. Jukka Toivonen aloitti Kalliopuiston jalostamisen työllistämisvaroin palkatun joukon voimin vuonna 1990. Toivonen halusi nostaa Itä-Helsingin statusta, ja rakentaa sinne kantakaupungin hienojen puistojen veroisen viheralueen. Esikuvana toimi Lenininpuisto.

Sirpa Kaukosen idealuonnoksia puistoon sijoitettavista rakenteista.

Käymättä koskaan Japanissa Jukka Toivonen ryhtyi keräämään aineistoa japanilaisista puutarhoista oppikirjanaan muun muassa kuuluisia japanilaisia puutarhoja esittelevä kalenteri. Toivosen työryhmässä tuolloin toimineen Sirpa Kaukosen luonnokset puistosta heijastelevat tätä oppimisprosessia.

Työ alkoi monirunkoisten, kitukasvuisten pihlajien innoittamana kalliotasanteelta. Betoniportaista poistettiin kurtturuusut, pihlajien joukosta kaadettiin kuuset, seljat ja ”kaikki suorarunkoiset puut” ja metsänpohjan kehittäminen sammalpuutarhaksi aloitettiin.

Kuivavesiaihe ja betonisilta. (JT)

Teepuutarhan aidan rakentaminen. Käsienpesuallas tehtiin kalkkikivilouhimolta saadusta koekairauspalasta. Taustalla näkyy kuivavesiaiheen louhepenger. (JT)

Pienen portin ja bambuaidan rakentaminen 1990-luvulla. (JT)

Tataarivaahtera- ja marjakuusiryhmien rakentaminen tilanjakajaksi, 1990-luku. (JT)

Hiekkakenttä jaettiin kahteen osaan puurakenteisella istutusaltaalla, johon istutettiin tataarivaahteraa. Toinen tilanjakaja perustettiin Kontulasta koulun pihalta pelastetuista marjakuusista, jotka istutettiin kuivavesiaiheen ja kirsikkapuutarhan väliin. Marjakuusien istutusta rajaava liuskekivimuuri rakennettiin läheltä saaduista kivistä. Pohjoisosaan pystytettiin pieni portti ja bambuaita.

Kuivavesiaihe rakennettiin louhepenkereen tapaan kivilohkareista. Kuivavesiaiheen yli lisättiin kaareva betonisilta vuonna 1995 ja sillan viereen sijoitettiin kivilyhty.

Käsienpesupaikan kallioleikkauksen eteen rakennettiin bambuaita. Alkuperäinen aita oli nykyistä korkeampi. Aidan eteen tuotiin vuonna 1995 kalkkikivilouhimolta saatu koekairauspala, josta tuli käsienpesuallas.

Vesipuutarhan zigzag-silta rakennettiin puusta, mutta vesiaiheen uoma oli vielä kasvillisuuden ja mukulakivien peitossa. Kirsikkapuut istutettiin sammalpuutarhan monirunkoisten pihlajien innoittamana ryhmiin siten, että samaan istutuskuoppaan sijoitettiin 3–5 taimea. Tavoitteena oli saada rungot kasvamaan ilmeikkäästi, sammalpuutarhan pihlajien tapaan.

Roihuvuoren Kalliopuistosta tuli erilaisten valokuvista lainattujen ideoiden, materiaalien ja eksoottisten kasvien koekenttä. Puistoon istutettiin aralioita, atsaleaa ja puksipuita. Sitä varten rakennettiin kivilyhtyjä, siltoja, portteja ja aitoja. Materiaalit kerättiin luonnosta tai pelastettiin muilta työmailta. Puistoon muotoutui kesään 1995 mennessä neljä erilaista aluetta: kirsikkapuutarha, kosteikko siltoineen, sammaltarha ja kuivavesiuoma kiviaineksesta. Työ laajeni huomaamatta puiston rajojen ulkopuolelle.

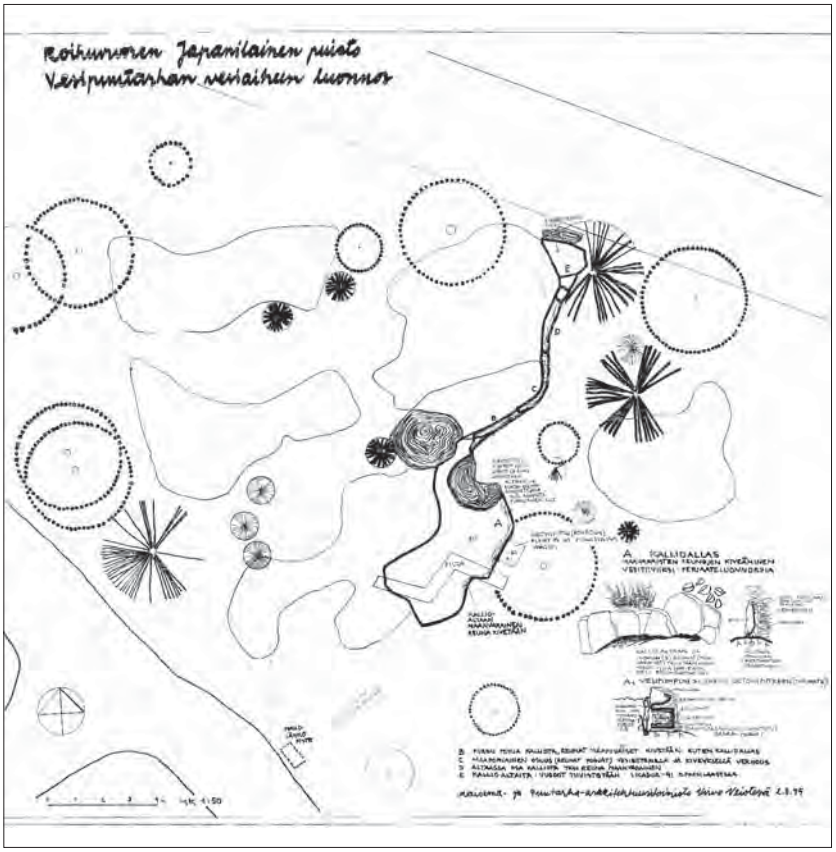

Sammalpuutarhan rakentamista vuonna 1996. (JT)

Japanilaisvaikutteinen puisto vuoden 1995 jälkeen

Kalliopuiston lähellä asunut maisema-arkkitehti Virve Veisterä seurasi Jukka Toivosen kokeilujen edistymistä ja esitti rakennusvirastolle "korrektuuriluonnokset" puiston ja vesiaiheen kehittämisestä. Rakennusvirastossa todettiin, että kehitteillä olevat japanilaisvaikutteiset aiheet olivat mielenkiintoisia, mutta alue kaipasi selkeämpää otetta paikallisen maiseman ja Roihuvuoren kaavallisten ihanteiden ehdoilla. Veisterä sai kaupungilta toimeksiannon puiston suunnittelusta jatkorakentamista ajatellen.

Virve Veisterän ensimmäinen ehdotus, "Jukka-Sanin japanilaisen puutarhan 'Korrektuuri'", on päivätty 15.6.1995. Ehdotuksessa on esitetty vesipuutarhan parantamisidea. Myöhemmin samana kesänä (6.7.1995) valmistui suunnitelma puiston yleisistä kehittämisperiaatteista ja puiston jäsentämisestä. (Liitteet 3 ja 4)

Virve Veisterän luonnos vesiaiheesta, päivätty 2.8.1995.

Vesiaiheen ”lähdekivet” aseteltiin kahdesti parasta ratkaisua etsittäessä. (VV)

Vesiaiheen rakentaminen 1995–1998. Uoma kaivettiin esille ja kallion pinta puhdistettiin. Uoman reunoja vahvistettiin betonilla. Betonireuna verhoiltiin huolellisesti luonnonkivillä.

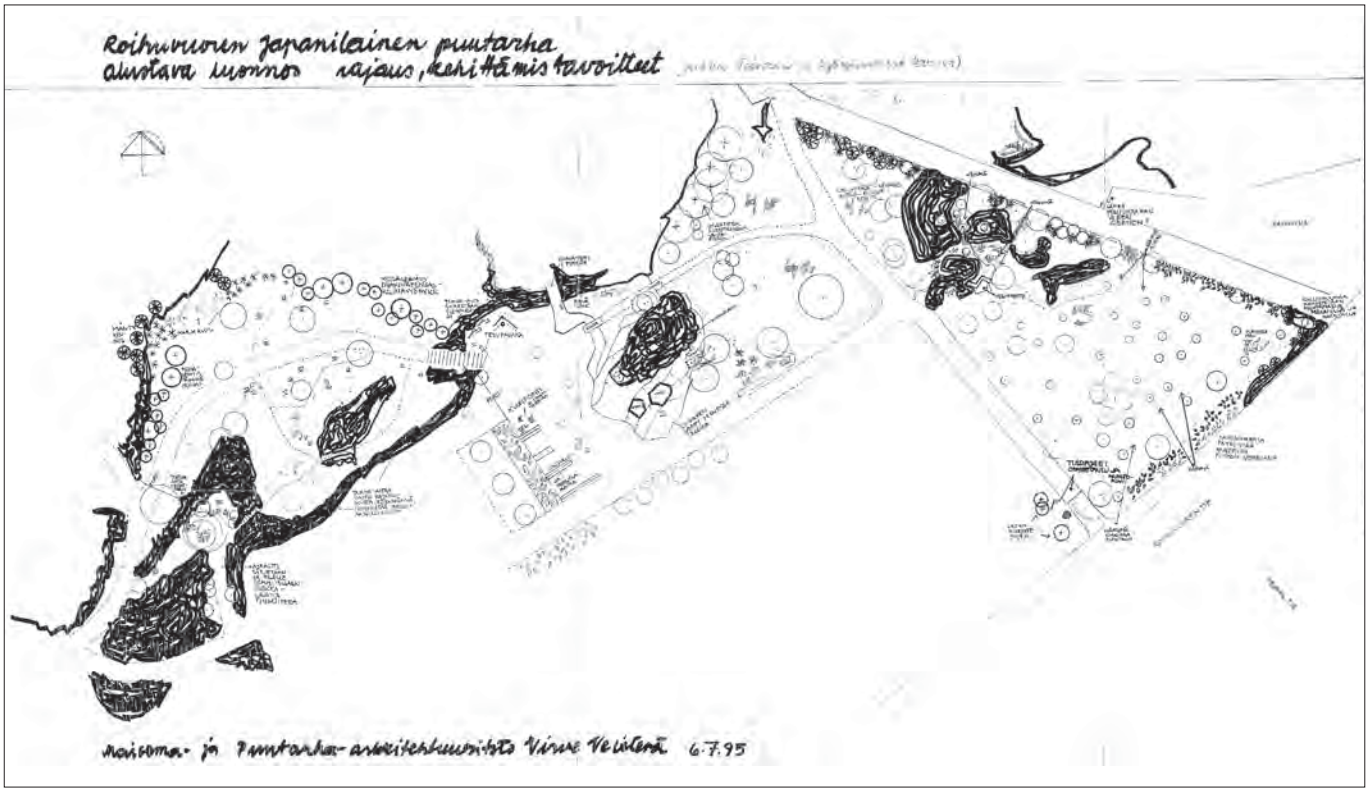
Vesiaiheen uoma löytyi ja sitä kaivettiin edelleen esille. 1995 (JT)

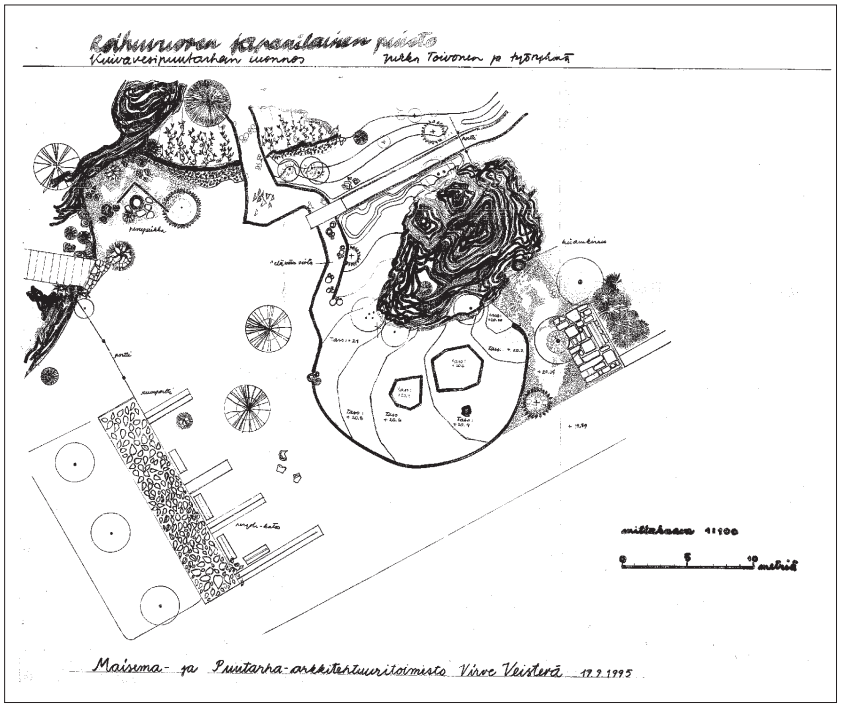
Kosteikko siltoineen ja kivilyhtyineen vuonna 1995. (JT)

Veisterän toinen tarjous (23.7.1995) sisälsi Roihuvuoren japanilaisen puiston esteettisesti vaativien maisemarakennuskohteiden rakentamisen valvonnan ja sammalenkasvatuskokeilujen järjestämisen. Puiston yleissuunnitelma on päivätty 15.5.1996, mutta vuosien 1995–1998 aikana valmistui useita suunnitelmia, yksityiskohtaisia luonnoksia ja periaatepiirroksia puiston rakenteita ja osa-alueita varten.

Työn edetessä Veisterä huomasi, että puutarha olikin osittain rakennettu asunto-osakeyhtiön pihan puolelle. Suunnittelija keskusteli kesällä 1995 puiston pohjoispuolella olevan asunto-osakeyhtiön edustajien kanssa mahdollisuudesta kehittää puistoa myös asuntopihan puolella. Tuolloin sovittiin, että Sinisen lohikäärmeen puutarhassa yksityistä tonttimaata voisi käyttää yläpuoliseen tonttitiehen saakka ja Mustan kilpikonnan puutarhan ”sammalmetsässä” metsikön reunalle marjakuusiaidan taakse.

Virve Veisterän yleissuunnitelmaluonnos, päivätty 6.7.1995. Suunnitelmassa on esitetty puiston tilajakauma ja näkymät.

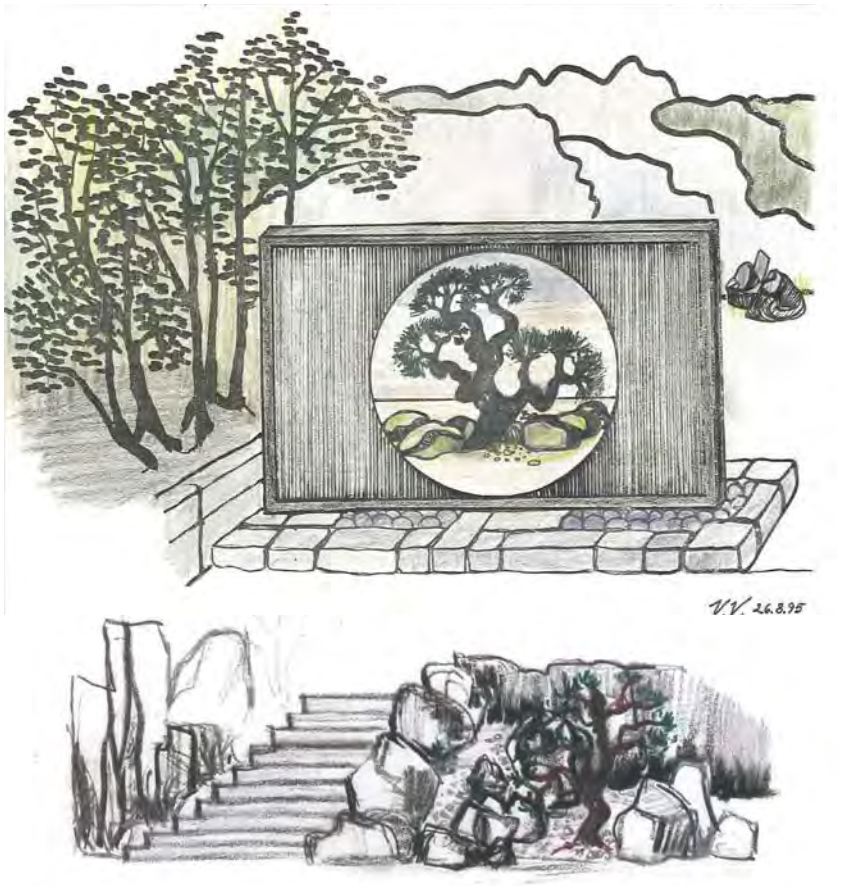

Virve Veisterän luonnos kuivavesiaiheesta, päivätty 19.9.1995.

Yllä kuivavesiaihe ennen vuotta 1995 ja alla vuonna 2000. (VV)

Virve Veisterän luonnoksia puiston rakenteista: kuuportti ja isot liuskekiviportaat. Huomaa reunan kivisommitelma.

Kuuportti rakenteilla.

Liuskekiviportaat ja toteutettu kivisommitelma.

Veisterän ehdotuksesta puutarhan osa-alueet nimettiin tarueläinten mukaan. Kullekin osa-alueelle pystytettiin oma opasteensa.

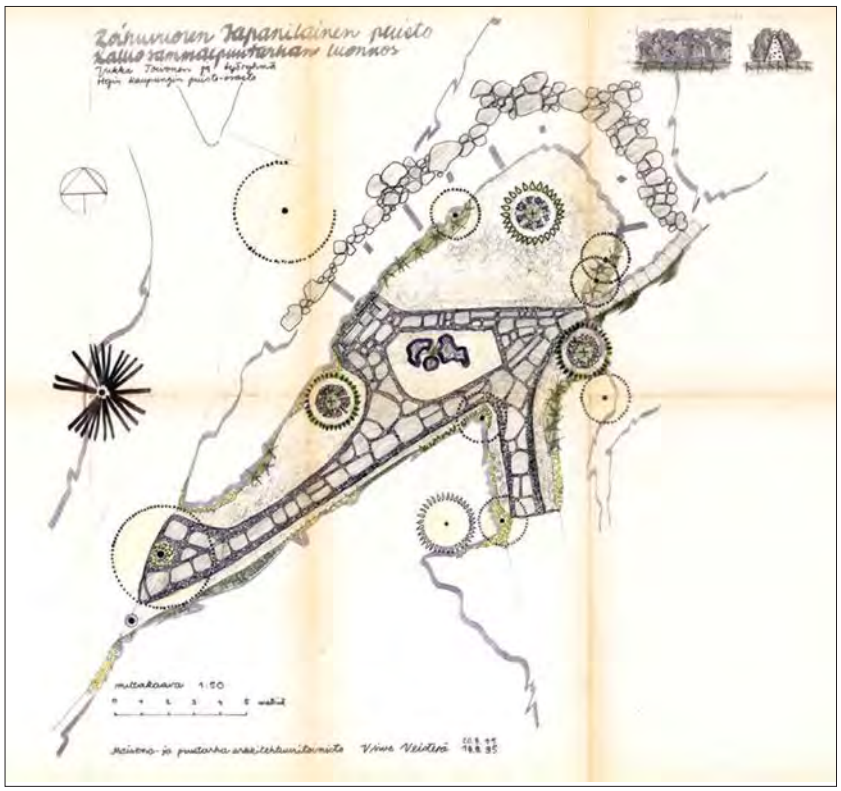
***Shijin – Neljä Suojelusjumalaa**

"Kaikessa ympäristösuunnittelussa, kuten kaupunki- ja puutarhasuunnittelussa, keskeisenä tavoitteena pidetään harmonisen tasapainon saavuttamista kaikkien neljän jumalan kesken. Periaate tuli Japaniin Heian-kaudella, jolloin kiinalaiset vaikutukset saavuttivat huippunsa Japanissa. Jokaisella Jumalalla on oma värinsä ja ilmansuuntansa: Sininen Lohikäärme "seiryu" idässä, tulipunainen lintu "suzaku" etelässä, Valkoinen Tiikeri "byakko" lännessä ja Musta Kilpikonna "genbu" pohjoisessa. Heian aristokraatit uskoivat, että luonnossa vallitsi luontainen tasapaino. Luonnon omia energiavirtoja ei saa häiritä. Tämä on tärkeä periaate suunnitelmaa laadittaessa, lampien, kivien ja istutettavien puiden asettelussa.

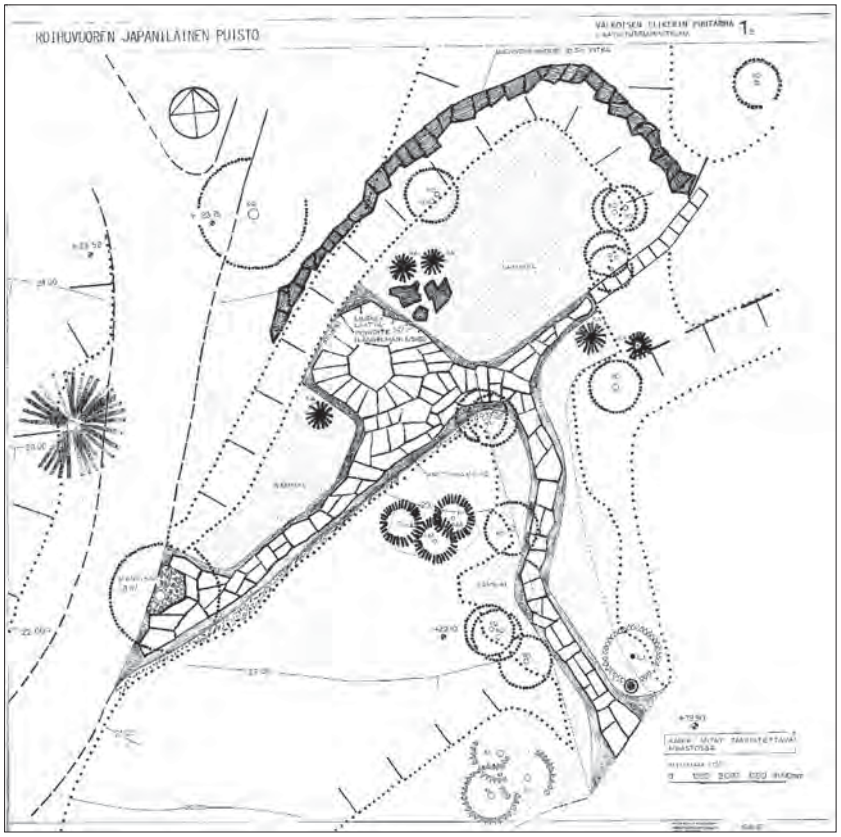
Virve Veisterän ansiosta puistosta muodostui eheä kokonaisuus, ja se sai nykyisen minimalistisen ilmeensä. Veisterän johtoajatuksena oli kehittää puistoa japanilaisen puutarhataiteen suunnitteluperiaatteiden pohjalta, mutta suomalaisen maiseman ehdoilla. Hänen mukaansa suomalaiseen maisemaan ei voida kopioida japanilaisen puutarhataiteen mestariteoksia. Lähtökohtana tulee olla alueen luonnon omaleimaisuus ja sen korostaminen. Puutarhojen nimet, kalusteet ja rakenteet sekä tunnuskasvit voivat olla japanilaisvaikutteisia, mutta Suomeen sovitettuja.

Veisterän esittämä kiinalaisiin ilmansuuntia hallitseviin tarueläimiin perustuva aluejako toi puistoon uuden ulottuvuuden. Neljää puutarhaa vartioivan jumalolennon, Shijin*, nimeäminen liittää puiston kaukaiseen maahan ja kulttuuriin kiehtovalla ja jopa kuvitteellisella tavalla. Puiston vakiintuneet alueet saivat kukin vartijansa. Sammalpuutarhaa vartioi Musta kilpikonna, kuivavesiaihetta Punainen Fenix-lintu ja kosteikkoa Sininen lohikäärme. Puiston länsireunaa vahvistettiin lisäksi Veisterän suunnittelemalla "katottomalla huoneella", jota vartioi Valkoinen tiikeri.

Virve Veisterän suunnitelman tärkein sisältö oli puiston eri osien kokonaisvaltainen maisemallinen kehittäminen. Suunnittelun painopisteenä olivat puiston sisäisten tilojen muodostaminen ja puiston sisäiset näkymät. Avokalliot, kallioseinät ja muut pinnat muodostivat keskeisen aiheen.

Kaksi variaatiota Valkoisen Tiikerin puutarhasta. Kivimuuri erottaa puutarhan Mustan kilpikonnan puutarhasta. Virve Veisterän luonnokset, päivätty 20.8.1995 ja 10.6.1997. Puutarha rakennettiin myöhemmin päivätyn suunnitelman mukaisesti.

Valkoisen tiikerin puutarha ennen rakentamista ja rakennettuna. (VV ja JT)

Virve Veisterä on ohjannut puiston rakennus- ja hoitotöitä vuodesta 1995 alkaen. Hän on säilyttänyt kiinnostuksensa puistoon aina näihin päiviin asti. Työnjako ja yhteistyö Jukka Toivosen työryhmän kanssa ei ollut aina helppoa. Erimielisyyksiä esiintyi muun muassa kivien sommittelusta ja kasvivalikoimasta. Kaikilla oli tästä huolimatta yhteinen tavoite – paikan kauneuden korostaminen. Vaativien rakenteiden onnistumiseen vaikuttivat olennaisesti taitavat rakentajat Jukka Sahlgren sekä puuseppä-kivimies Hannu Viksten.

Puisto avattiin virallisesti vuonna 1998, mutta Virve Veisterän näkemyksen mukaan puisto luovutettiin puolivalmiina, liian aikaisin. Monet Veisterän ajatukset ja suunnitelmat jäivät toteutumatta. Varsinkin Sinisen lohikäärmeen vesiaiheen "lähteen" kivisommitelmien kohentaminen ja Mustan kilpikonnan puutarhan maastonmuotoilu jäivät kesken. Tässä työssä on huomioitu näiden aiheiden keskeneräisyys.

Japanilaisvaikutteiselle puistolle luovutettiin vuonna 1998 Puutarhaliitto ry:n ja Rakennusteollisuus RTT ry:n tunnustus vuoden ympäristörakenteena. Virve Veisterä ja Jukka Toivonen palkittiin puiston suunnittelijoina.

Virve Veisterän yleissuunnitelma, päivätty 15.5.1996. Suunnitelma on skannattu rakennusviraston arkistoon. (Liite 3)

Japanilainen puutarhakulttuuri

'Zansanjousui' on perinteinen japanilainen puutarhan rakentamisen suuntaus, jossa hyödynnetään ylijäämämateriaalia puutarhan luomisessa. Vaikka suuntaus ei sinänsä ole ollut suunnittelun lähtökohtana tietoisesti, on Roihuvuoren japanilaistyylisessä puistossa noudatettu tätä periaatetta esimerkillisesti. Rakentamisen aikana materiaaleja ja kasveja haalittiin rakennustyömailta eri puolilta kaupunkia ja osa kerättiin läheisestä metsästä.

Japanilaiset puutarhat eroavat suomalaisista siten, että ne ovat aina intensiivisesti hoidettuja. Puutarha saattaa vaatia hoitoa päivittäin. Lisäksi on hyvin tavallista, että yksityispuutarhoihin palkataan oma puutarhuri.

Japanilaisessa puutarhataiteessa suurimpana saavutuksena pidetään puutarhaa, joka näyttää luonnon muovaamalta. Puiston tarkkaan harkitut elementit pysäyttävät ihmisen tutkimaan luontoa ja ihailemaan sen kauneutta. Kaikki rakenteet, kalusteet ja varusteet ovat toiminnallisia, pelkkiä koristeaiheita ei käytetä.

Japanilaiset kunnioittavat luontoa, mutta ovat myös tottuneet pelkäämään sitä toistuvien tsunamien ja maanjäristysten vuoksi. Japanilaisille luonnonläheisyys on erittäin tärkeää ja osa jokapäiväistä elämää. Kaikki puutarhoissa käytetyt kasvit ovat kotimaisia ja ilmentävät paikallisia olosuhteita – valoa, kuivuutta, kosteutta...

Sademäärä Japanissa on kymmenkertainen Suomeen verrattuna. Siten hulevesien suunnittelu on keskeisessä asemassa puutarhasuunnittelussa; sorapintoja käytetään imeytyskenttinä, kivisommitelmilla ehkäistään eroosiovaurioita ja askelkivet pitävät polut kuivina.

Japanilaisessa puutarhakulttuurissa on kolme tärkeää suunnitteluperiaatetta: paikan henki, käyttäjän tarpeet ja taiteellinen vaikutelma. Maailman vanhimmassa puutarhataiteen käsikirjassa SAKUTEI-KI:ssa sanotaan puutarhan suunnittelusta näin: "Valitse muutama alue tontilta maan ja lampien muotojen perusteella ja luo hienostunut tunnelma, joka heijastelee käyttäjän muistoja villistä luonnosta. Anna aikaisempien mestaripuutarhurien töiden olla ohjenuorasi suunnitellessasi. Ota huomioon mestareiden toiveet, kuitenkin huomioiden omat mieltymyksesi. Tutustu maamme kuuluisiin maisemiin ja opi ymmärtämään niiden kaikkein tärkeimmät elementit. Tulkitse uudestaan niiden sisin olemus suunnitelmassasi, mutta älä kopioi."

Japanilaisen puutarhurimestari Makiokan käyttämiä työkaluja.

Sammaleenhoitoa Japanissa. Hoitajan jalassa olevat pehmeät sukkatossut eivät aiheuta painaumia sammaleeseen.

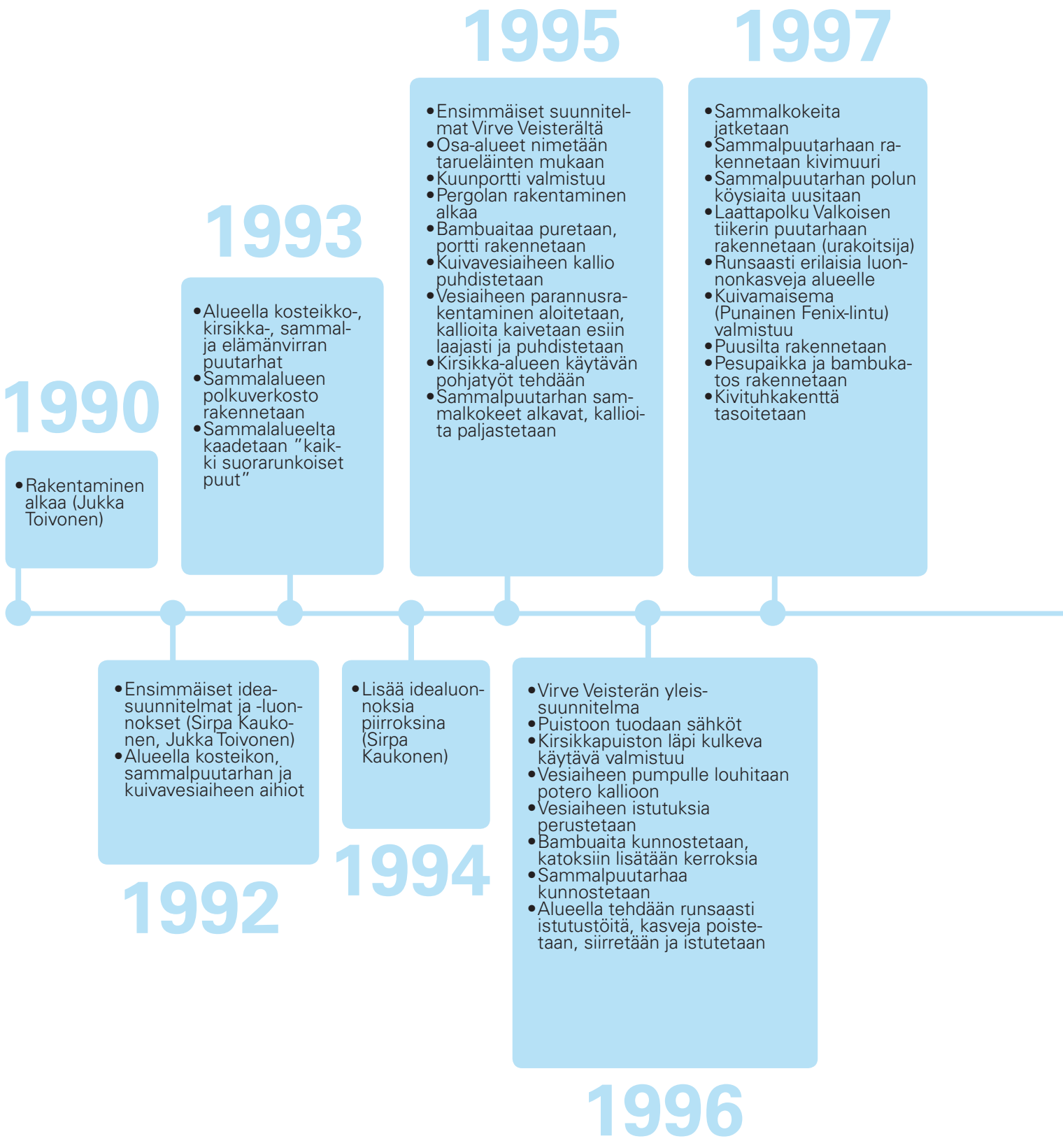
Puinen rapsutustyökalu sopii erilaisten reunojen puhtaanapitoon ja viimeistelyyn. Työkalu on 2 cm paksu puulauta, johon on viistetty 45 asteen kulma. (HK)

Yhteenveto

Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto on Suomessa ainutlaatuinen julkinen viheralue. Kaikki puiston istutukset, rakenteet ja muut elementit on tehty käsin. Puiston suunnittelijat ovat olleet aktiivisesti mukana rakentamisessa. Suunnittelu- ja rakentamisprosessi on ollut poikkeuksellisen pitkä ja monivaiheinen: on rakennettu ja purettu ja taas rakennettu uudelleen. Lopputuloksena on puisto, joka on upealla tavalla sovitettu saumattomasti osaksi ympäristöään. Luonnon kauneutta on osattu korostaa hienovaraisesti.

Puistoa rakennettiin suurella sydämellä, ja se herättää yhä suuria tunteita. Puistoa rakennettiin yrityksen ja erehdyksen kautta, jatkuvasti uusia ja erilaisia ratkaisuja kokeillen ja etsien. Tällainen työskentelytapa olisi vaatinut paljon enemmän resursseja kuin mitä käytettävissä oli. Puistoa rakennettiin välillä ilman ammattitaitoista työvoimaa ja niukoista materiaaleista. Tämä näkyy jo nyt ja tulee edelleen näkymään puistossa. Esimerkiksi Mustan kilpikonnan puutarhan ja Sinisen lohikäärmeen puutarhan Kirsikkarinteen polut on rakennettu ilman asianmukaisia rakennekerroksia.

Rakentamisen puutteista huolimatta Roihuvuoren japanilaisvaikutteisen puiston kauneusarvot ovat kiistattomat: puiston kauneus syntyy maalauksellisista kallioista ja niiden onnistuneesta korostamisesta. Rakenteissa on poikkeuksellisen huolellisia yksityiskohtia, ja vaikka puiston kaikki aiheet on lainattu toisesta kulttuurista, ne on sovitettu puistoon paikan ehdoilla.

Puiston aikajana 1990-2011. Lähteinä luettelot tehdyistä töistä vuosilta 1995–2000 ja yleissuunnitelman tekstidokumentti 15.5.1996.

1998

- Täydennys- ja paikkausistutuksia tehdään
- Taloyhtiö korjauttaa kosteikkoa sivuavan puistokäytävän portaikon
- Sammalkokeita jatketaan
- Mustan kilpikonnan puutarhan köysiaita uusitaan
- Punaisen Fenix-linnun puutarhasta asfalttikäytävälle johtavan käytävän portti ja bambuaita uusitaan. Myös katos, portin tolpparakenteet ja viereiset bambuaidat uusitaan.
- Kosteikon kookoskankaisiin tehtyjä istutuksia uusitaan osittain ilkivallan takia
- Kosteikolle köysiaita ohjaamaan kulkua
- Kiviaskelmapolku kosteikolta kirsikkapuiston käytävälle
- Vesialtaan pumppu hajoaa ja vaihdetaan
- Puiston nimikyltti Roihuvuorentien varteen
- Puisto valitaan vuoden ympäristörakenteeksi
- Puiston avajaisia vietetään 22.9.1998

1999

- Täydennys-, paikkaus- ja korvausistutuksia tehdään runsaasti
- Kirsikkarinteeseen istutetaan uusia puita (24 kpl)
- Sammalpuutarhasta poistetaan 8 kuivunutta pihlajaa
- Fenix-linnun puutarhaan istutetaan tammi
- Sammalet kasvavat hyvin
- Sillat ja Valkoisen tiikerin puutarhan penkki maalataan
- Läntisen portin pystytolpista revitään kaarnoja irti (ilkivaltaa), korjaustapaa harkitaan
- Bamburakenteita korjataan
- Puistoon lisätään kaksi koirien ulkoilutuksen kieltomerkkiä
- Sopivan värinen kiviaines kuivavesiaiheeseen löytyy
- Erikokoisia ryhmiä käy tutustumassa puistoon

2000

- Betonimuurin istutusryhmään istutetaan köynnöksiä
- Jonkin verran täydennys-, paikkaus- ja korvausistutuksia
- Kuolleita ja lahoja puita poistetaan puistosta
- Sammalpuutarha voi hyvin kosteana kesänä
- Bambuaitoja korjataan jatkuvasti
- Puurakenteet suojataan puunsuoja-aineella
- ”Lohikäärmeen selkien” väliin pieni sorasaarros ohjaamaan sadevesiä
- Puistossa vierailee pieniä ryhmiä lähes päivittäin
- Fenix-linnun puutarhan itäiseltä portilta lohikäärmeen puutarhan portaisiin johtavalle käytävälle köysiaita
- Vesiaiheen yläporras kunnostetaan, suoja-aidan tolpat asennetaan
- Valkoisen tiikerin liuskekivikäytävän oikeaan reunaan sepelillä täytetty kouru

2005

- Herttoniemen ja Roihuvuoren viheraluesuunnitelma 2006–2015 hyväksytään

2008

- Vesiaiheen todetaan vaativan kunnostamista

2010

- Eteläpuolella sijaitsevan tontin syreenit uusitaan
- Kirsikkarinteestä poistetaan koivuja

2011

- Puiston hoito- ja kehittämissuunnitelman laatiminen aloitetaan

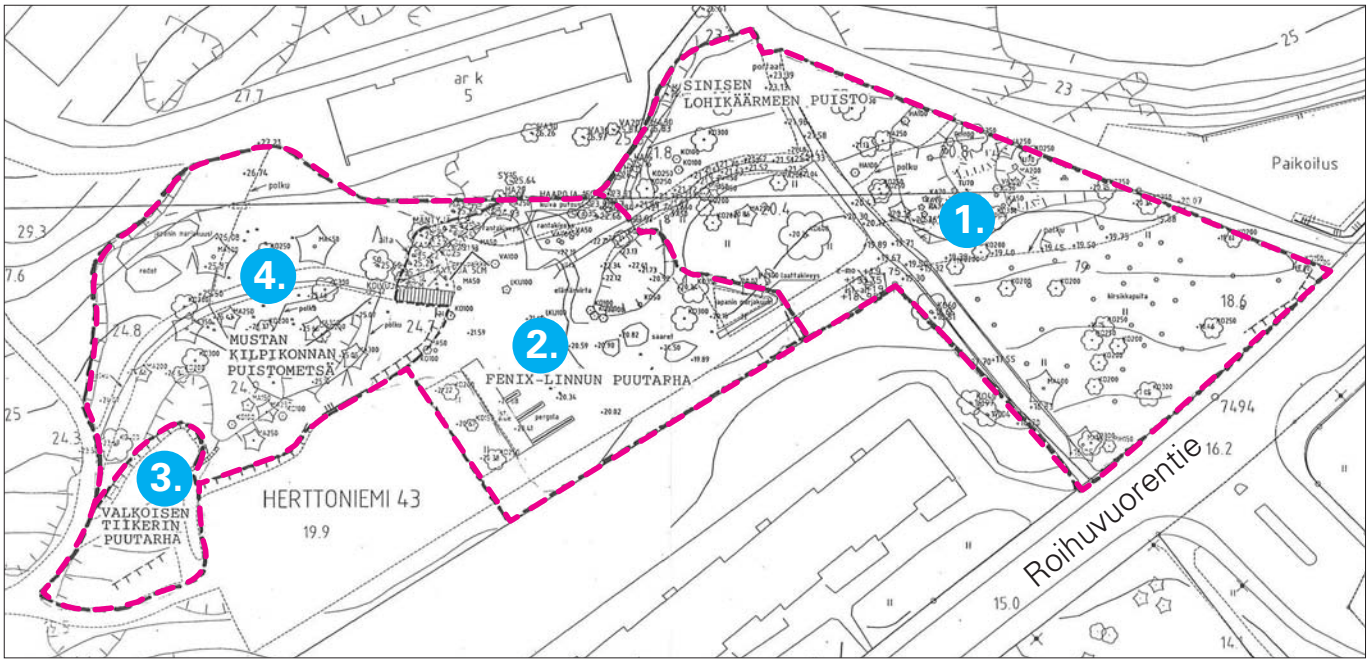
2. NYKYTILANTEEN KUVAUS JA ONGELMAT

Japanilaisvaikutteisen puiston virallisista avajaisista on kulunut 15 vuotta. Intensiivisen hoidon ansiosta puisto on säilyttänyt alkuperäisen asunsa melko hyvin. Puiston muuttumista ei kuitenkaan voi estää. Rakenteet kuluvat, kasvillisuusalueet muuttuvat, puistoon muodostuu oikopolkuja, hulevedet aiheuttavat eroosio-ongelmia. Myös puiston rakentamisen tapa – kiireellä, useassa osassa, monen eri tekijän toimesta – aiheuttaa nykyään ongelmia. Puiston rakenteita ja istutuksia on jouduttu korjailemaan vuosien saatossa useaan otteeseen.

2.1 Osa-aluejako

Puisto on jaettu neljään osa-alueeseen, jotka on nimetty kiinalaisten tarueläinten mukaan. Osa-alueet ja pinta-alat ovat Virve Veisterän suunnitelman (päivätty 15.4.2007) mukaan olleet:

1. Sinisen lohikäärmeen puutarha: 2100 m²
2. Punaisen Fenix-linnun puutarha: 1860 m²
3. Valkoisen tiikerin puutarha: 240 m²
4. Mustan kilpikonnan puutarha: 1625 m²

2.2 Puiston nykyinen käyttö

Japanilaisvaikutteinen puisto on nykyisin alueen asukkaiden keskuudessa erittäin suosittu oleskelu- ja tapahtumapaikka. Puistossa järjestetään joka vuosi Roihuvuoren kyläjuhlat. Puistossa käy runsaasti vierailijoita myös muista kaupunginosista ja muualta maasta. Puiston hoitajat esittelevät puistoa ja sen hoitoa ryhmille.

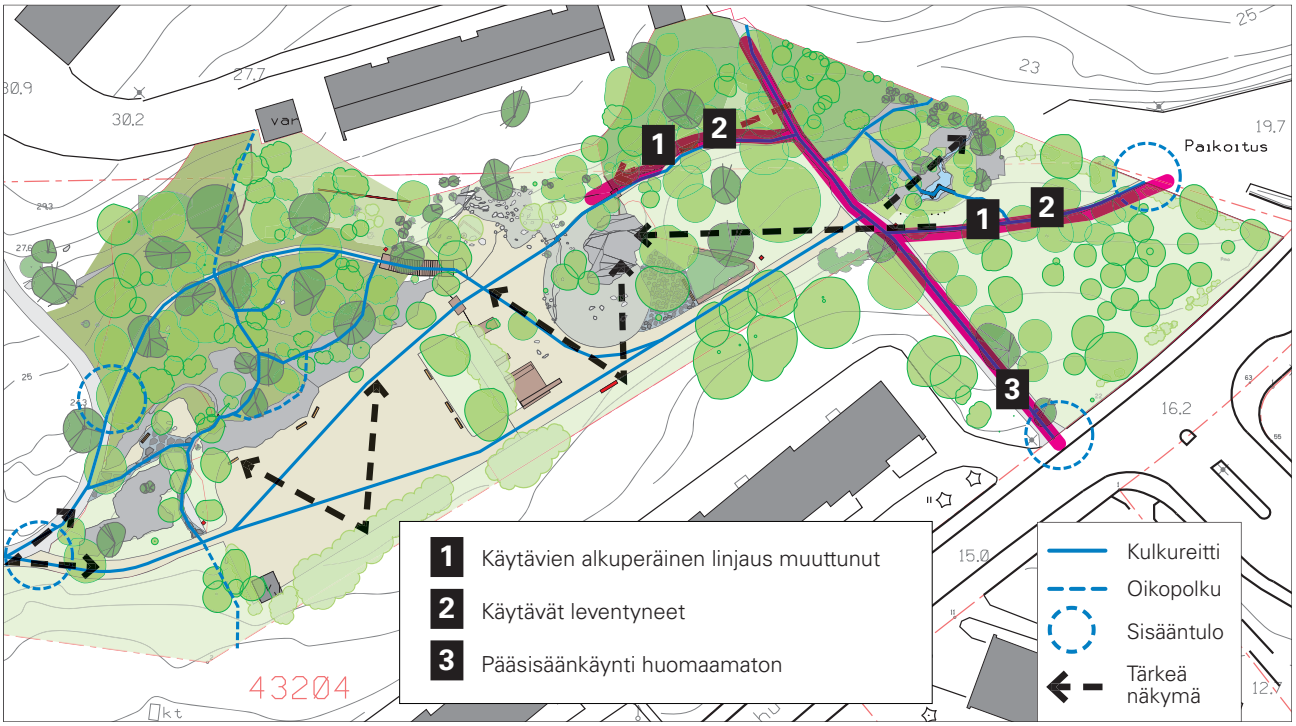
Puisto on myös läpikulkupaikka. Tyypillisesti japanilaiset puutarhat ovat suljettuja alueita, joissa on vain yksi sisäänkäynti, mikä helpottaa puutarhan hoitamista ja ylläpitoa. Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto on julkinen tila, kaikkina vuorokauden aikoina avoin ja kaikenikäisille tarkoitettu alue. Lapsia houkuttelevat kuivamaiseman hiekka-aallot ja maaston korkeuserot. Myös nuoriso viihtyy puistossa ja viettää siellä aikaansa. Hoitajat korjaavat päivittäin runsaan käytön jälkiä.

Käytön jälkiä puistossa. Yllä oikopolku tontilta Valkoisen tiikerin puutarhaan. Vesiaiheen äärellä ja Mustan kilpikonnan puutarhassa maanpinta on paljastunut runsaasta kulutuksesta. Puiston rakenteita töhritään ajoittain.

2.3 Reitit

Monet puiston käytävistä on rakennettu vakiintuneille reiteille ilman yksityiskohtaisia rakennussuunnitelmia. Reitit ovat säilyneet alkuperäisillä paikoillaan. Sinisen lohikäärmeen puutarhan Kirsikkarinteen ja puron luota pikkuportille johtavilta kivituhkapintaisilta käytäviltä on kuitenkin erilaisten muutos- ja hoitotöiden yhteydessä hävinnyt niiden alkuperäinen, luonteva linjaus. Käytävät ovat leventyneet 140 cm:ksi alkuperäisestä 120 cm:stä. Rakennettujen kulkureittien lisäksi puistoon on syntynyt joitain oikopolkuja.

Reitit, oikopolut ja tärkeät näkymät.

Sisäänkäynti lännestä – näkymän päätteenä Valkoisen tiikerin puutarhan kalliot ja koivut.

Puiston pääsisäänkäynti Roihuvuorentieltä on varsin vaatimaton. Tärkeän näkymälinjan varrella on monta huomion vievää kylttiä.

2.4 Kasvillisuus

Puut, pensaat ja muut puuvartiset kasvit
Puuston peittävyys on selvitetty ilmakuvasta ja inventoinnein kesän ja syksyn 2011 aikana. Valtapuulaji vaihtelee puiston eri osissa: puiston ylätasanteella kasvaa vanhoja mäntyjä, rinteen alaosa taas on koivuvaltainen. Puuston erikoisuuksia ovat vanha kilpikaarnakoivu sekä kallionkoloista kasvavat kitukasvuiset koivut. Kitukasvuisuus ei tässä puistossa ole moitittavaa. Japanilaisissa puistoissa on usein käytetty kääpiömuotoisia tai kitukasvuisia kasveja korostamaan valittujen kivien voimakkuutta. Puistossa kasvavat monirunkoiset pihlajat ovat huonokuntoisia, samoin Punaisen Fenix-linnun puutarhan tammet.

Puiston alkuperäinen metsäinen puusto on muuttumassa puiden kaatamisen ja istutusten myötä jalostetummaksi, puistomaiseksi. Puistoon on istutettu erikoisempiakin lajeja. Näiden joukossa ovat esimerkiksi hemlokki, katsura ja piikkiaralia sekä pieni japaninvaahtera. Sinisen lohikäärmeen puutarhan kirsikkarinne on jo hyvin puutarhamainen kokonaisuus.

Puiston pensaiden joukossa on muun muassa taikinamarjaa, katajia, pähkinäpensaita, tataarivaahteroita ja marjakuusia. Pensaskerros ei ole yhtenäinen tai peittävä. Puistosta avautuvat laajat näkymät naapuritonteille erityisesti talviseen aikaan.

Puistoon on siirretty myös puolukka-, mustikka- ja variksenmarjamättäitä. Näiden lisäksi sianpuolukkaa kasvaa muun muassa kuivavesiputouksen yläjuoksulla.

Puiston puuvartinen kasvillisuus vaatisi nykyistä intensiivisempää hoitoa. Osaa puista ja pensaista tulisi muun muassa leikata säännöllisesti niiden luontaisen kasvutavan korostamiseksi.

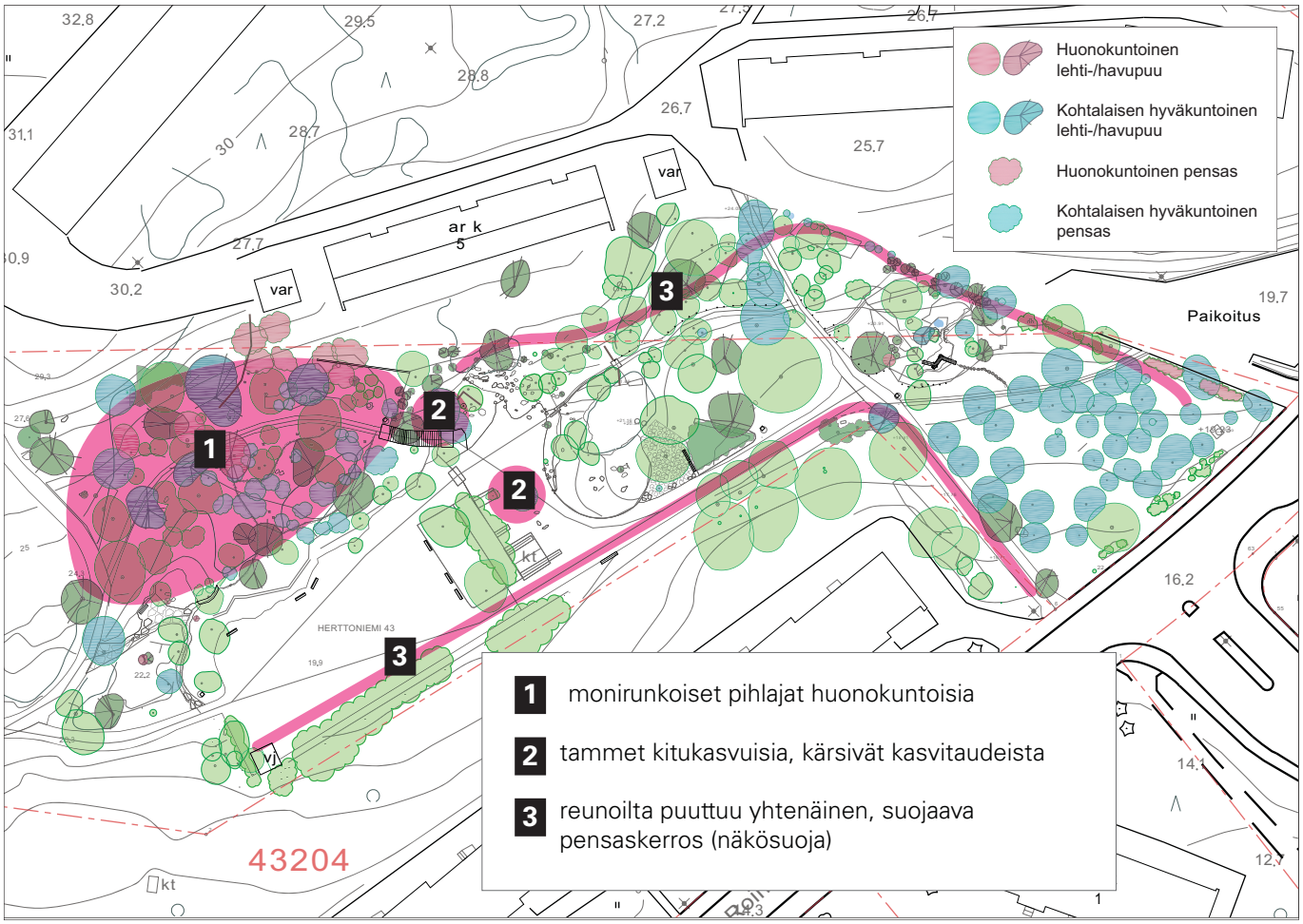
Ruohovartiset kasvit
Puistoon on istutettu runsaasti luonnonkasveja siirrettyinä mättäinä tai taimistossa kasvatettuina taimina. Lajeista osa on menestynyt, ja osa on hävinnyt. Menestyneimpien joukkoon kuuluvat kallioimarre, kielo ja ahomansikka. Luonnonlajeja on istutettu erityisesti Sinisen lohikäärmeen puutarhaan ja Mustan kilpikonnan puutarhaan. Sinisen lohikäärmeen puutarhan pohjoisrinne muistuttaa kenttäkerroksen kasvillisuuden puolesta lehtometsää. Keväisin puutarhassa kukkivat valko-, kelta- ja sinivuokot. Sinisen lohikäärmeen puutarhan vesiaiheen äärellä kasvaa runsaasti puutarhalajeja, kuten kuunliljoja, kurjenmiekkoja ja kotkansiipiä.

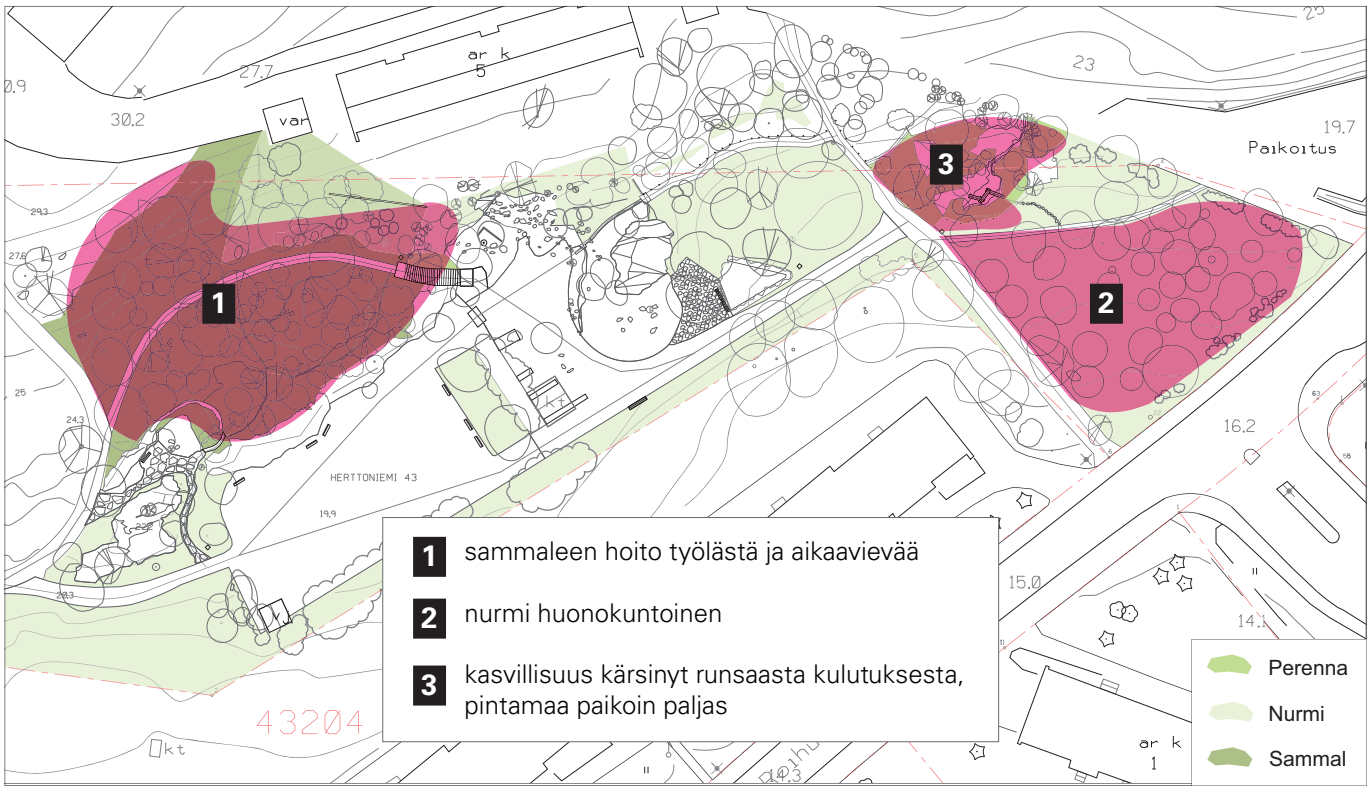
Sinisen lohikäärmeen puutarhan kirsikkarinteen kukintaa keväällä 2012. (BR)

Mustan kilpikonnan puutarhan sammalpeite on parhaimmillaan keskikesällä.

Puiden ja pensaiden kunto.

Kenttäkasvillisuus.

Sammal

Puiston omaleimaisin piirre on Mustan kilpikonnan puutarhan yhtenäinen sammalpeite. Sammalpeite on luotu alueelle muun muassa sammalsilppua levittämällä, ja se on kehittynyt kalliotasanteelle viidentoista vuoden aikana. Vallitsevana lajina alueella on kulosammal, jonka joukossa on laikuittain karhunsammalta. Kivillä ja kallioilla viihtyvät muun muassa kivikynsisammal, nuokkuvastasammal ja kalliopalmikkosammal. Sammalpeitteen väri vaihtelee vuodenajan mukaan ruskeasta kirkkaan vihreäksi.

Sammalen hoitaminen on haastavaa työtä. Se edellyttää kokemusta ja tietämystä eri sammallajeista. Japanissa yleisin sammal on karhunsammal, jonka viljelyä ja kasvatusta on kehitetty niin, että puutarhoissa voidaan vaihtaa sammalmatto tarpeen mukaan. Suomessa vastaavaa viljelyä ei ainakaan toistaiseksi ole.

Nurmikot

Puiston nurmikot ovat paikoin heikossa kunnossa puuston varjostuksen takia. Erityisen huonosti nurmi kasvaa Kirsikkarinteessä.

SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA
Havupuut ja -pensaat:
Juniperus communis, kataja, 8 kpl X
Pinus silvestris, mänty, 10 kpl X

Lehtipuut ja -pensaat:
Acer ginnala, mongolianvaahtera, 1 kpl X
Alnus glutinosa, tervaleppä, 5 kpl K
Aralia elata, 2 kpl X
Juglans ailanthifolia, jalopähkinä, 2 kpl X
Coryllus avellana, pähkinäpensas, 5 kpl X
Malus sylvestris, metsäomena, 1 kpl X
Sorbus aucuparia, pihlaja, 8 kpl X
Spiraea nopponica, 3 kpl K
Ribes alpinum, taikinamarja, 40 kpl X
Tilia cordata, metsälehmus, 3 kpl X

Ruohot, heinät, saniaiset, kaislat ja varvut:
Asarum europaeum, 30 kpl X
Athyrium filix-femina, hiirenporras, 8 kpl X
Convallaria majalis, kielo, 40 kpl X
Dryopteris filis-mas, alvejuuri, 8 kpl X
Fallopia japonica var. compactum, 8 kpl X
Fallopia sachalinensis, 5 kpl X
Fragaria vesca, mansikka, 20 kpl X
Galgea lutea, käenrieska, 30 kpl X
Gymnocarpium dryopteris, metsäimarre,20 kpl X
Iris orientalis, 5 kpl K
Iris sibirica, 15 kpl X
Hepatica nobilis, sinivuokko, 20 kpl X
Matteuccia struthiopteris, 12 kpl X
Oxalis acetosella, ketunleipä (tuppaina), 10 kpl X
Polemonium caeruleum, sinilatva, 5 kpl X
Scirpus sylvaticus, korpikaisla, 3 kpl X
Tellima grandiflora, tellima, 10 kpl X
Vaccinium vitis idaea, puolukka, 30 kpl X
Vinca minor, talvio, 20 kpl X
Viola palustris, suo-orvokki, 40 kpl X

PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA
Havupuut ja -pensaat:
Juniperus communis, kataja, 2 kpl X
Pinus silvestris, mänty, 10 kpl X
Taxus cuspidata, marjakuusi, 3 kpl X

Lehtipuut ja -pensaat:
Ribes aureum, kultaherukka, 1 kpl K
Prunus maackii, tuohituomi, 3 kpl K
Sorbus aucuparia, pihlaja, 10 kpl K

Köynnökset:
Parthenocissus quinqefolia, 11 kpl X

Ruohot, heinät, saniaiset, kaislat ja varvut:
Arctosthapylos uva-ursi, sianpuolukka, 60 kpl X
Athyrium filix-femina, hiirenporras, 3 kpl K
Fallopia japonica var. compactum, neidontatar, 2 kpl K
Fragaria vesca, mansikka, 30 kpl X
Polygonatum odoratum, kalliokielo, 50 kpl X
Scirpus sylvaticus, korpikaisla, 3 kpl K
Vaccinium vitis-idaea, puolukka, 40 kpl X

VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA
Havupuut ja -pensaat:
Juniperus communis 'Suecica',
pilarikataja, 4 kpl X
Pinus silvestris, mänty, 6 kpl X

Lehtipuut ja -pensaat:
Prunus domestica 'Sinikka', luumu, 1 kpl X

Ruohot, heinät, saniaiset ja varvut:
Convallaria majalis, kielo 20 kpl X
Dryopteris filix-mas, kivikonalvejuuri, 10 kpl X
Festuca ovina, lampaannata, tupas, 2 kpl K
Polypodium vulgare, kallioimarre, 30 kpl X
Thymus serpyllum, kangasajuruoho, 20 kpl X
Vaccinium myrtillus, mustikka, 6 kpl K
Vaccinium vitis-idaea, puolukka, 20 kpl K

MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄ
Havupuut ja -pensaat:
Juniperus communis, kataja, 1 kpl X
Taxus cuspidata, marjakuusi, 18 kpl X

Lehtipuut ja -pensaat:
Acer ginnala, mongolianvaahtera, 7 kpl K
Coryllus avellana, pähkinäpensas, 25 kpl X
Lonicera caerulea, sinikuusama, 5 kpl X
Rhamnus frangula, paatsama, 3 kpl K
Ribes alpinum, taikinamarja, 8 kpl X
Tilia cordata, metsälehmus, 3 kpl X

Köynnökset:
Hydrangea anomala 'Petiolaris', 10 kpl X
Parthenocissus quinqefolia, 5 kpl X

Ruohot, heinät, saniaiset, kaislat ja varvut:
Andomeda pólifolia, suokukka, 15 kpl K
Arctostaphyllos uva-ursi, sianpuolukka, 20 kpl K
Asarum europeum, taponlehti, 45 kpl K
Avéllana flexuósa, metsälauha (tuppaina), 3 kpl X
Convallaria majalis, kielo, 40 kpl X
Dryopteris filix-mas, kivikonalvejuuri, 5 kpl X
Dryopteris carthuriana, metsäimarre, 25 kpl X
Festúca ovina, lampaannata (tuppaina), 3 kpl X
Hepatica nobilis, sinivuokko, 20 kpl X
Linnaea borealis, vanamo, 20 kpl K
Mainthemum bifolium, oravanmarja, 30 kpl X
Oxalis acetoséllа, ketunleipä, 55 kpl X
Páris quadrifolia, sudenmarja, 5 kpl K
Pteridium aquilinium, sananjalka, 8 kpl X
Scirpus sylvatcus, korpikaisla, 6 kpl K
Vaccinium myrtillus, mustikka, 35 kpl X
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 55 kpl X

Virve Veisterän yleissuunnitelman kasviluettelo. X = löytyy alueelta, K = kadonnut alueelta

Valkoisen tiikerin puutarhan liuskekivipolut on ladottu suurikokoisista laatoista.

Valkoisen tiikerin puutarhasta Mustan kilpikonnan puutarhaan johtavat liuskekiviportaat.

Puiston pääkäytävän varrelle on sisäänkäynnin merkiksi sijoitettu kaunis, uurteinen kivi. Kivi jää ympäröivien puiden katveeseen.

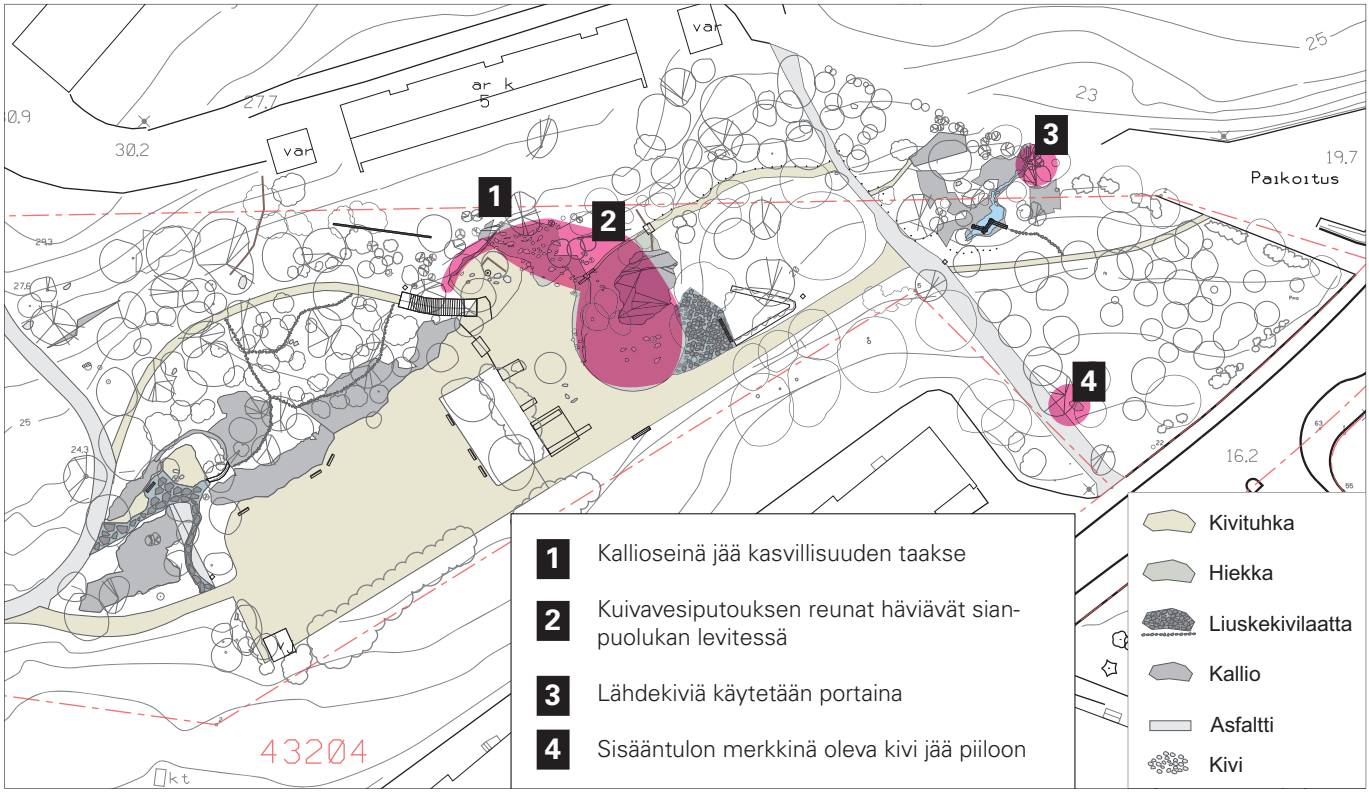
2.5 Kivisommitelmat ja kivityöt

Japanilaisvaikutteisen puiston tärkeimpiä nähtävyyksiä ovat kivisommitelmat, jotka avokallioiden ja seinämien läheisyyteen ryhmiteltyinä muodostavat taideteoksen korostaessaan avokallioiden kauneutta ja voimaa. Laajimmat kivisommitelmat ovat Punaisen Fenix-linnun puutarhassa. Yksittäisiä kiviä on Sinisen lohikäärmeen puutarhassa ja Mustan kilpikonnan puutarhassa.

Sinisen lohikäärmeen puutarhassa ja Mustan kilpikonnan puutarhassa on lisäksi askelkivistä ja liuskekivilaatoista rakennettuja polkuja. Osa liuskekivipolkujen laatoista on irronnut. Valkoisen tiikerin puutarhassa suurin osa alueen pinta-alasta sekä puutarhaan johtavat reitit on päällystetty poikkeuksellisen suurikokoisilla liuskekivilaatoilla. Polulta on hävinnyt yksi laatta.

Muita merkittäviä kiviaiheita ovat Valkoisen tiikerin puutarhan liuskekivistä ladottu muuri ja Sinisen lohikäärmeen puutarhan vesiaiheen kivireunus, joka on huolellisesti hakattu myötäilemään avokallion muotoja. Kivireuna on myös taitavasti luonnonrantoja mukaillen piilotettu kasvillisuuden alle. Punaisen Fenix-linnun puutarhan käsienpesuallas on saatu Vuosaaren kalkkikivilouhokselta. Kuivavesiaiheen avokalliossa on kaksi hiidenkirnua. Sisääntulokäytävän varrelle on asetettu kauniisti uurteinen maakivi.

Kivisommitelmien, avokallioiden ja kallioseinämien vaikuttavuutta heikentää varjostava ja peittävä kasvillisuus. Esimerkiksi Punaisen Fenix-linnun puutarhan kallioseinä jää sen edessä kasvavien tataarivaahteroiden oksien taakse ja kuivavesiputouksen reunat hämärtyvät sianpuolukan levitessä. Kuivavesiaiheen keskellä avokallion voimaa taas syö liian korkealle noussut ”vedenpinta”. Vesiaiheella taas ”lähdekivien” porrasmainen ladonta houkuttelee oikaisemaan vesiaiheen yli.

Pintamateriaalit.

Pystysuorat kallioseinämät kertovat puiston historiasta kivilouhoksena.

Kuivavesiaiheen ”uponneita” kiviä. Hiekan pinta on noussut liian korkealle.

2.6 Rakenteet, kalusteet ja varusteet

Katokset, sillat, portit ja aidat

Puistossa on runsaasti käsin tehtyjä, puisia rakenteita jokaisella osa-alueella. Puistossa on kaksi porttia, kaksi zigzag-siltaa, bambuaitoja ja oleskelukatos sekä puu- ja metalliaitoja. Puiston rakenteiden materiaalit ja mittasuhteet ovat muuttuneet rakenteita kunnostettaessa.

Punaisen Fenix-linnun puutarhan ison portin kuorimattomasta lehtikuusesta pystytetyt pylväät on koteloitu tummaksi petsatulla puulla ja portin bambuaita on joko uusittu tai vanhaa täydennetty paksummalla materiaalilla. Bambuaita on päistään kiinnitetty metallipiikein kallioon ja kuuportin puukehikkoon. Tämä on pieni muutos, mutta vähentää silti bambuaidan kauneutta.

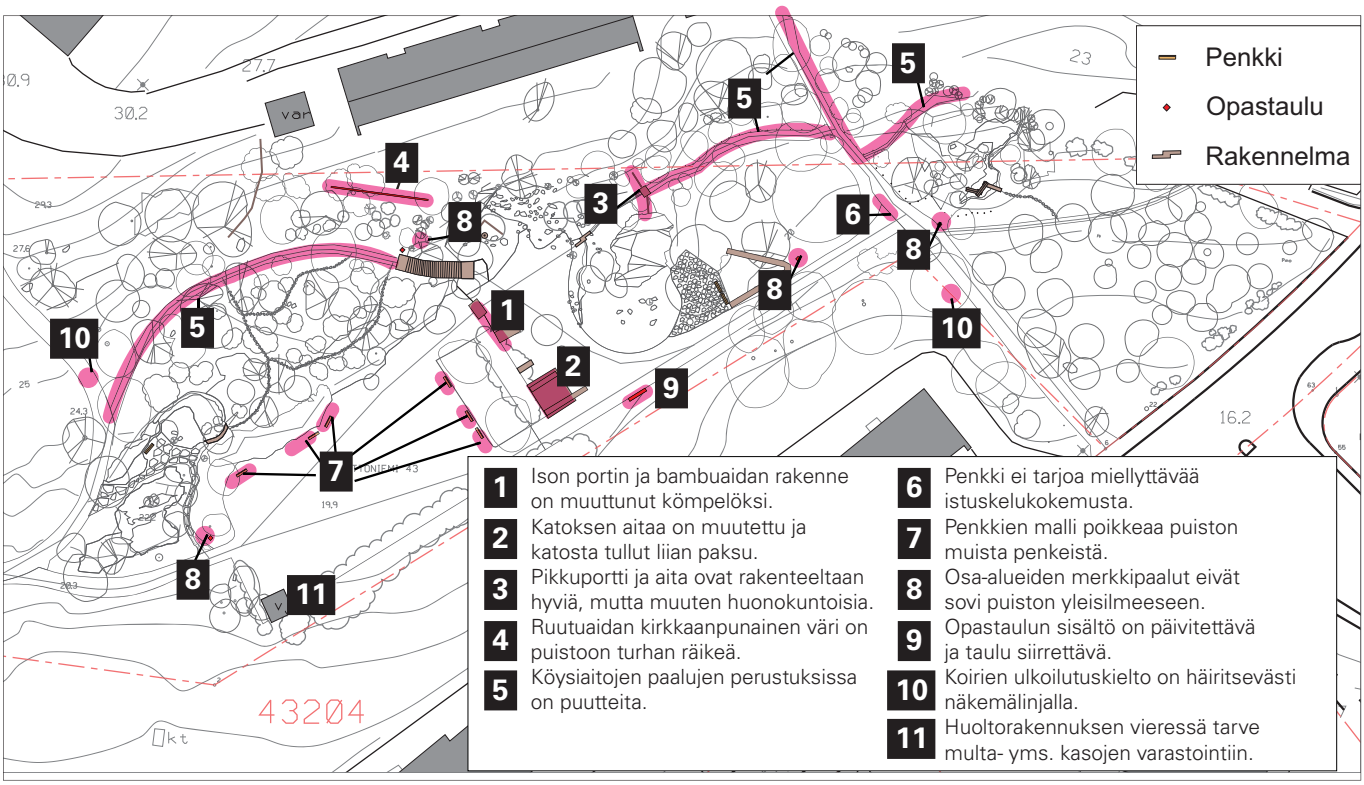
Oleskelupaikan katoksen tukipylväiden välisen bambusäleikön rakennetta on muutettu useaan otteeseen. Tavoitteena on ollut löytää ilkivallan kestävä ratkaisu. Kuuportti on hyvässä kunnossa, siihen ajoittain ilmestyviä graffiteja lukuun ottamatta. Katoksen ja kuuportin välistä on poistettu puupylväs Veisterän pyynnöstä. Pylväs häiritsi näkymää kuunportin läpi käsienpesupaikalle.

Ainoa täysin alkuperäisenä säilynyt rakenne on Punaisen Fenix-linnun puutarhan pieni portti. Pikkuportin bambuaitaa on tosin pian tarve kunnostaa. Puiset zigzag-sillat Punaisen Fenix-linnun ja Sinisen lohikäärmeen puutarhoissa ovat hyväkuntoisia.

Mustan kilpikonnan puutarhan suoja-aita kallioleikkauksen reunalla on suunniteltu vuonna 1996. Se on yhä hyvässä kunnossa. Punainen ruutuaita puutarhan ja tontin välillä on rakennettu vuonna 2004. Aidan rakenne sopii saumattomasti puiston kokonaisuuteen, mutta kirkas punainen väri on turhan räikeä.

Puiston erikoisuuksia ovat käytäviä rajaavat köysiaidat Mustan kilpikonnan puutarhassa ja Sinisen lohikäärmeen puutarhassa. Köysiaitojen puupaalujen nykyiset perustukset, puupaalut ja metallikiinnikkeet ovat heikkoja. Hiekkakentän laitaan on rakennettu varastotila 2000-luvulla.

Punaisen Fenix-linnun puutarhan iso portti ja bambuaita vastavalmistuneena ja korjauksen jälkeen. Rakenteiden mittasuhteet ovat muuttuneet. (JT, HK, VV, ES)

Rakenteet ja kalusteet.

Punaisen Fenix-linnun puutarhan katoksen rakenteiden muutoksia. Vasemmalla alkuperäinen tilanne, keskellä tilanne viisi vuotta myöhemmin. Oikealla nykytilanne: bambuaidan välituet ja katoksen välipilari on poistettu. (JT, HK)

Penkit ja roska-astiat

Puistossa on malliltaan kahdenlaisia penkkejä. Hiekkakentällä penkit ovat perinteistä mallia. Muualla puistossa on käytetty kivijalkaista puupenkkiä. Sinisen lohikäärmeen puutarhaan on nurmialueelle hiljattain lisätty penkki. Penkki on sijoitettu polkujen risteykseen, jossa sillä ei ole taustaa eikä se siten tarjoa mukavaa istuskelukokemusta. Roska-astioita on puistossa ainoastaan hiekkakentällä, ja ne on yleensä poistettu talveksi.

Käsienpesupaikan kokonaisuus on säilynyt, mutta näissäkin rakenteissa on tapahtunut pieniä muutoksia: aitaa on lyhennetty ja madallettu.

Punaisen Fenix-linnun puutarhan pieni portti on säilynyt alkuperäisessä asussaan. Portti ja aita ovat huonokuntoisia.

Köysiaidat rajaavat puiston istutusalueet kulkureiteistä. Aidan tolppien perustuksissa on puutteita.

Mustan kilpikonnan puutarhan rajaaita on kirkkaan punainen.

Kilvet ja opasteet

Puiston neljä puutarhaa on merkitty kirkkaanvärisin, matalin merkkipaaluin. Alkuperäiset, kuutiomaiset merkkipaalut oli rakennettu käsityöpajalla liimapuusta. Ne korvattiin lahoamisen takia vuonna 2004 uuden mallisilla paaluilla. Uudet merkkipaalut erottuvat ympäristöstään lähinnä väriensä vuoksi turhan kirkkaina ja "muovisen" näköisinä. Paalujen värit eivät vastanneet suunnitelmissa esitettyjä värejä.

Punaisen Fenix-linnun puutarhan etelälaidalla on suuri opastaulu, jonka sisältö kaipaa päivittämistä. Opastaulun siirtämistä on pohdittu useaan otteeseen. Puiston pääsisäänkäynti Roihuvuorentieltä on osoitettu opasteviitalla, joka poistetaan talveksi. Puistossa on kaksi koiran ulkoilutuskieltomerkkiä, jotka molemmat sijaitsevat häiritsevästi tärkeillä näkymäakseleilla.

Kivijalkaiset puupenkit sopivat puistoon erinomaisesti. Kuva Punaisen Fenix-linnun puutarhan marjakuusi-istutusten edestä 1990-luvulta. (JT)

Penkit hiekkakentällä poikkeavat malliltaan puiston muista kalusteista.

Puiston osa-alueet on merkitty kirkkaanvärisin paaluin. Alkuperäiset puiset paalut eivät kestäneet sään vaihteluita.

Puistoa esittelevä opastaulu Punaisen Fenix-linnun puutarhan eteläreunassa toimii ryhmien aloituspisteenä.

2.7 Kunnallistekniikka, kuivatus ja eroosio

Kirsikkarinteen eteläpuolella, Roihuvuorentien alla sijaitsevat kunnallistekniset putket sekä sähkö-, puhelin- ja tietoliikennekaapelit. Puiston läpi kulkee vesijohtoputki. Kirsikkarinteen koilliskulmassa on ilmastointihormi. Sinisen lohikäärmeen puutarhan vesiaiheen pumppua varten on vedetty sähkölinja tontin 43204 kulmalta.

Puistossa ovat pintavesien johtaminen ja vesieroosio muodostuneet ongelmaksi muun muassa käytävien suorien linjausten ja niiden jyrkkien kaltevuuksien vuoksi. Ongelmia on yritetty korjata erilaisilla hätäratkaisuilla, kuten rajaamalla käytäviä asfalttimakkaroin ja lankkureunuksin.

Hulevesien ja runsaan kulutuksen aiheuttamia pintaeroosion jälkiä on Punaisen Fenix-linnun puutarhan oleskelukatoksen alla, Valkoisen tiikerin puutarhan kivipolun reunalla ja Sinisen lohikäärmeen puutarhan vesiaiheen alkulähteellä ja Mustan kilpikonnan puutarhassa näköalapaikalla kallion reunalla.

Puistoon on kaivettu kolme sorasilmäkettä hulevesien imeyttämiseksi. Näistä Sinisen lohikäärmeen puutarhassa on kaksi ja kolmas on Punaisen Fenix-linnun puutarhassa tapahtumakentän eteläreunassa osittain tontin puolella. Sorasilmäkkeitä ei voi havaita paljain silmin.

Kunnallistekniikka ja eroosio-ongelmat.

Puiston nykyinen hoito

Japanilaisvaikutteisessa puistossa on eri hoitoluokkiin kuuluvia alueita. Puiston hoidosta vastaa yksi vakituinen työntekijä, jolla on apunaan yksi kausityöntekijä. Hoitotyöt jakautuvat päivittäisiin, viikoittaisiin ja kausittain toistettaviin töihin seuraavasti:

Päivittäiset työt
- roskien, risujen ja koirien jätösten kerääminen
- hiekka-altaan muotoilu taputtelemalla ja haravoiminen (1/2–1h)
- käytävien haravoiminen ja asfalttikäytävien puhaltaminen
- vesialtaan roskien poistaminen haavilla
- kitkeminen (sammalpuutarha, istutukset)
- sammalpuutarhan kastelu hellejaksoina

Viikoittaiset työt
- nurmikoiden leikkaaminen ja viimeistely (1–2 krt / vko)
- sammalpuutarhan puhaltaminen keskiviikkoisin ja perjantaisin
- altaan tyhjentäminen ja puhdistaminen
- ilkivallan ja töhrinnän jälkien korjaaminen
- käsienpesualtaan puhdistus ja veden vaihto
- rikkakasvien kemiallinen torjunta sammalpuutarhassa ja hiekka-alueilla
- penkkien peseminen

Muut työt kasvukauden aikana
- hiekkakentän lanaaminen 2–3 kertaa
- kallioiden puhaltaminen kolme kertaa
- lehtien haravointi
- täydennysistutukset keväisin
- paikkauskylvöt
- puiden kuivien oksien poisto
- puiden kaataminen
- käytävien kanttaaminen
- rakenteiden kunnostaminen
- bambun talvehdittaminen kaupunginpuutarhalla

Sinisen lohikäärmen puutarhan vesiuoman siivous. Puutarhan hoito on käsityötä. (VV)

3. HOITO- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

3.1 Ylläpidon tavoitteet

Roihuvuoren japanilaisvaikutteisen puiston esikuvana toimineet japanilaiset puutarhat ovat yksityisiä paikkoja, jolloin myös pääsy niihin on rajattua ja käyttö valvottua. Puutarhoja hoidetaan intensiivisesti käsityönä ja hoitotavat eroavat suuresti suomalaisesta viheralueiden hoidosta. Samanlaista laatutasoa on lähes mahdotonta saavuttaa julkisilla viheralueilla. Roihuvuoren puisto on kuitenkin kunnianhimoisesti ja ennakkoluulottomasti toteutettu korkeatasoinen kokonaisuus, jossa on runsaasti mielenkiintoisia yksityiskohtia. Tällaisen käsityönä rakennetun ja runsaasti käsityönä tehtävää hoitoa edellyttävän puiston ylläpito on poikkeuksellisen haastavaa. Puiston ylläpidossa joudutaankin jatkuvasti ratkaisemaan, miten määrärahat ja odotukset ylläpitää ainutlaatuinen kohde sovitetaan yhteen.

Japanilaisvaikutteisen puiston ylläpidon tavoitteena on pidentää puiston elinkaarta, jotta vältyttäisiin perinteisen peruskorjauksen tapaisilta raskailta ja kalliilta toimenpiteiltä. Tämä edellyttää pitkäjänteistä ja suunnitelmallista ylläpitoa, huolellista työtä ja kestävien materiaalien käyttöä sekä havaittujen puutteiden korjaamista nopeasti niiden ilmaannuttua. Tavoitteena ei kuitenkaan ole ajan pysäyttäminen. Materiaalit kuluvat, puita kaadetaan ja pensaita leikataan, yksityiskohdat muuttuvat ja kokonaisuus elää jatkuvasti. Korkeatasoisesti ja kestävästi rakennetun puiston perusrakenteen ja idean hahmottaa, vaikka puistossa olisikin havaittavissa kulumista.

Ylläpidossa on kunnioitettava puiston henkeä kaikissa toimissa materiaalien ja kasvien valinnasta rakenteiden yksityiskohtiin. Tällaisessa kohteessa myös itse hoitotyö on puutarhataidetta. Puiston pitkäjänteinen kehittäminen ja hoito edellyttävät henkilökohtaista, pitkäaikaista sitoutumista. Yksittäisen työntekijän sitouttaminen puiston ylläpitoon on haastavaa mutta välttämätöntä. Vuosittain vaihtuvat työntekijät on erikseen perehdytettävä poikkeukselliseen hoitotapaan.

Puiston pienipiirteinen mittakaava ja yksityiskohtien määrä sekä poikkeukselliset istutukset mukaan lukien sammalalueet edellyttävät erillisiä työohjeita. Normaalista poikkeavia hoitotapoja vaativia alueita ovat Sinisen lohikäärmeen puutarhan vesiaihe ja kirsikkarinne, Punaisen Fenix-linnun puutarhan kuivavesiaihe ja Mustan kilpikonnan puutarhan sammalpuutarha. Esitetyt kertaluontoiset toimenpiteet pyrkivät kunnioittamaan puiston suunnittelijoiden ja rakentajien näkemystä sekä palauttamaan joitain aikojen saatossa kadonneita piirteitä.

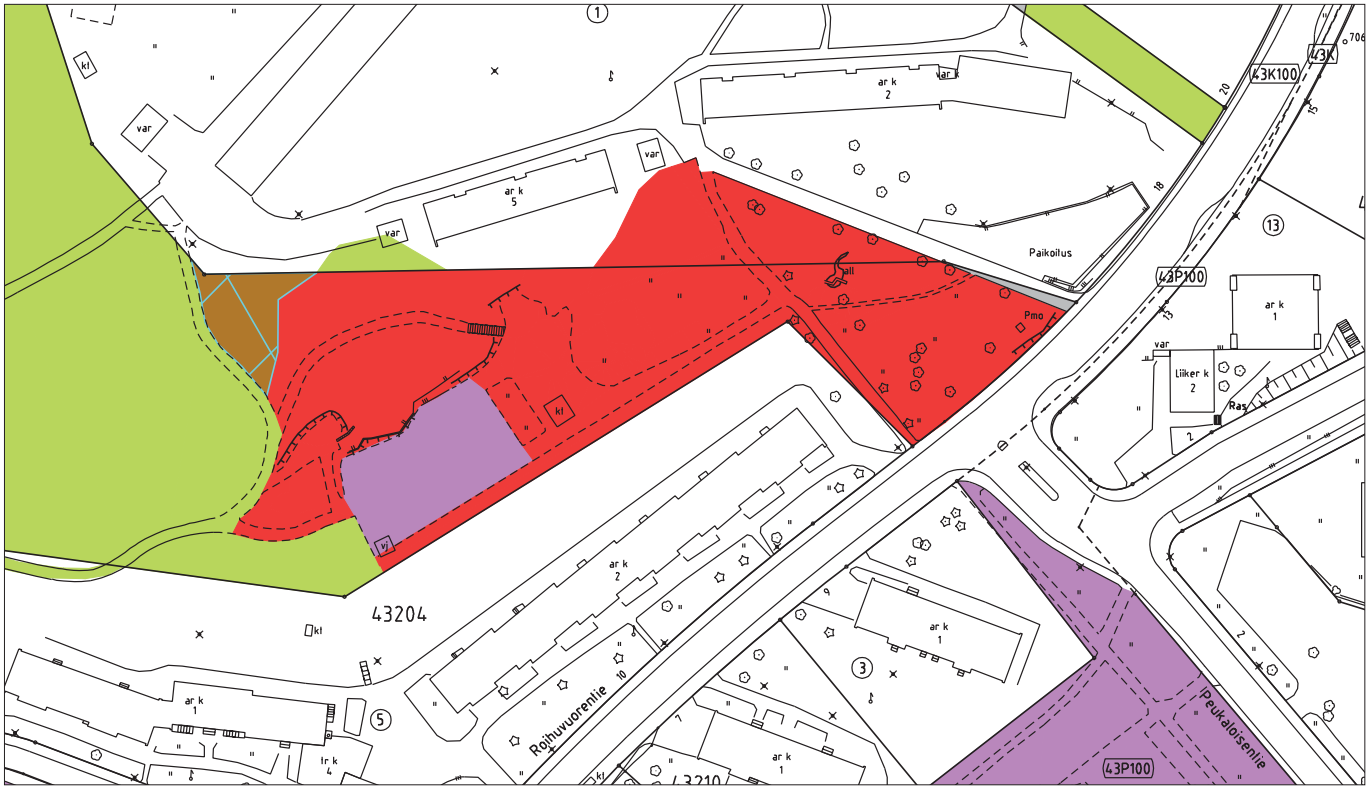
Suunnitelman tavoitteena on säilyttää:

- puiston rakenne ja osa-aluejako
- näkymälinjat avoimina, päätepisteinä mielenkiintoa herättävä elementti (kasvi, kallio, tmv)
- rakenteiden sopusuhtaiset mittasuhteet
- elementtien mittasuhteet toisiinsa nähden (kivet, kalliot, hiekkapinnat, kasvit)
- osa-alueiden ominaispiirteet:
    - o Musta kilpikonna: sammal ja monirunkoinen lehvästö
    - o Punainen fenix-lintu: kuivavesiaihe
    - o Sininen lohikäärme: kirsikat ja puutarhamainen vesiaihe sekä nurmipinta oleskeluun
    - o Valkoinen tiikeri: laatoitus ja kallioseinät

Japanilaisvaikutteisessa puistossa on myös alueita, joilla voidaan noudattaa viheralueiden hoidon yleistä työselostusta ja yleisesti vakiintuneita hoitotapoja. Tällaisia ovat nurmikot, pensasistutukset ja käytävät sekä puut muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Luonnonkasvialueita ei lannoiteta, eikä perennoja leikata alas syksyisin. Tavoitteena on myös, että nurmikoiden leikkaaminen viimeistellään ruohosaksin, jolloin puiden tyvet kierretään ruohonleikkurilla 15–20 cm:n etäisyydeltä.

3.2 Uusi hoitoluokitus

Puiston hoitoluokkaa on muutettu. Suurin osa puistosta kuuluu A1-hoitoluokkaan (7588 m²) ja pieni osa A2-hoitoluokkaan (999 m²). Puiston puhtaanapitoluokka on P2. Puiston hoitoluokitus on esitetty alla olevassa kartassa.

Puiston hoitoluokitus 2013–2027

	A1 Edustusviheralueet	7588m²
	A2 Käyttöviheralueet	999m²
	B4 Avoin alue ja näkymä	414m²
	C1 Lähimetsät	

3.3 Toimenpiteet osa-alueittain

Seuraavissa osa-aluekohtaisissa suunnitelmissa esitetään alueen nyky- ja tavoitetila sekä ylläpidon toimenpiteet. Ne on jaettu kustannusarvioineen perusylläpitoa avustaviin ohjeisiin ja kertaluontoisiin toimenpiteisiin. Näiden kustannukset on laskettu Fore-järjestelmän ROLA-laskennalla. Jatkosuunnittelua vaativista alueista on laadittu hankeohjelma (SCOPE) ja kustannusarvio (HOLA) rakennusviraston Fore-järjestelmään. Kustannukset on esitetty tarkemmin liitteessä 1. Suunnitelman osa-aluejako on esitetty kartassa alla.

Toimenpiteet on jaettu kolmeen ryhmään niiden kustannusvaikutusten mukaan:

Toimenpiteet 1: **jatkuvia, tehdään osana ylläpitoa**

Toimenpiteet 2: **kertaluontoisia, tehdään osana ylläpitoa**

Toimenpiteet 3: **kertaluontoisia ja suunnittelua vaativia, toteutetaan erikseen hankeohjelman mukaan**

Toimenpiteiden osa-aluejako.

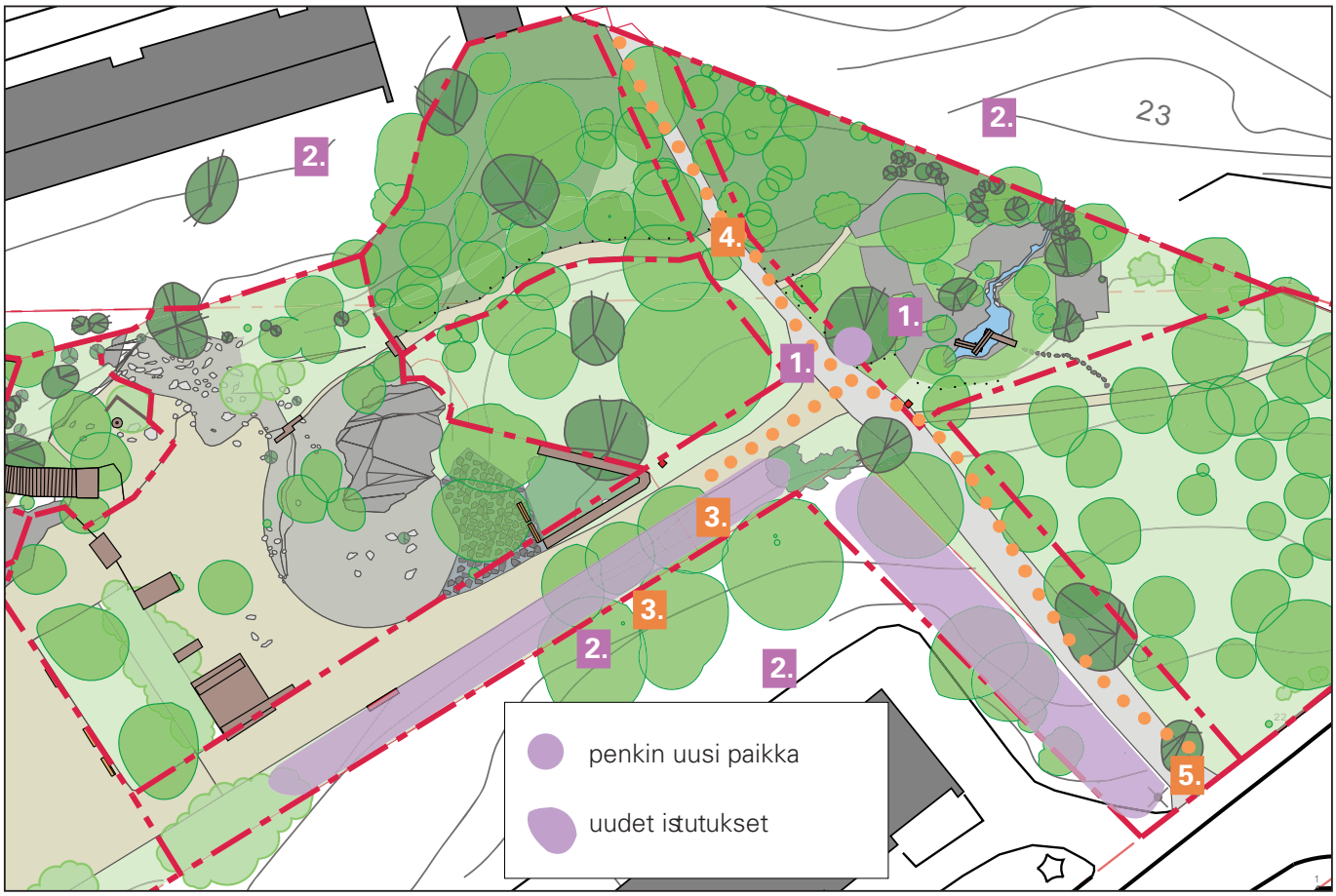
ALUE 1 – Puiston pääsisäänkäynti ja pääkäytävä

Roihuvuorentieltä johtaa melko suora asfaltoitu käytävä puiston pohjoispuolella sijaitsevalle tontille. Käytävä on Japanilaisvaikutteisen puiston pääsisäänkäynti. Sen pituus on noin 85 metriä. Korkeusero matkan alku- ja loppupisteellä on yli 10 metriä. Osa käytävästä sijaitsee asuinkerrostalon piha-alueella. Jyrkkää käytävää pitkin valuu runsaasti hulevesiä, joiden ohjaamiseksi käytävä on rajattu asfalttireunuksilla. Sammaloituneet reunukset estävät veden valumisen istutusalueille. Käytävän päässä on liuskekiviportaat. Käytävän varrella on maamerkkinä uurteinen kivi sekä selkänojaton penkki kulkureittien risteyksessä asfalttikäytävän länsipuolella. Penkki ei tarjoa mukavaa istuskelukokemusta. Puiston pääsisäänkäynti korostuu kirsikoiden kukinta-aikaan. Muina aikoina sisäänkäynti on varsin huomaamaton.

Puiston eteläreunassa kulkee itälänsisuuntainen kivituhkapintainen käytävä. Käytävä muodostaa puistoon tärkeän selkärangan. Se kokoaa puiston osa-alueet ja yhdistää ne osaksi Roihuvuoren aluepuistoa. Käytävän eteläpuolella on asuinkerrostalon tontti. Tontin rajalla kasvaneet pensaat ja puut on poistettu. Sen seurauksena puistosta avautuu näkymä, jota hallitsee asuinkerrostalon seinä. Käytävän reunakasvillisuus vaatii kehittämistä näkymän verhoamiseksi.

Tavoitteet

- Roihuvuorentien sisäänkäyntiä korostavat molemmin puolin käytävää istutetut yksittäiset kirsikat, omenapuut ja helmiorapihlajat. Puut muodostavat kukkivan porttiaiheen sisääntulon yhteyteen.
- Sisääntulo on selkeästi merkitty. Merkintä kestää ilkivaltaa ja ajan kulumista.
- Kivituhkapintaisen käytävän eteläreunalla kasvaa kukkivia puita ja pensaita ryhminä. Istutukset kehystävät käytävää ja ohjaavat katseen kohti Punaisen Fenix-linnun puutarhaa.
- Hulevedet ovat hallinnassa.
- Asfalttikäytävän linjaus on selkeä ja pehmeä.
- Taloyhtiöiden kanssa on tehty asianmukaiset sopimukset.

Toimenpiteet 2

1. Penkki siirretään käytävän itäpuolelle.
2. Taloyhtiöiden kanssa sovitaan tontin käytöstä.
Toimenpidekustannukset yhteensä: 1 000 €

Toimenpiteet 3

3. Asuinkerrostalon tontin reunoille, erityisesti kivituhkapintaisen käytävän eteläreunalle istutetaan koristekirsikoita ja muita kukkivia puita sekä pensaita ryhmiin. Istutukset suunnitellaan yhteistyössä talon asukkaiden kanssa.
4. Asfalttikäytävä linjataan uudelleen kulun helpottamiseksi, hulevesien hallitsemiseksi ja näkymien kehittämiseksi. Ylärinteessä käytävän kaltevuutta loiventamalla hulevedet ohjataan istutusalueille (vrt. hankeohjelma, 4.2, s.74). Käytävien risteyskohtaa kavennetaan.
5. Sisäänkäynnin merkitsemistä esimerkiksi opastaululla tai kivipaadella tutkitaan.
Toimenpidekustannukset yhteensä: 41 000 €

Käytävän reunaistutusten lajit ja lajikkeet

Prunus sargentii, rusokirsikka 3–5 kpl (sisäänkäynti)

- Physocarpus opulifolius 'Diabolo, purppuraheisiangervo
- Philadelphus pubescens 'Tuomas', hovijasmike
- Taxus cuspidata, japaninmarjakuusi

Pensaat ryhmitellään kokonaisuudeksi, jossa kutakin lajia on ryhminä 10–15 kpl / lajia. Ryhmiä vuorotellaan järjestyksessä Taxus - Philadelphus - Physocarpus - Philadelphus -Taxus - jne.
Istutusalue alkaa käytävien kulman marjakuusiryhmästä ja päättyy opastaulun taakse syreeniaidanteeseen.

Penkin siirto käytävän toiselle puolelle tarjoaa istuskelijalle taustan ja mielenkiintoisen näkymän.

Puisto rajautuu etelässä tonttiin. Puistosta avautuvaa näkymää hallitsee asuinkerrostalo. Rajaa pehmennetään istutuksin.

Asfalttikäytävä on pituuskaltevuudeltaan jyrkkä (jopa yli 10%). Käytävän uudelleen linjauksella pyritään mukauttamaan käytävä maaston muotoihin, jotta kaltevuutta saadaan loivennettua. Reitti muuttuu helppokulkuisemmaksi ja hulevesien hallinta paranee.

Sisäänkäyntiä korostetaan istutuksin. Sisäänkäynti voidaan merkitä myös kivipaadella (vrt. s.73).

ALUE 2 – Sinisen lohikäärmeen puutarha

Sinisen lohikäärmeen puutarha toimii puiston sisääntulona Roihuvuorentieltä saavuttaessa. Puutarha sijaitsee osittain tontilla. Alueen poikki kulkeva asfaltoitu käytävä ja kaksi kapeaa kivituhkakäytävää jakavat puutarhan neljään erilaiseen alueeseen:

alue 2A - Kirsikkarinne ja kivituhkakäytävä
alue 2B - Kalliovesiaihe zigzag-siltoineen
alue 2C - Lehtomainen rinne, pikkuportti ja kivituhkakäytävä
alue 2D - Kallioinen nurmikenttä ja kookas kilpikaarnakoivu

ALUE 2A – Kirsikkarinne ja kivituhkakäytävä

Kasvillisuus

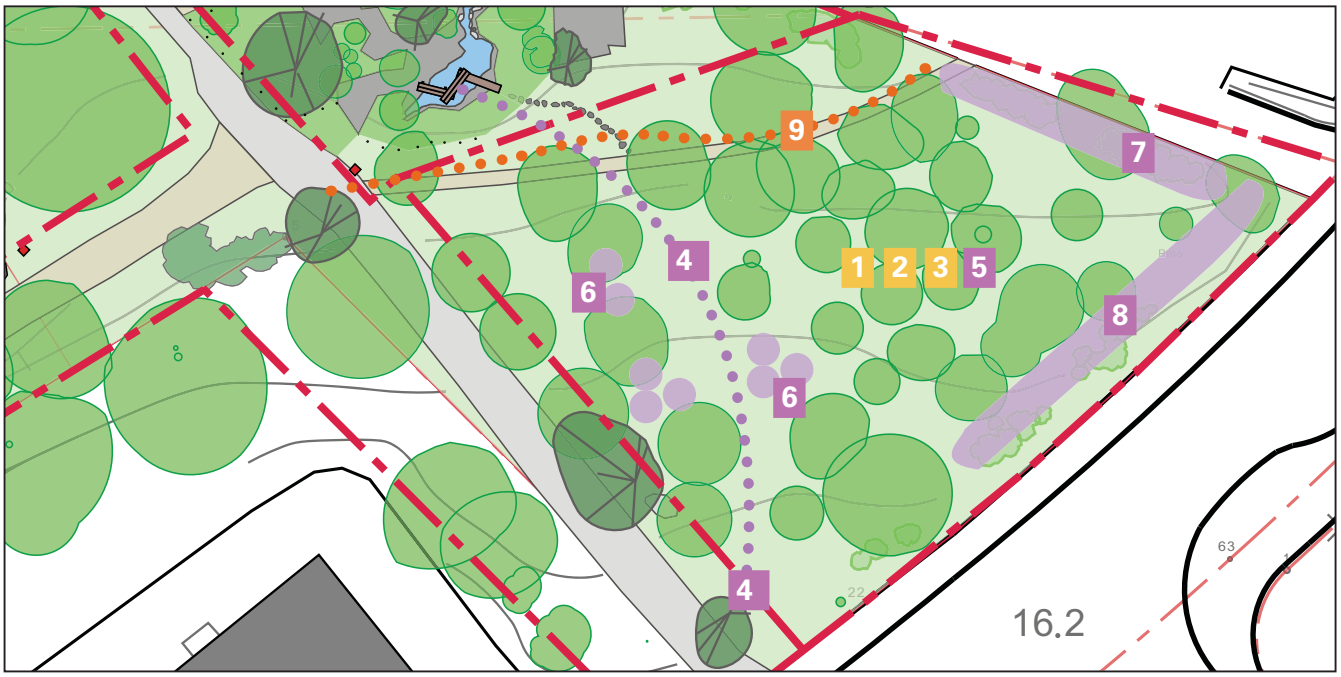
Roihuvuorentielle viettävään rinteeseen istutettiin 1990-luvun alussa rusokirsikkaryhmiä. Kirsikkarinteen haluttiin toistavan sammalpuutarhan ilmettä ja monirunkoisten pihlajien kasvutapaa. Kirsikat istutettiin 3–5 puun ryhmissä istutuskuoppiin. Puut ovat ylikasvaneita ja vaativat harvennusta. Nurmikko ei menesty valon puutteen vuoksi. Kirsikoiden tyven ympärys on katettu halkaisijaltaan noin 80 cm alueella mustaa sepeliä. Sepelikate helpottaa hoitotöitä, mutta ei noudata puutarhan alkuperäistä tyyliä.

Rakenteet

Puutarhan läpi itälänsisuuntaisesti kulkeva kivituhkapintainen käytävä on rajattu lankuin. Rajauksen tavoitteena on ollut helpottaa hoitotöitä, jotta kivituhka ei leviäisi nurmikolle eikä nurmikko käytävälle. Samalla käytävälinjauksen alkuperäinen pehmeys on hävinnyt. Kirsikkarinteeseen on perustettu sorasilmäke hulevesien imeyttämiseksi.

Tavoitteet

- Kulkureitit ovat toimivia ja sopivat ympäristöönsä. Kulkija kokee vaihtelevien tilasarjojen tuomia elämyksiä.
- Monirunkoiset rusokirsikat muodostavat yhtenäisen, kevyen ja valoa läpäisevän latvuston. Rungot erottuvat selvästi latvustosta. Puiden alla voi kävellä ja ihailla kirsikoiden kukkia lähietäisyydeltä.
- Hyväkuntoisella nurmikolla voi istuskella.
- Roihuvuorentien ja pysäköintialueen reunoilla tiheät istutukset muodostavat hyväkuntoisen ja edustavan näkösuojan pysäköintialueen ja puiston välille. Istutusalue toimii porttina puutarhaan pysäköintialueelta saavuttaessa.

Toimenpiteet 1

1. Rusokirsikoita leikataan vuosittain tammi–helmikuussa. Kirsikoita ei saa leikata kasvukauden aikana runsaan mahlavuodon takia. Puut leikataan koristepuiden tapaan: poistetaan kilpalatvat, liian tiheästi tai latvuksen sisään kasvavat oksat sekä toisiaan hankaavat, vioittuneet ja kuolleet oksat. Myös latvustoa selvästi korkeammalle kasvavat oksat poistetaan. Runkokorkeudeksi jätetään noin 2 m. Alimpien oksankärkien tulee kukinta-aikaan taipua katseen korkeudelle.

2. Nurmikkoa leikattaessa puiden rungot kierretään noin 15–20 cm-päästä ja tyvien ympäristöt viimeistellään ruohosaksilla. Tyvelle ei levitetä katetta. Siimaleikkuria ei käytetä.

3. Pudonneita terälehtiä ja syysvärisiä lehtiä poistetaan joka kolmas päivä.

Toimenpiteet 2

4. Kirsikkarinteen läpi, vesiaiheen zigzag-sillalle rakennetaan uusi askelkivipolku maakivistä.

5. Sepelikate kirsikoiden tyveltä poistetaan.

6. Alueelta kaadettujen puiden tilalle istutetaan rusokirsikoita aikaisemmin istutettujen tapaan, 1–3 kpl / istutuskuoppa.

7. Pysäköintialueen rajalla nykyiset istutusalueet uusitaan. Istutettavat lajit ja lajikkeet on esitetty taulukossa sivulla 46.

8. Roihuvuorentien ja pysäköintialueen kulman avokallio paljastetaan ja sen ympärille sommitellaan kivi- ja istutuskokonaisuus.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 14 900 €

Toimenpiteet 3

9. Alueen poikki itälänsisuuntaisesti kulkevan käytävän linjausta muutetaan pehmeälinjaisemmaksi. Käytävän päätenäkymä muodostuu Punaisen Fenix-linnun avokalliosta.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 9 000 €

Sinisen lohikäärmeen puutarhan uusissa istutuksissa käytettävät lajit ja lajikkeet

Alue 2A: Kirsikkarinne ja kivituhkakäytävä

Prunus sargentii, rusokirsikka

Physocarpus opulifolius 'Diabolo, purppuraheisiangervo
Philadelphus pubescens 'Tuomas', hovijasmike

- Rusokirsikat koivujen tilalle, 3–5 kpl/istutuskuoppa)
- Heisiangervo ja hovijasmike, istutus vuorotellen lomittain

Alue 2B: Kalliovesiaihe ja zigzag-silta

Prunus maackii, tuohituomi
Rhamnus frangula 'Asplenifolia', huntukorpipaatsama

Fothergilla major 'Velho', höyhenpensas
Lonicera x bella 'Sakura', sirokuusama
Prunus tomentosa, nukkakirsikka

Picea omorika, serbiankuusi
Pseudotsuga menziesii, douglaskuusi
Taxus cuspidata, japaninmarjakuusi

Matteuccia struthiopteris, kotkansiipi
Metsänpohjakasvillisuus (valmiina mattona)

- Puut ja pensaat istutetaan taustalle, pääosin rinteeseen
- Tuohituomi istutetaan zigzag-sillan päähän
- Huntukorpipaatsama poistetun aralian tilalle
- Metsänpohjamatto vesiuoman itärannalle

Alue 2C: Lehtomainen rinne

Sorbus 'Dodong', tuurenpihlaja
Cercidiphyllum japonicum, katsura

Magnolia sieboldii, pensasmagnolia
Hydrangea paniculata 'Praecox', kuutamohortensia

Picea omorika, serbiankuusi
Pseudotsuga menziesii, douglaskuusi
Taxus cuspidata, japaninmarjakuusi

Clematis alpina -hybridit, alppikärhö

- Pihlajat ja havupuut/-pensaat taustalle, ylärinteeseen
- Erikoisuudet (magnolia, hortensia, yms.) käytävän läheisyyteen
- Köynnös istutetaan sopivaksi katsotun puun juurelle rinteen yläosaan.

Alue 2D: Kallioinen nurmikenttä ja kookas kilpikaarnakoivu

Betula pendula f. crispa, loimaankoivu TAI
Betula ermanii, kivikoivu TAI
Betula papyrifera, paperikoivu

- Istutetaan 3–5 kpl:n ryhmänä käytävän mutkaan
- Kilpikaarnakoivu Valkoisen Tiikerin puutarhasta

Sepelikate kirsikoiden tyvellä korostuu vihreää nurmea vasten ja poikkeaa puiston muusta yleisilmeestä.

Kirsikkarinteen kivituhkakäytävä ennen (yllä) ja nyt. Käytävän pehmeä linjaus palautetaan. Tärkeä näkymä Punaisen Fenix-linnun puutarhan polveilevaan kallioon ja pienen portin suuntaan säilytetään. Kulmikkaat lankkureunukset poistetaan.

Näkymä Sinisen lohikäärmeen puutarhaan kerrostalon pysäköintialueelta. Istutukset uusitaan, tavoitteena muodostaa niistä porttimainen aihe. Istutuksista muodostetaan kerroksellinen kokonaisuus. Käytettävät lajit valitaan viereisen sivun luettelosta.

Näkymä samalta pysäköintialueelta etelään Roihuvuorentielle. Uusittuina istutusalueet rajaavat näkymää myös kadulle päin. Istutusten suunnittelussa on huomioitava liikenneturvallisuus ja taloyhtiön tarvitsema lumitila.

Puiston kulmassa on avokalliopaljastuma, jonka muotoja korostetaan kivisommitelmin ja istutuksin. Avokallion korostaminen ja pysäköintialueen reunan istutusten uusiminen vahvistavat Kirsikkarinteen imagoa ja selkeyttävät puiston sisäänkäyntiä.

Esimerkki kivisommitelmasta tukimuurina Shugaku-in:ssa Kiotossa. (Kuva: Jere Saarikko)

Näkymä Roihuvuorentieltä Kirsikkarinteen läpi pysäköintialueelle. Uusi askelkivipolku lähtee kuvan vasemmasta alakulmasta, puiston pääsisäänkäynnin muodostavalta asfalttikäytävältä.

ALUE 2B – Kalliovesiaihe ja zigzag-silta

Sinisen lohikäärmeen puutarhan keskeisen aiheen muodostaa kallionuomassa virtaava pieni puro. Uoma laajenee alaosastaan pieneksi altaaksi, jota rajaa luonnonkivin verhoiltu betonireunus. Altaan ylittää puinen zigzag-silta, jolle pääsee kirsikkarinteen alueelta astinkiviä pitkin.

Kasvillisuus
Vesiaiheen ympärillä kasvaa runsaasti erilaisia puu- ja ruohovartisia kasveja, jotka kilpailevat katsojan huomiosta. Ruohovartisista kasveista kuunliljat ja mansikat ovat vallanneet eniten kasvutilaa muilta lajeilta. Vesiaiheen länsireunalla kuunliljat ovat reheväkasvuisina peittäneet vesiaiheen uoman. Kookosmattojen avulla rakennetut keinosaaret ovat osittain hajonneet. Siirtolohkareen vieressä kasvaa kitukasvuinen marjakuusi. Myös viereinen aralia on kitukasvuinen. Zigzag-sillan päässä kasvaa iso kuusi, jonka alla ei ole kasvillisuutta. Itärannalla ei ole aluskasvillisuutta. Ranta on kookosmatolla vahvistettu.

Vesiaiheen suuntaista näkymää dominoi asuinkerrostalo. Ylärinteessä lähteen ympärillä kasvaa taimikkoa, lähinnä mäntyjen taimia, jotka tarvitsevat lisää kasvutilaa kehittyäkseen kunnolla. Kerroksellisen kasvillisuuden vaikutelma puuttuu.

Rakenteet
Vesiaiheen reunuskiviverhous on tehty huolellisesti avokallion muotoja myötäillen. Uoman rakentamisen aikana orsiveden lähdettä ei ole löydetty. Nykyinen lähdekivien porrasmainen sommitelma houkuttelee läpikulkuun. Vesiaiheelle johtavan askelkivipolun kivet ovat liian pieniä ja niiden pinnat ovat epätasaisia.

Tavoitteet
- Vesiaiheen ympäristön istutukset muodostavat monilajisen ja tasapainoisen kokonaisuuden. Maanpinta on kokonaan kasvillisuuden peitossa. Kaikki kasvit ovat hyvässä kunnossa, edustavia ja elinvoimaisia.
- Vesiaihe on teknisesti hyvässä kunnossa.
- Uoma on näkyvissä.
- Kasvillisuus luo alueelle intiimin, puutarhamaisen tilan.

Toimenpiteet 1

1. Vesiaihe pestään keväisin ennen ensimmäistä täyttöä harjalla ja painepesurilla. Kesävesi kytketään päälle huhti–toukokuun vaihteessa. Pesemisen jälkeen allas täytetään ja pumppu käynnistetään. Tämän jälkeen allas tyhjennetään ja pestään viikoittain. Altaasta ja uomasta poistetaan roskat haavilla päivittäin. Allas tyhjennetään syyskuun lopussa ja vesi kytketään pois päältä.
2. Kalliopinnat pidetään puhtaina roskista, lehdistä ja sammalista.
3. Voimakaskasvuisimpien ruohovartisten kasvien leviämistä rajoitetaan lajiston monipuolistamiseksi kitkemällä. Kuunliljat, kurjenmiekat ja muut voimakaskasvuiset puutarhalajit jaetaan säännöllisesti, noin viiden vuoden välein. Kasvustoihin ei kuitenkaan saa syntyä (huomattavia) aukkoja.
4. Vesiaiheen välittömässä läheisyydessä kasvavat puut ja pensaat leikataan säännöllisesti kauniin kasvutavan ylläpitämiseksi ja kasvun rajoittamiseksi.

Toimenpiteet 2

5. Zigzag-sillalta kivituhkakäytävälle johtavan askelkivipolun linjaus ja kivet uusitaan. Uusi astinpolku perustetaan asfalttikäytävältä kalliolle. Kivien materiaalin tulee sopia väriltään ja muodoiltaan yhteen vesiaiheen kallion kanssa. Kivien tulee olla pinnoiltaan tasaisia ja nykyistä suurempia: halkaisija noin 30–40 cm.
6. Kaikki istutusalueet rajataan kulkureiteistä köysiaidoilla. Aitojen pylväät tehdään puolet matalampina kuin nykyisin.
7. Marjakuusi poistetaan ja tilalle istutetaan huntukorpipaatsama (Rhamnus frangula 'Asplenifolia').
8. Itäreunalla paljastunut kookoskangas maisemoidaan valmiilla metsänpohjalevyillä. Levyt asennetaan ja niitä hoidetaan ja kastellaan kasvattajan ohjeiden mukaisesti. Heinättömiä metsänpohjalevyjä kasvattaa esimerkiksi Solhemin puutarha.
9. Rinteen kasvillisuutta kehitetään kerroksellisiksi. Alueen kasvillisuutta täydennetään pensasistutuksin, tavoitteena kerroksellinen kasvusto ja "metsän tuntu". Puustoa harvennetaan tarvittaessa. Harvennuksessa säästetään mäntyjä ja muita ikivihreitä lajeja. Uoman itäpuolella rinteen pensaskerrosta täydennetään kukkivilla pensailla.
10. Vesiaiheen lähde tarkistetaan. Samalla varmistetaan, että vesi valuu suunniteltua reittiä alas. Lähteen kivisommitelmaa täydennetään. Kiviä sommitellaan varsinaisten lähdekivien lisäksi uoman itäpuolen rinteen yläosiin.
11. Tontille sijoitetaan penkki, jolta on näkymä vesiaiheen suuntaisesti alas puistoon (asia sovitaan taloyhtiön kanssa).
12. Zigzag-sillan päähän istutetaan esimerkiksi tuohituomi, porttiaiheeksi askelkivipolun päästä kaadettujen puiden tilalle.
13. Perennaistutuksia laajennetaan käytävän reunaan. Istutuksissa hyödynnetään vesiaiheen nykyisiä kasveja ja niistä jakamalla saatuja taimia.Istutuksia rajaava köysiaita siirretään käytävän reunaan.
14. Nurmialueelle istutetaan rusokirsikoita.
15. Osa-aluemerkki siirretään kivituhkakäytävän eteläpuolelle.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 27 100 €

Näkymä zigzag-sillalta Kirsikkarinteen suuntaan ennen ja nyt. Sillan läheisyydestä on kaadettu koivuja. Sillan päähän istutetaan tuohituomi.

Vesiaiheen istutukset on jaettava säännöllisesti, jotta ne eivät rehevöityessään peitä vesiuomaa ja rantarakenteita.

Rinteen kasvillisuutta kehitetään kerrokselliseksi istutuksin. Istutuksia suunniteltaessa on huomioitava käytävän aurauksen vaatima lumitila.

Uoman länsirannan keinosaari ennen ja nyt. Romahtanut rakennelma poistettiin kesällä 2012.

Askelkivipolku vesiaiheelle uusitaan kivituhkapintaisen käytävän uudelleen rakentamisen yhteydessä. Askelkivien näkyvän korkeuden tulee olla korkeintaan 5 cm ja niiden kulkupinnan tasainen. Sopiva halkaisija askelkiville on 30–35 cm. Vesiaiheen perennaistutuksia laajennetaan käytävän reunaan. Istutusaluetta rajaava köysiaita siirretään samoin käytävän reunaan. Askelkivipolun ja zigzag-sillan risteykseen istutetaan tuohituomi. Nurmialueelle istutetaan koristekirsikoita.

Näkymä Punaisen Fenix-linnun puutarhasta Sinisen lohikäärmeen puutarhan vesiaiheelle. Näkymän taustaa hallitsee kerrostalo. Rinteen kasvillisuutta täydennetään pensasistutuksin, joiden joukossa myös pieniä puita. Rinteeseen istutetaan kukkivia pensaita, Prunus-suvun edustajia sekä muutama (1–2 kpl) erikoisempi vaahtera.

Näkymä vesiaiheen zigzag-sillalta ylävirtaan: näkymää hallitsee kerrostalo. Siirtolohkare ja istutukset estävät kulun länsirannalla. Itäreuna on voimakkaasti kulunut. Kulku ohjataan pois itärannalta. Kulkemisen estävät istutukset (mm. kuunliljasaareke ja aralia) poistettiin kesällä 2012. Itäranta verhotaan metsänpohjakasvillisuudella. Huonokuntoiset puut, pensaat ja muut kasvit poistetaan. Säilytettävät puut hoitoleikataan.

ALUE 2C – Lehtomainen rinne, pikkuportti ja kivituhkakäytävä

Sinisen lohikäärmeen puutarhan pohjoisrinne on kivituhkapintaisen käytävän rajaama lehtomainen alue. Korkeusero puiston ja tontin välillä on noin viisi metriä. Rinteen maastoa on muokattu hulevesien valumisen estämiseksi. Rinteeseen kasataan yläpuolisen tontin lumia talvisin. Punaisen Fenix-linnun puutarhaan johtavan käytävän päässä on pikkuportti ja hento bambuaita.

Kasvillisuus

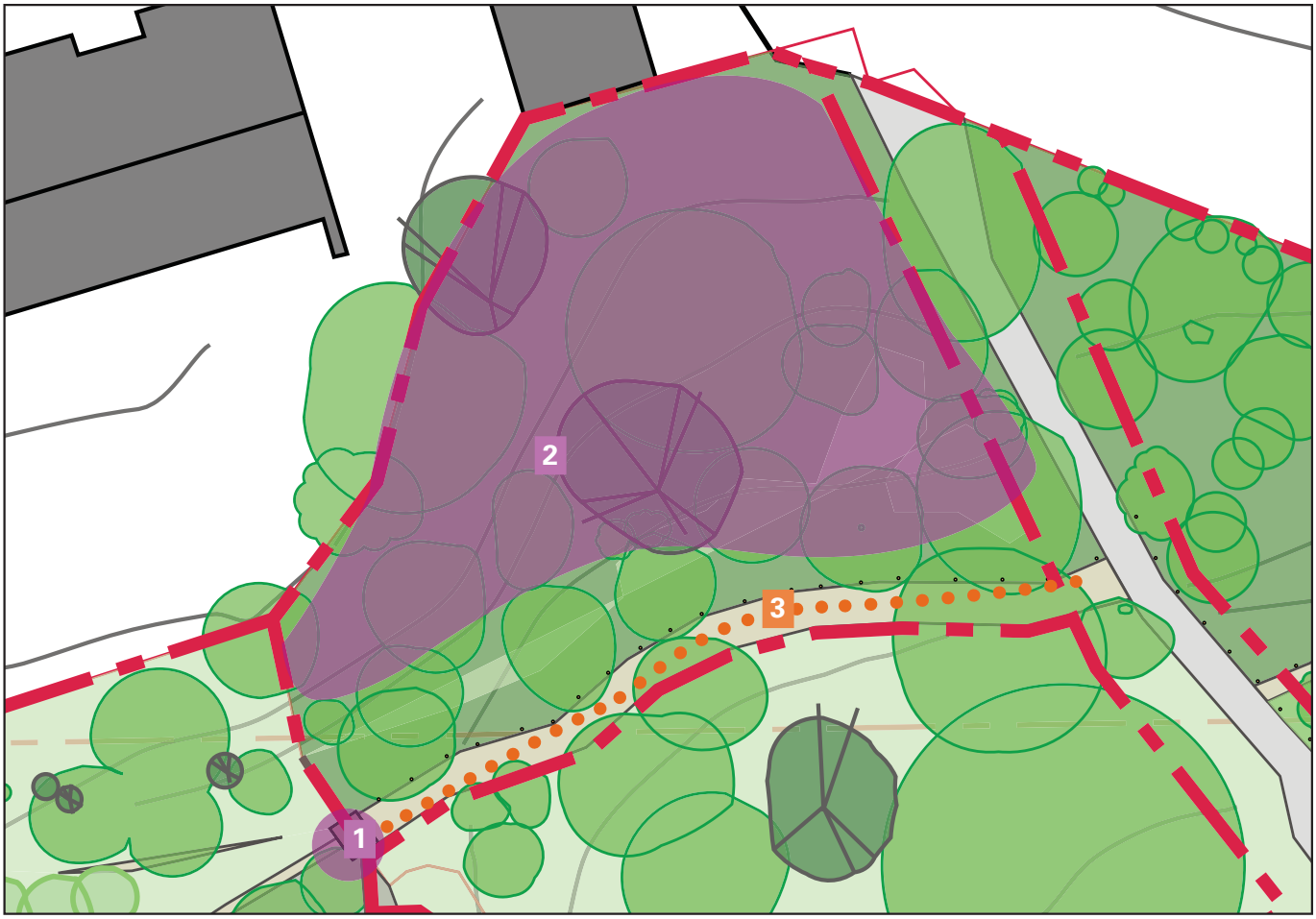
Rinnemetsä on pihlaja- ja koivuvaltainen. Jätekatoksen lähellä kasvaa vaahteroita. Osa metsikön pihlajista on huonokuntoisia. Etelässä sijaitsevan käytävän reunalta, mutkan tuntumasta on poistettu pihlajaryhmä.

Rakenteet

Lehtometsikössä kiemurtelee matala maavalli, eli niin kutsuttu lohikäärmeen selkä, jonka tarkoituksena on pysäyttää tontilta valuvien hulevesien valuminen käytävälle. Rinteessä on sorasilmäke, joka on tarkoitettu hulevesien imeyttämiseen. Kivituhkapintainen käytävä on rajattu lankuin. Tällä estetään kivituhkan valuminen hulevesien mukana nurmikolle. Käytävä on leventynyt alkuperäisestä. Samalla sen pehmeästi kaartuva linjaus on hävinnyt. Pieni portti on kohtuullisen hyväkuntoinen, mutta bambuaita on lahoamassa. Aita ja portti ovat puiston alkuperäisiä rakenteita ja tarvitsevat kunnostamista.

Tavoite

- Pohjoisrinne on säilyttänyt lehtomaisen luonteensa. Rinteen kasvillisuus on monilajinen, kerroksellinen ja elinvoimainen. Alueella ei ole kuolleita puita, kasveja tai kasvinosia. Alueelta poistettujen puiden korvaamisesta vastaavilla on huolehdittu.
- Kasvillisuus, käytävien reunat ja rinteen maastonmuotoilut toimivat hulevesien valuntaa hillitsevinä elementteinä kasvukaudella.
- Kivituhkapintaisen käytävän alkuperäinen ilme ja leveys on palautettu. Rajaukset ovat pehmeät.
- Rinteen sorasilmäke toimii.
- Lohikäärmeen selkä on säilynyt.

Toimenpiteet 2

1. Bambuaita ja pieni portti uusitaan alkuperäisten piirustusten (vrt. liitteet 2 ja 4) mukaan. Molempien rakenne, mittasuhteet ja materiaalit säilytetään. Aidan ja kallion liittymäkohta säilytetään nykyisen kaltaisena.

2. Rinteestä poistetaan huonokuntoiset pihlajat. Istutuksia täydennetään puilla ja pensailla. Istutettavat lajit ja lajikkeet valitaan sivun 46 taulukosta.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 11 800 €

Toimenpiteet 3

3. Kivituhkapintainen käytävä kunnostetaan siten, että sivuttaiskaltevuus käännetään viettämään lehtometsään päin. Tarvittaessa rakennetaan nupukivikouru käytävän pohjoispuolelle. Käytävän leveydeksi palautetaan 120 cm ja lankkureunus poistetaan. Käytävän tavoitteellinen pintamateriaali, raekoko ja väri määritellään suunnittelussa. Käytävän suunnittelun yhteydessä tarkistetaan hulevesien ohjailuun tarkoitetun lohikäärmeenselän toimivuus (vrt. hankeohjelma, 4.2., s. 74)

Toimenpidekustannukset yhteensä: 5 300€

Pikkuportti ja bambuaita uusitaan

.

Esimerkki luonnonkivin rajatusta käytävästä Saiho-ji:n sammalpuutarhasta Kiotosta.

Kivituhkakäytävä ennen (VV) ja nyt. Käytävän reunukset poistetaan ja käytävää kavennetaan.

Lehtomainen rinne etelästä katsottuna. Rinteeseen istutetaan koristekirsikoita, muutama erikoinen vaahtera ja matalia puuvartisia kasveja. Paljaan ja jyrkän rinteen kehittäminen kerrokselliseksi istutusalueeksi vaatii yhteistyötä taloyhtiön kanssa. Kasvillisuuden avulla luodaan puistolle tausta ja viivytetään tontilta valuvia hulevesiä.

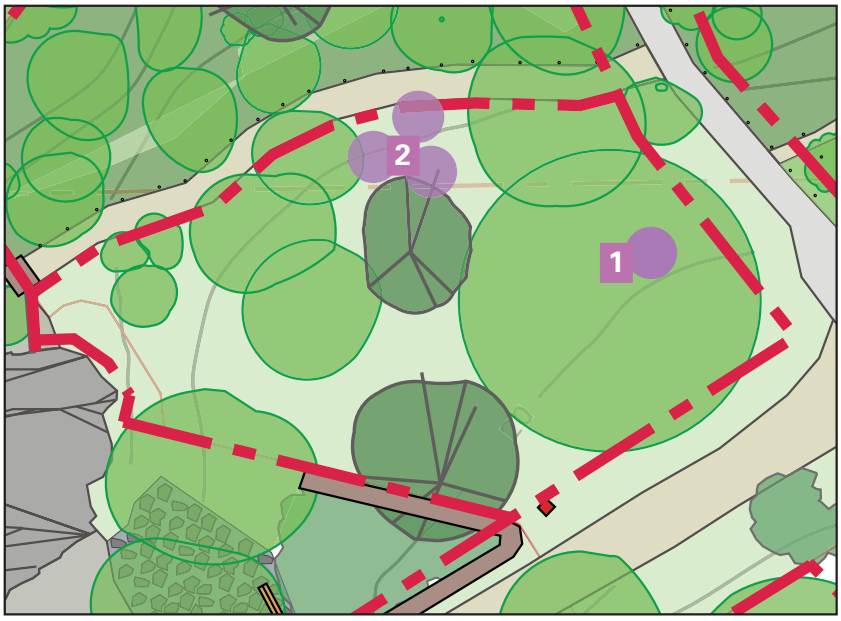
ALUE 2D – Kallioinen nurmikenttä ja kookas kilpikaarnakoivu

Sinisen lohikäärmeen puutarhan osa-alue 2D rajautuu käytäviin.

Kasvillisuus
Nurmella kasvaa muutama runkopuu, muun muassa mäntyjä ja kookas kilpikaarnakoivu.

Tavoite
- Nurmikko on elinvoimainen ja sen peittävyys on täydellinen.
- Alueen läpi on avoin näkymä puiston keskeiselle avokalliolle.
- Avoimella nurmella kasvaa erilaisia koivuja.

Kilpikaarnakoivu Valkoisen tiikerin puutarhasta siirretään nurmikentälle nykyisen kilpikaarnakoivun läheisyyteen.

Toimenpiteet 2

1. Kilpikaarnakoivu säilytetään ja sen elinvoimaisuudesta huolehditaan. Kilpikaarnakoivu Valkoisen tiikerin puutarhasta siirretään nykyisen koivun läheisyyteen.
2. Käytävän mutkaan, eteläreunan nurmialueelle istutetaan 3–5 erikoisemman koivun ryhmä (esimerkiksi *Betula ermanii*, kivikoivu tai *B. papyrifera*, paperikoivu).

Toimenpidekustannukset yhteensä: 950 €

ALUE 3 – Punaisen Fenix-linnun puutarha

Punaisen Fenix-linnun puutarha rajautuu pohjoisessa jyrkkään rinteeseen, kallioseinään ja portaikkoon ja etelässä asuinkorttelin syreeni-istutuksiin. Puutarha koostuu kahdesta osa-alueesta:

ALUE 3A - Kuivavesiaihe, elämänvirta ja oleskelutila
ALUE 3B - Käsienpesupaikka ja isot liuskekiviportaat

ALUE 3A – Kuivavesiaihe, elämänvirta ja oleskelutila

Puutarhan keskeisen aiheen muodostaa ”elämänvirta” eli kuivavesiaihe. Kokonaisuuteen kuuluvat kuivavesiputous, -virta ja -meri. Kuivavesiaihe polveilee viuhkamaisesti porrastettua rinnettä alas ja muuttuu laajaksi kuivamereksi. Kuivameren keskellä nousee kaunis, pehmeälinjainen, jääkauden uurtama kallio, jonka muotoja kuivavesiaiheeseen muotoillut aallot toistavat.

Kasvillisuus
Puutarha on perustettu entisen kivilouhimon raunioille. Puuvartisten kasvien huonoon menestymiseen vaikuttaa erityisesti kasvualustan riittämättömyys. Alueen puut ovat kitukasvuisia ja kärsivät ajoittain erilaisista kasvitaudeista. Puutarhan hiekkakentällä kasvaa kaksi tammea. Kuivameren kaakkoiskulman katsura on erittäin kitukasvuinen ja muodoltaan toispuolinen. Hoitajien mukaan puu on uusittu kahdesti. Koivuryhmä kuivavesiaiheen keskellä sopii kasvutapansa vuoksi hyvin alueelle. Kuivavesiaiheen yläjuoksulla kasvaa komea mänty, joka muodostaa tärkeän katselupisteen puutarhaan saavuttaessa.

Ylärinteessä mäntyjen juurelle istutetut sianpuolukat viihtyvät hyvin. Ne ovat kasvaneet kuivavesivirran reunan päälle. Kuivavesiaiheeseen kuuluvassa kahdessa saarekkeessa kasvaa ahomansikkaa ja kieloa. Kuivavesiaiheen varrelle istutetut ajuruohot ovat kasvaneet liian reheviksi. Rannassa kasvaa myös kotikatajia.

Liuskekivin rajatun istutusaltaan marjakuuset ovat ylikasvaneita. Istutuksen eteen sijoitetulla penkillä on mahdotonta istua. Puutarhan vastakkaisella laidalla puisessa istutuslaatikossa kasvavat tataarivaahterat rajaavat puutarhan lännessä sijaitsevasta hiekkakentästä. Eteläreunan hiljattain uusituissa istutuksissa kasvaa valkokukkainen puistosyreeni ’Tammelan kaunotar’.

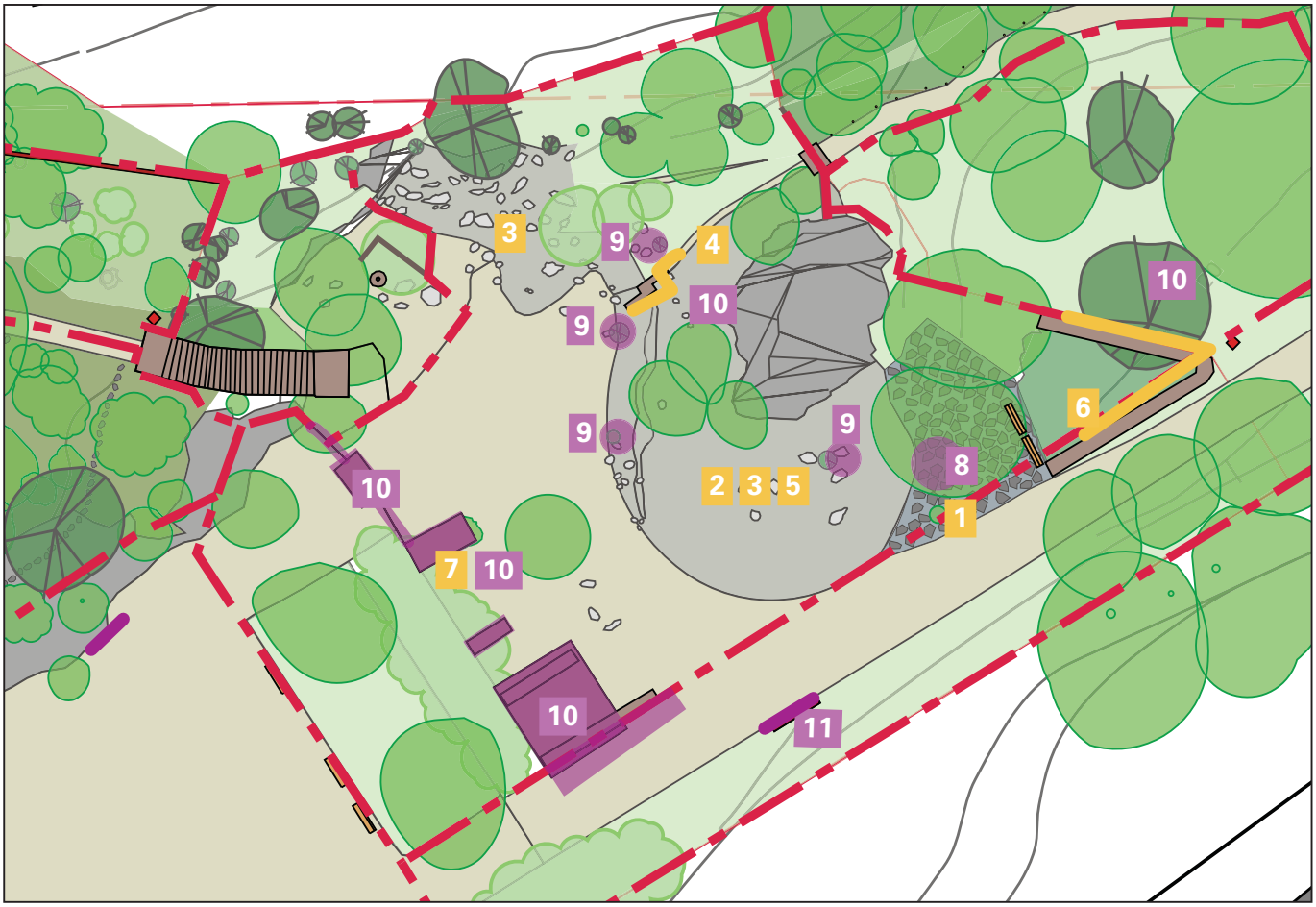
Rakenteet
Puutarhassa on runsaasti erilaisia puusta ja bambusta valmistettuja rakenteita. Idässä puutarha rajautuu pieneen porttiin, lännessä isoon porttiin. Lisäksi alueella on paviljonki, kuuportti, aidat ja kuivavesipuron yli vievä puinen zigzag-silta. Rakenteet on valmistettu käsityöpajalla, missä niitä on myös korjailtu. Ainoastaan pieni portti on säilyttänyt alkuperäisen tyylinsä. Iso portti on muuttunut eniten. Portin pylväinä toimineet lehtikuusenrungot on koteloitu laudoilla ja katon rakennetta on muutettu. Bambuaidat ovat myös muuttuneet.

Puutarhan eteläosassa on oleskelutila, jonka puisesta paviljongista on näkymä pyöreän kuuportin läpi teepuutarhaan ja liuskekiviportaille. Paviljongin seinien alaosan bambusäleikköä on jouduttu uusimaan ilkivallan takia. Samalla sen rakennetta on muutettu. Eteläreunalla sijaitsee puistoa esittelevä opastaulu. Opastaulun sijainti on alkuperäisen suunnitelman vastainen.

Kuivavesiallas on rajattu osittain graniittisella reunatuella, osin pyöreillä ja särmikkäillä irtokivillä. Kuivavesivirran yläjuoksulle ja sen varrelle on aseteltu sekä pyöreitä että särmikkäitä luonnonkiviä. Kuivavesiaiheen kiviaineksina ovat meriaiheessa musta kivituhka ja elämänvirrassa musta sepeli. Kuivameren hiekan pinta on noussut alkuperäisestä tasosta hieman. Kuivavesiaiheen terassointia eli aaltoja on myös muokattu alkuperäisestä. Ylärinteessä maastoa on muokattu aaltojen mukaisesti. Tämä estää veden valumisen rinteestä suoraan kuivamereen.

Marjakuusi-istutukset on rajattu liuskekivimuurilla. Muurin päällimmäiset kivet ovat irronneet. Tataarivaahterat puutarhan länsireunalla on istutettu puusta rakennettuihin istutusaltaisiin, joiden kunto on heikkenemässä.

Tavoitteet
- Kuivavesiaihe muodostaa vaikuttavan kokonaisuuden hiekka-aaltoineen ja kiviputouksineen.
- Kuivavesiaiheen reunat erottuvat selkeästi eikä kasvillisuus hämärrä niitä.
- Alueen rakenteet ovat hyväkuntoisia ja mitoiltaan sopusuhtaisia.
- Kasvillisuus sijoittuu lähinnä alueen reunoille. Saarekkeiden kasvillisuus on hyväkuntoista ja peittää koko alueen.
- Kivien ja kasvien sommitelmissa mittasuhteet ovat sopusuhtaiset.
- Kuivavesiaiheen hiekan pinta on sopivalla tasolla, puiden ja kivien juurenniskat ovat näkyvissä.

Toimenpiteet 1

1. Katsuran tilalle istutetun männyn kasvua rajoitetaan ja ohjataan leikkauksin ja taivutuksin. Tavoitteena on saariston tuulentuivertaman käkkärämännyn kasvutapa.
2. Kuivameren harjanteet muotoillaan päivittäin haravan lappeella kevyesti painamalla. Hiekka-allasta haravoitaessa huolehditaan samalla, ettei kuivameren kiviaines sekoitu kuivavirran karkeampaan ainekseen.
3. Kuivamereen ja -virtaan lisätään kiviainesta kolmen vuoden välein. Kuivameren kiviaineksena käytetään mustaa Paraisten diabaasi-kivituhkaa, kuivavirrassa taas Hyvinkään mustaa gabro-sepeliä tai ominaisuuksiltaan vastaavia kiviaineksia. Kuivavesiaiheen hoidossa ja varsinkin kiviaineksen vaihdon yhteydessä huolehditaan, ettei hiekan pinta nouse liian korkealle. Puiden, kivien ja kallion juurenniskan tulee olla puhdaslinjaisia ja selkeästi näkyvissä.
4. Sinisen lohikäärmeen puutarhasta tulevan polun pinta pidetään samalla tasolla kuivameren kanssa. Polun kivituhkan kiviaineksen tulee olla sama kuin muilla käytävillä.

5. Kasvien kasvua rajoitetaan kuivavesiaiheen äärellä. Katajat ja ruohovartiset kasvit eivät saa kasvaa liian isoiksi. Kasvillisuuden suhde rakenteisiin on säilytettävä mittakaavallisesti samana. Merelliset kasvit ovat luonnossa matalia ja kääpiömäisiä. Tätä periaatetta noudatetaan kasvien hoidon osalta kuivavesiaiheessakin. Zigzag-sillan kupeessa kasvava kataja on kasvanut liian korkeaksi suhteessa ympäristön pieniin yksityiskohtiin. Kasvua tulee rajoittaa leikkaamalla, katajan luontaista kasvutapaa korostaen ja ympäristön mittakaavaan sovittaen. Liian isoiksi kasvaneet katajat uusitaan. Saarekkeissa kasvavien kielojen leviämistä rajoitetaan samasta syystä. Kiviputouksen ja kuivavesiaiheen reunat pidetään selvärajaisina. Kasvillisuuden ei anneta kasvaa kuivavesiaiheen reunan yli. Kasvit joko poistetaan kokonaan, taivutetaan ja sidotaan kasvamaan pois reunalta tai niiden kasvua rajoitetaan leikkaamalla.

6. Liuskekivimuurin rajaaman istutusalueen marjakuuset leikataan vuosittain. Tavoitteena on hillitä marjakuusten kasvua ja mahdollistaa istuskelu pensaiden eteen sijoitetulla penkillä sekä varmistaa istutusryhmän takana kasvavan nurmikon valonsaanti. Marjakuusia leikattaessa pyritään korostamaan niiden luonnollista kasvutapaa.

7. Kuuportin vieressä kasvavaa katajaa leikataan vuosittain. Katajan kasvua ohjataan siten, että oksat rikkovat kuuportin reunan, mutta ulottuvat korkeintaan 1/3 pyöreän aukon reunan yli. Katajan rungon tulee olla näkyvissä osittain.

Toimenpiteet 2

8. Kitukasvuinen katsura poistetaan, ja tilalle istutetaan mänty.

9. Saaressa kasvava kataja poistetaan. Liian isoiksi kasvaneet katajat poistetaan ja tilalle istutetaan uudet taimet, joiden kasvua ohjataan ja rajoitetaan vuosittain toistettavalla hoitoleikkauksella.

10. Rakenteet uusitaan 15–20 vuoden välein alkuperäisten piirustusten ja suunnitelmien mukaisesti. Uusissa rakenteissa huomioidaan runsaslumisten talvien kestävyysvaatimukset.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 10 000 €

Toimenpiteet 3

11. Opastaulu sisältöineen uusitaan, ja se siirretään hiekkakentälle.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 1650 €

Sinisen lohikäärmeen puutarhaan johtavan käytävän pinta on huomattavasti kuivavesiaihetta alempana.

Katsuran tilalle istutetaan mänty, jota leikataan ja taivutetaan vuosittain.

Kuivavesiaiheen hiekkapinta ei saa nousta liian korkealle. Kivien ja puiden juurenniskojen on oltava näkyvissä.

Kuivavesiaiheen reunat on pidettävä selvärajaisina. Erityisesti yläjuoksulla tämä edellyttää ahkeraa kasvien leikkaamista, sitomista ja taivuttamista.

Kuuportti vastavalmistuneena ja vuonna 2011. Kataja on kasvanut liian isoksi. (JT, ES)

Zigzag-sillan kupeessa kasvava kataja on kasvanut liian korkeaksi suhteessa ympäristön pieniin yksityiskohtiin. Kasvua tulee rajoittaa leikkaamalla, katajan luontaista kasvutapaa korostaen ja ympäristön mittakaavaan sovittaen. Liian isoiksi kasvaneet katajat uusitaan.

ALUE 3B – Käsienpesupaikka ja isot liuskekiviportaat

Jyrkän kallioseinämän edessä, tataarivaahteran siimeksessä, on matalalla bambuaidalla rajattu teepuutarha. Vanhat, hieman kaarevat liuskekiviportaat ovat sammaloituneet. Portaiden pohjoisreunassa on pieni kuivavesiputoussommitelma. Eteläreunassa on kallioleikkaus ja rehevä kasvusto saniaisia. Portaiden yläpäässä avautuu Mustan kilpikonnan sammalmetsä.

Kasvillisuus

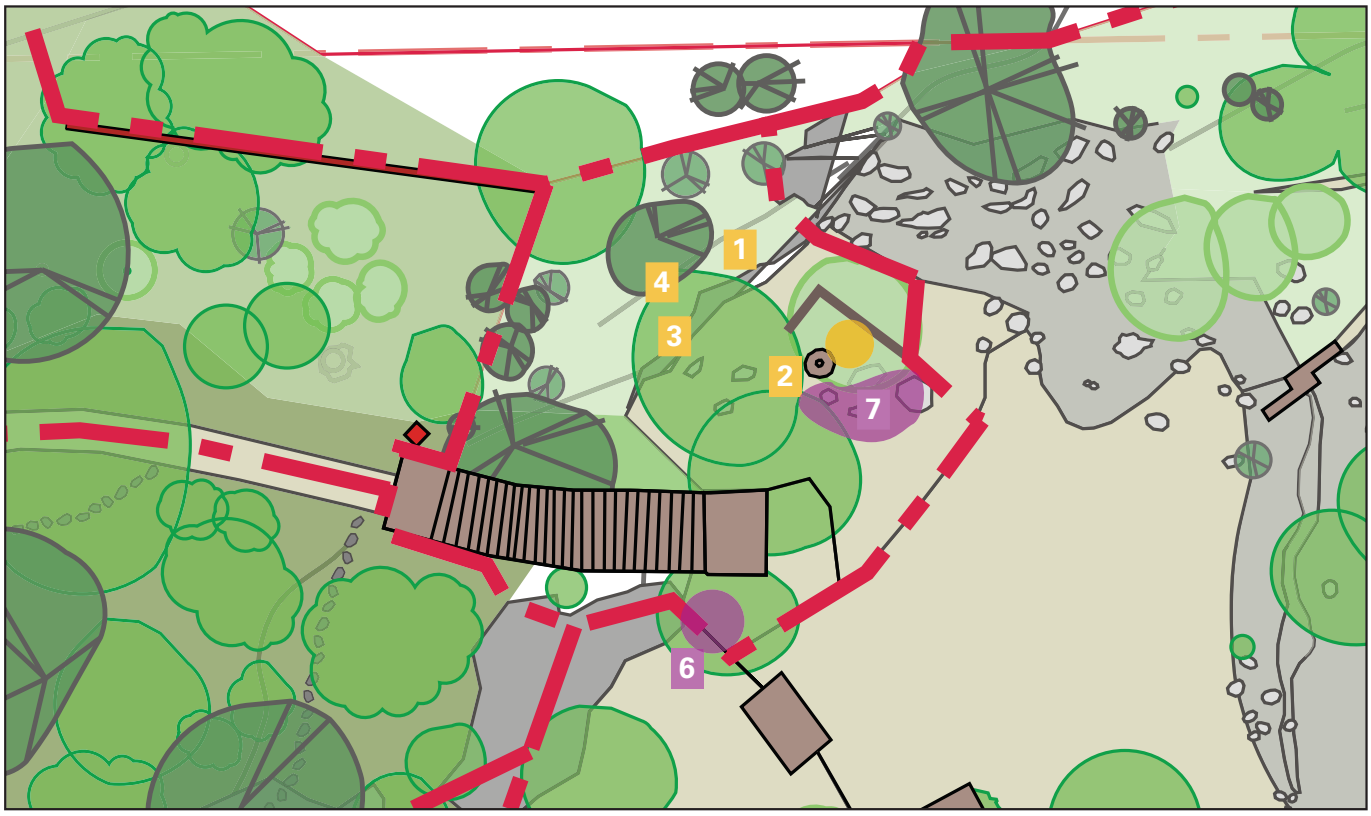
Teepuutarhan käsienpesupaikan viereen sijoitetaan keväisin talvipuutarhassa talvehtinut ruukkubambu. Teepuutarhassa kasvaa talvenarka japaninvaahtera, joka on vaihdettu muutaman kerran. Kallioseinämän edessä kasvaa muutama tataarivaahtera, joiden oksat peittävät kalliopinnan. Kitukasvuinen tammi kärsii kallion ylätasanteelta kasvavan koivun varjostuksesta. Koivua ei voi kaataa, koska se on kasvanut männyn kanssa yhteen.

Rakenteet

Käsienpesualtaan eteen on asennettu kiviä. Aluetta rajaavan kevyen bambuaidan rakenne on hyvin erikoinen, mutta koska Japanissa jokaisella temppelipuutarhalla on oma aitamallinsa, on rakenne paikallaan.

Tavoitteet

- Käsienpesupaikan takana oleva pystysuora kallioseinämä on näkyvissä.
- Kallion ja maanpinnan välinen raja on selkeä.
- Pesupaikka aitoineen ja istutuksineen muodostaa keskeisen aiheen.
- Aidan malli on säilynyt.
- Pesualtaan eteen asennetut kivet ovat noin 5–8 cm korkeammalla kuin hiekkapinta. Yksittäisten kivien kauneus korostuu, kun varjot antavat niille syvyyttä.

Toimenpiteet 1

1. Käsienpesupaikan takana oleva kallioseinämä pidetään näkyvissä keventämällä sen edessä kasvavan tataarivaahteran latvusta leikkaamalla sitä säännöllisesti joka toinen tai kolmas vuosi.
2. Käsienpesupaikalle sijoitettava ruukkubambu tuodaan paikalleen kesäkuun puolivälissä. Ruukku istutetaan kokonaan maahan siten, että yläpinnan on oltava maan pinnan tasossa tai vähän sen alla. Bambua leikataan säännöllisesti, tavoitteena on pitää bambun rungot näkyvissä.
3. Tammea varjostavasta koivusta poistetaan alaoksia, tammi hoitoleikataan.
4. Männystä ja koivusta leikataan toisiaan hankaavat oksat pois. Koivun kuntoa seurataan.

Toimenpiteet 2

5. Käsienpesupaikan japaninvaahtera korvataan uudella, mikäli kasvi kärsii liiaksi vaurioita tai kuolee.
6. Portaiden alapäässä, länsipuolella kasvava iso koivu poistetaan ja tilalle istutetaan katsura. Rinteestä poistetaan pensaat, jotta portaiden yläpäästä katsoessa avautuu näkymä kallioon.
7. Astinkivet asennetaan uudelleen. Kivien näkyvän osuuden tulee olla 5–8 cm:ä. Hiekan pinta ei saa nousta liian korkealle.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 2 100 €

Näkymä Mustan kilpikonnan puutarhasta Punaisen fenix-linnun puutarhaan. Portaiden juurella kasvava koivu korvataan katsuralla.

Käsienpesupaikan edessä kasvavien tataarivaahteroiden oksat peittävät osan kallioseinästä. Vaikutelmaa kevennetään poistamalla ja harventamalla alimpia oksia. Kotkansiiven leviämistä hillitään. Bambu tuodaan ruukussaan paikalleen kesäkuussa, ruukku upotetaan maahan siten, että mullan yläpinta on maanpinnan tasossa. Bambua leikataan säännöllisesti, jotta sen rungot erottuisivat selkeästi lehtimassasta.

Käsienpesupaikan askelkivet ovat osittain uponneet hiekkaan. Kivet on asennettava uudelleen siten, että niiden näkyvä osuus on noin 5–8 cm. Hiekan pinta ei saa nousta tämän korkeammalle.

ALUE 4 – Mustan kilpikonnan puutarha

Mustan kilpikonnan puutarha muodostaa tunnelmaltaan täydellisen vastakohdan Punaisen Fenix-linnun ja Valkoisen tiikerin puutarhoille. Puutarha sijaitsee asuinkerrostalon ja hiekkakentän välissä. Tasoeroa hiekkakenttään nähden on noin viisi metriä ja puutarhasta aukeaa pitkät näkymät kentän yli. Kallion ylätasanteella kasvaneesta sekametsästä on muokattu sammalpeitteinen, pehmeä ja rauhallinen keidas. Puutarha on rakennettu puita kaatamalla, maastoa muotoilemalla sekä sammal- ja turvesilppua levittämällä. Puutarha on kaarevan kivituhkapintaisen käytävän jakamana kaksiosainen:

ALUE 4A – Eteläosa
ALUE 4B – Pohjoisosa

ALUE 4A – Eteläosa

Etelässä sammalkumpujen välissä polveilee liuskekivilaattapolku. Köysiaita rajaa pehmeästi kivituhkapintaisen käytävän. Maastonmuodot ovat pienipiirteisiä. Sammalen joukosta nousee katseen vangitsevia kiviä ja avokallioita.

Kasvillisuus

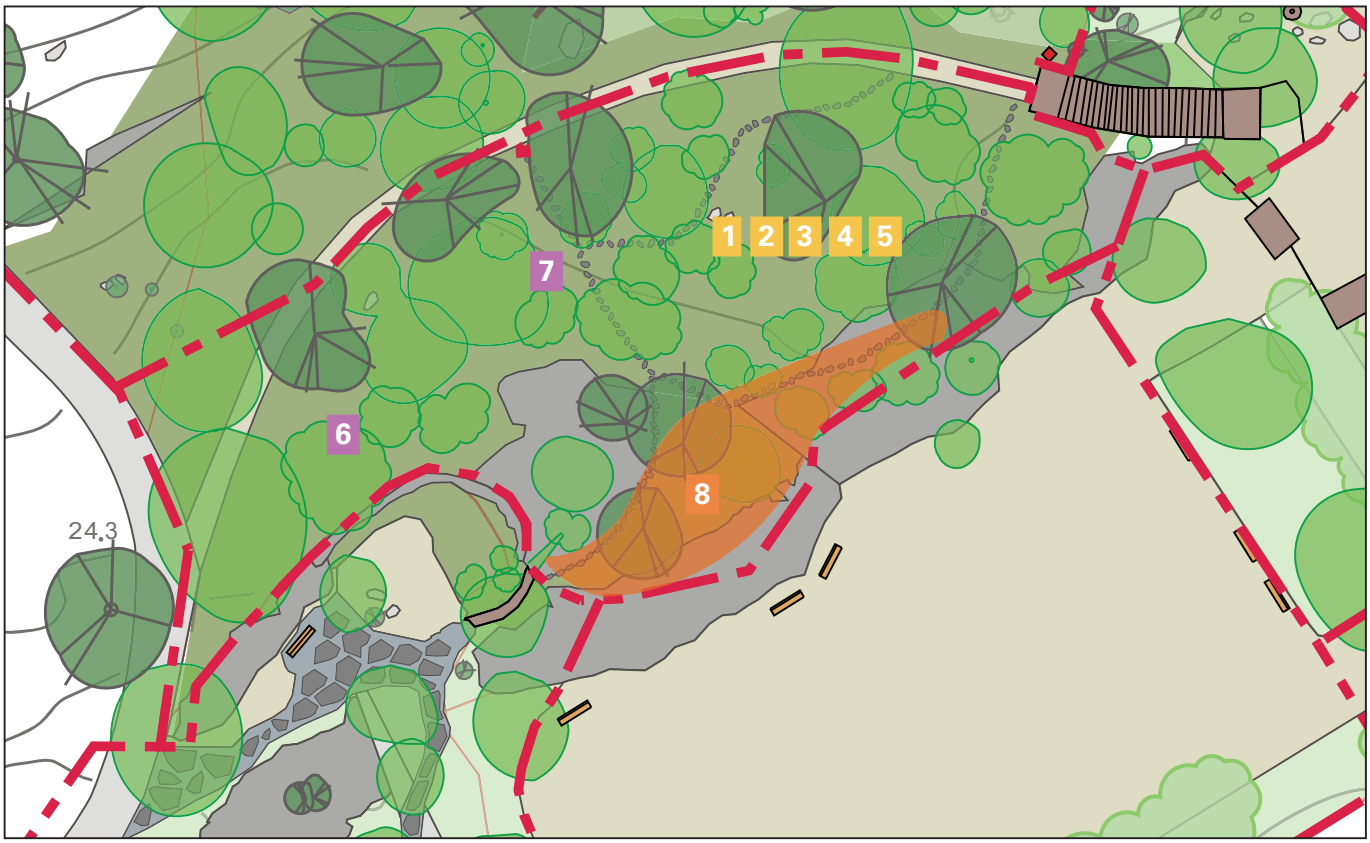
Puutarhassa kasvaa luonnonvaraisena mäntyjä, koivuja ja pihlajia. Pihlajat kärsivät hoitajien mukaan päivittäisestä kastelusta. Sateet ja tallaaminen ovat kuluttaneet kenttäkerroksen pois metalliaidan luota. Valkoiseen tiikerin puutarhaan johtavan liuskekiviportaiden koloissa kasvaa koivuja.

Rakenteet

Liuskekivipoluilta on muutama laatta irronnut. Laatat on asennettu ilman pohjatöitä suoraan maan pinnalle. Polkuja reunustavat matalat köysiaidat ovat kohtuullisen hyvässä kunnossa. Puutarhan hulevedet valuvat portaiden vierestä suoraan Valkoisen Tiikerin puutarhaan. Portaiden vieressä maa on vesien takia syöpynyt.

Tavoitteet

- Puutarha on hiljainen, suljettu tila, jossa on pehmeän vihreä valo. Maanpinta on kokonaan vihreän sammalen peitossa lukuun ottamatta kalliopaljastumia ja liuskekivipolkuja.
- Monirunkoiset puut muodostavat yhtenäisen lehvästön.
- Kivituhkapintainen käytävä on rajattu tukevin köysiaidoin.
- Liuskekivipoluilla ei ole irtonaisia laattoja, eikä laattoja puutu.
- Kalliojyrkänteen reunan näköalapaikka on kunnostettu kestäväksi.
- Hulevedet on johdettu hallitusti pois alueelta.

Mustan kilpikonnan puutarhan pihlajien korvaamiseksi kokeiltavat lajit:

Acer tataricum ssp. ginnala, mongolianvaahtera
Amelanchier laevis, sirotuomipihlaja
Sorbus 'Astrid', lombartinpihlaja
Sorbus commixta, japaninpihlaja
Sorbus 'Dodong', tuurenpihlaja

- Istutetaan samaa lajia 3–5 kpl samaan istutuskuoppaan
- Menestymistä seurataan ja vertaillaan 3–5 vuotta, jonka jälkeen valitaan parhaiden viihtyvät lajit.
- Puiden uusiminen aloitetaan välittömästi sopivan lajin löydyttyä.

Tarvittaessa pohjoisosan istutuksia täydennetään seuraavilla lajeilla:

Acer triflorum, huntuvaahtera
Acer saccharinum, hopeavaahtera
Alnus incana, harmaaleppä
Fraxinus pennsylvanica, punasaarni (vaativa)

Askelkivet ovat liikkuneet.

Esimerkki askelkivipolusta. Polku on rakennettu paksuista kivistä, jotka ovat asennettu maanpintaa 5–8 cm korkeammalle. Vedet ohjautuvat pois kiviltä niiden luonnollisen muodon ansiosta.

Reitti kallioseinämän reunalle on kulunut.

Toimenpiteet 1

1. Pihlajia uusitaan vuosittain sopivan lajin löydyttyä. Uusiminen on tehtävä vähitellen. Uusiminen aloitetaan huonokuntoisimmista yksilöistä. Vuosittain poistetaan korkeintaan viisi monirunkoista pihlajaa. Latvusto säilytetään yhtenäisenä ja varjostavana. Puut poistetaan kantoineen. Monirunkoinen kasvutapa säilytetään istuttamalla useampia taimia (3–5 kpl) samaan istutuskuoppaan.
2. Alueella kokeillaan sumukastelulaitteita. Sammalalue kastellaan hellejaksoina päivittäin aamulla tai illalla. Sateisina tai pilvisinä jaksoina sammalaluetta ei kastella.
3. Alueelta kerätään roskat ja risut pois päivittäin. Lehdet poistetaan kahdesti viikossa, syksyisin kolmesti viikossa tai tarvittaessa useammin. Maahan putoava lehtikerros ei saa muodostua niin paksuksi, että se tiivistyy määräksi katteeksi sammalen pintaan. Tällöin se on hankala poistaa ja tukahduttaa sammalen.
4. Kaikki ruohovartiset kasvit kitketään käsin. Kitkemisessä ja puhaltamisessa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jotta sammal ei irtoa. Ruohovartisten kasvien torjunnassa voidaan käyttää myös kemiallisia torjunta-aineita. Sammalpuutarhan kemiallisessa rikkaruohontorjunnassa on käytetty seuraavia kemiallisia torjunta-aineita: Basta (vaikuttava aine glufosinaatti-ammonium), Roundup (glyfosaatti) ja Casoron G (diklobeniili).
5. Sammalpeite pidetään yhtenäisenä. Alueille, joissa sammal ei yrityksistä huolimatta menesty, sijoitetaan kaunismuotoinen kivi. Myös valmiiksi kasvatettuja sammallevyjä voidaan kokeilla.

Toimenpiteet 2

6. Pihlajia korvaavan lajin löytämiseksi alueella kokeillaan oheisessa taulukossa esitettyjä lajeja. Kutakin lajia istutetaan 3–5 kpl samaan istutuskuoppaan. Taimien menestymistä seurataan silmämääräisesti kaksi kasvukautta ennen lopullista päätöstä käytettävästä lajista. Erityisesti kiinnitetään huomiota lajien kykyyn sietää runsasta kastelua. Tämän jälkeen pihlajia uusitaan vuosittain valitulla lajilla.
7. Laattapoluilla esiintyvät puutteet korjataan, laattojen välit saumataan mustalla kivituhkalla.
   Toimenpidekustannukset yhteensä: 3 450 €

Toimenpiteet 3

8. Mustan kilpikonnan puutarhasta Valkoisen Tiikerin puutarhaan valuvat hulevedet syövyttävät portaiden ja laattakäytävän reunuksia. Hulevesien hallittu johtaminen edellyttää todennäköisesti maastonmuotoilua puutarhan eteläosassa kalliojyrkänteen päällä. Hulevesien ohjailua suunniteltaessa on huomioitava vierailijoiden tarve päästä kalliojyrkänteen aidan äärelle.
   Toimenpidekustannukset yhteensä: 6 000 €

ALUE 4B – Pohjoisosa

Pohjoisosa on osittain asuinkerrostalon piha-alueella. Punainen aita lisättiin alueelle vuonna 2004.

Kasvillisuus

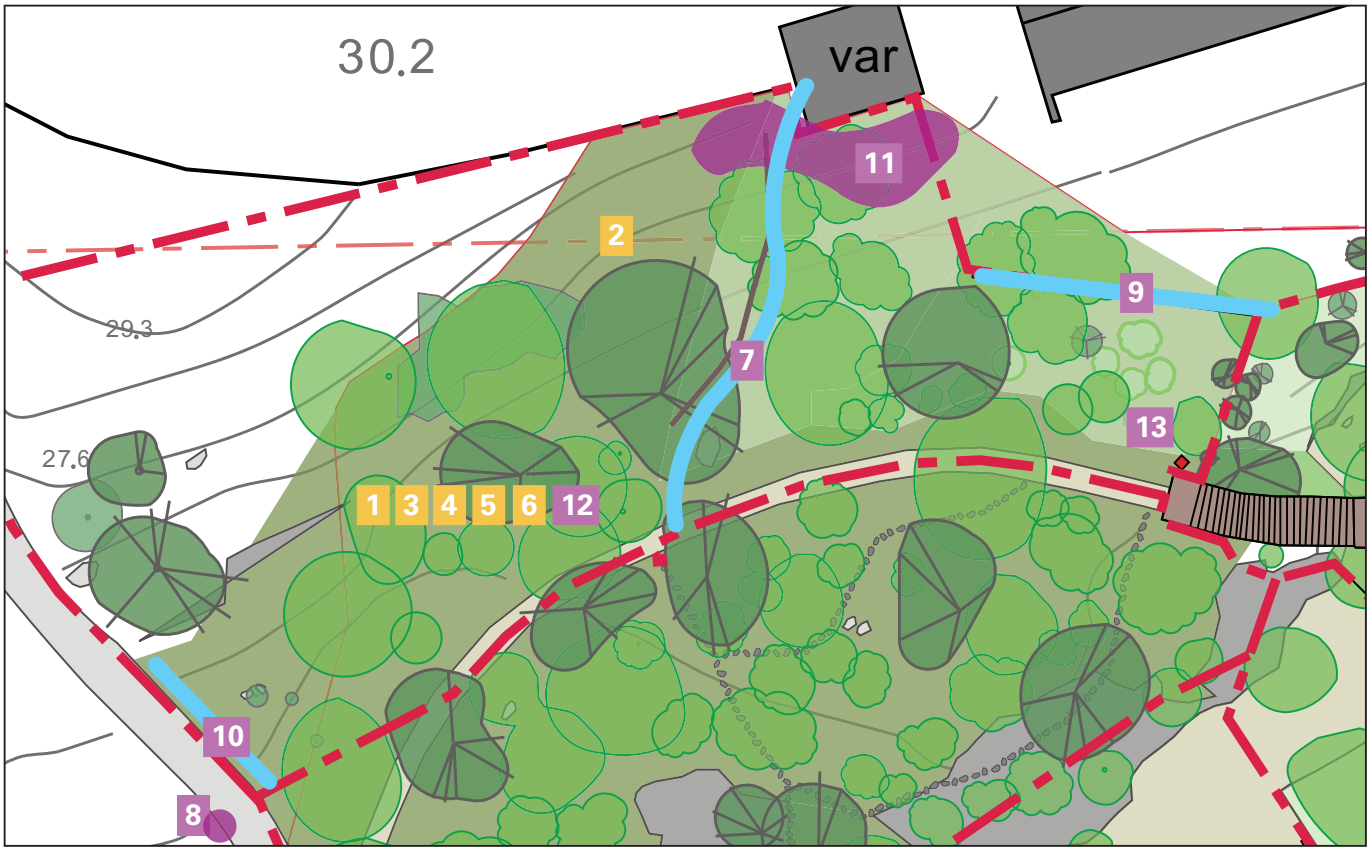
Pohjoisosan rinteessä kasvaa mäntyjä, katajia, koivuja ja pihlajia. Näiden joukkoon on istutettu pähkinäpensaita ja lehmuksia sekä marjakuusia. Käytävän läheinen sammalpeite on yhtenäinen.

Rakenteet

Alueen läpi kulkee oikopolku tontille. Tontin rajalla on punainen aita estämässä oikomista. Koirien ulkoiluttamisen kieltävä merkki on suoraan näkymälinjalla puutarhan länsireunalla etelästä katsottaessa.

Tavoite

- Kasvillisuus muodostaa taustan sammalpuutarhalle.
- Puut ovat elinvoimaisia.
- Kivituhkakäytävän varrella kasvaa kasvierikoisuuksia.
- Sammal kasvaa hyvin alueen länsiosassa ja käytävän varrella.

Koirien ulkoilutuksen kieltävä merkki on tärkeän näkymäakselin päätepisteenä. Merkki siirretään toiselle puolelle asfalttikäytävää.

Näkymä Mustan kilpikonnan puutarhan pohjoisosasta pohjoiseen. Siirtolohkareen eteen asennetaan muutama astinkivi. Katoksen häivyttämiseksi sen eteen istutetaan japaninmarjakuusta.

Toimenpiteet 1

1. Pihlajia uusitaan vuosittain sopivan lajin löydyttyä. Uusiminen on tehtävä vähitellen. Uusiminen aloitetaan huonokuntoisimmista yksilöistä. Vuosittain poistetaan korkeintaan viisi monirunkoista pihlajaa. Latvusto pyritään säilyttämään yhtenäisenä ja varjostavana. Puut poistetaan kantoineen. Monirunkoinen kasvutapa säilytetään istuttamalla useampia taimia (3–5 kpl) samaan istutuskuoppaan.

2. Rinteessä kasvavat marjakuuset leikataan säännöllisesti ja kuolleet uusitaan.

3. Alueella kokeillaan sumukastelulaitteita. Sammalalue kastellaan hellejaksoina päivittäin aamulla tai illalla. Sateisina jaksoina sammalaluetta ei kastella.

4. Alueelta kerätään roskat ja risut pois päivittäin. Lehdet poistetaan kahdesti viikossa, syksyisin kolmesti viikossa tai tarvittaessa useammin. Maahan putoava lehtikerros ei saa muodostua niin paksuksi, että se tiivistyy märäksi katteeksi sammalen pintaan. Tällöin se on hankala poistaa ja tukahduttaa sammalen.

5. Kaikki ruohovartiset kasvit kitketään käsin. Kitkemisessä ja puhaltamisessa noudatetaan erityistä varovaisuutta, jotta sammal ei irtoa. Ruohovartisten kasvien torjunnassa voidaan käyttää myös kemiallisia torjunta-aineita. Sammalpuutarhan kemiallisessa rikkaruohontorjunnassa on käytetty seuraavia kemiallisia torjunta-aineita: Basta (vaikuttava aine glufosinaatti-ammonium), Roundup (glyfosaatti) ja Casoron G (diklobeniili).

6. Sammalpeite pidetään yhtenäisenä.

Toimenpiteet 2

7. Tontille johtavan polun tasaiselle osuudelle asennetaan kunnon askelkivet.

8. Koirien ulkoilutuksen kieltävä merkki siirretään asfalttikäytävän toiselle puolelle.

9. Puutarhan punainen suoja-aita vaihdetaan, kun sen kunto edellyttää uusimista. Aita korvataan nykyistä vastaavalla, mustalla aidalla.

10. Asfalttikäytävän reunaan lisätään köysiaita sammalalueen kohdalle.

11. Tontilla sijaitsevan jätekatoksen eteen istutetaan japaninmarjakuusta.

12. Pihlajia korvaavan lajin löytämiseksi alueella kokeillaan taulukossa sivulla 66 esitettyjä lajeja. Kutakin lajia istutetaan 3–5 kpl samaan istutuskuoppaan. Taimien menestymistä seurataan silmämääräisesti kaksi kasvukautta ennen lopullista päätöstä käytettävästä lajista. Tämän jälkeen pihlajia uusitaan vuosittain valitulla lajilla.

13. Nimipaalu uusitaan nykyiselle paikalle.

Toimenpidekustannukset yhteensä: 4 300€

ALUE 5 Valkoisen tiikerin puutarha

Valkoisen tiikerin puutarha puiston länsireunalla on ”katoton kalliohuone”. Puutarhaa rajaavat avokallio, suora kallioleikkaus ja sen päälle rakennettu liuskekivimuuri. Kookkain liuskekivin päällystetyt polut yhdistävät puutarhan lännessä metsäalueeseen ja etelässä petankkikentälle. Puutarha muodostaa rauhallisen ja pelkistetyn kokonaisuuden. Puutarhan eteläosaan, varastorakennuksen kulmalle on muodostunut oikopolku puistosta tontin läpi bussipysäkille.

Kasvillisuus
Puutarhan pohjoisreunassa kallioreunan yläpuolelle rakennetun liuskekivimuurin koloihin on istutettu erilaisia luonnonkasveja, mm. mansikoita ja kallioimarretta. Kallionkoloista kasvavat koivut ja niiden taipuneet rungot ovat omalla tavallaan nähtävyys. Avokallion tasaiseen koloon on istutettu kaksi mäntyä, joista toinen kaatui myrskyssä joulukuussa 2011. Puutarhassa kasvaa istutettuna muutama huonokuntoinen kataja. Puutarhan ulkopuolella, avokallion eteläpuolella kasvaa kilpikaarnakoivu. Koivu istutettiin vuonna 2008 paikalta kaadettujen kahden koivun tilalle.

Rakenteet
Huomattavan kookkaista liuskekivistä ladotut polut ovat pääosin hyväkuntoisia. Laattojen saumat ovat epämääräiset. Etelään vietävän polun länsireuna vaatii parannusta, sillä ylärinteestä Mustan kilpikonnan puutarhasta valuvat hulevedet syövyttävät polun reunoja. Tilannetta on yritetty ratkaista tukemalla liuskekivipolun reunaa sepelillä, mikä ei kuitenkaan ratkaissut ongelmaa kunnolla.

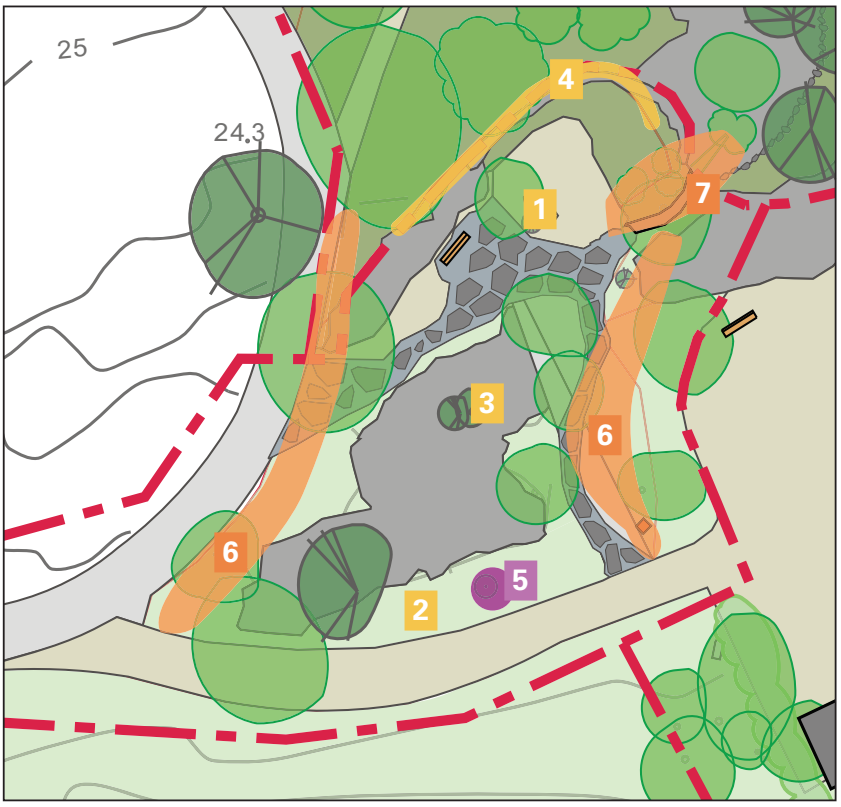
Myös puutarhaa lännessä rajaavalla asfalttikäytävällä on hulevesiongelma: hulevedet valuvat asfalttikäytävän itäreunaan ja aiheuttavat eroosiota. Käytävän vieressä kasvavan kuusen juuri on muodostanut käytävän poikki kynnyksen, joka ohjaa sadevedet käytävän reunaan.

Tavoitteet
- Puutarha on rauhallinen ja pelkistetty kokonaisuus.
- Alueen keskellä, kallionkolossa kasvavaa mäntyä on ohjattu leikkaamalla, typistämällä ja sitomalla kääpiömäiseksi.
- Hulevedet eivät syövytä liuskekivipolkujen reunoja.

Kalliolla kasvavaa mäntyä ohjataan leikkaamalla, typistämällä ja taivuttamalla. Tavoitteena on saaristolaismäntyjen käkkyrämäinen kasvutapa. Toinen männyistä kaatui talven 2011–2012 myrskyissä.

Toimenpiteet 1

1. Huonokuntoiset katajat säilytetään toistaiseksi, ja niiden kuntoa seurataan. Kasvupaikka saattaa olla katajille liian kostea Mustan kilpikonnan puutarhan kastelusta johtuvan tihkumisen vuoksi. Kastelutavan muuttaminen voi vaikuttaa niiden hyvinvointiin.
2. Avokallion edusta pidetään avoimena.
3. Männyn kasvua ohjataan sitomalla, taivuttamalla ja typistämällä.
4. Kivimuurin koloista kitketään puuvartisten kasvien taimet ja ruohovartiset kasvit, joiden kasvukorkeus on yli 10 cm. Ruohovartisten joukossa suositaan kallioimarretta, alvejuurta, maksaruohoja, kieloa ja lillukkaa. Mansikan kasvua rajataan. Valkoisen tiikerin puutarhan pystysuora kallioseinä pidetään kasvittomana.

Toimenpiteet 2

5. Kilpikaarnakoivu siirretään Sinisen lohikäärmeen puutarhan nurmialueelle.
   Toimenpidekustannukset yhteensä: 1 000 €

Toimenpiteet 3

6. Mustan kilpikonnan puistosta Valkoisen Tiikerin puistoon valuvat hulevedet syövyttävät portaiden ja laattakäytävän reunuksia. Samoin puiston länsireunaa rajaavan asfalttikäytävän reunaa pitkin valuvat vedet vievät mennessään maa-aineksia.
7. Portaiden mahdollisen peruskorjauksen yhteydessä kallionkolossa kasvava koivu poistetaan.
   Toimenpidekustannukset yhteensä: 10 000 €

ALUE 6 Hiekkakenttä

Mustan kilpikonnan puutarhan eteläpuolella on jyrkän kallioseinän rajaama pieni, hiekkapintainen kenttä. Kentällä on penkkejä, roskaastioita, taulu petankin pelaajille ja rakennusviraston huoltorakennus. Kentän eteläreunaan on kaivettu kesällä 2011 sorasilmäkkeet hulevesien imeyttämiseksi.

Tavoitteet

- Hiekkakenttä toimii monipuolisena toiminta-alueena.
- Hiekkakentän kalusteet ja varusteet sopivat puiston yleisilmeeseen. Penkit on ryhmitelty kentän etelälaidalle.
- Kentällä on puistoa esittelevä opastaulu.
- Sisääntulo on selkeästi merkitty. Merkintä kestää ilkivaltaa ja aikaa.

Toimenpiteet 2

1. Kentän penkit vaihdetaan muiden puiston penkkien kanssa yhteensopiviksi (6 kpl). Penkit sijoitetaan kentän etelä- ja itäreunoille. Penkkejä tai muita varusteita ei sijoiteta kallioseinämän eteen.
Toimenpidekustannukset yhteensä: 7 000 €

Toimenpiteet 3

2. Kentän eteläreunalle sijoitetaan uusi opastaulu.
3. Sisäänkäynti puistoon merkitään esimerkiksi nimikyltillä tai kivipaadella.
4. Varastorakennuksen viereen sijoitetaan katos maa-ainekasojen ja koneiden säilytystä varten.
Toimenpidekustannukset yhteensä: 13 150€

4. HANKEOHJELMAT

Japanilaisvaikutteisen puiston, Kirsikkapuiston ja näiden puistojen välisen yhdyskäytävän opastesuunnitelma laaditaan yhtenä hankkeena. Kirsikkapuiston hankeohjelmassa on viitteellinen suunnitelma opasteiden sijainnista. Suunnitelma, jossa ratkaistaan hulevesiongelmia ja suunnitellaan uusia käytävälinjauksia laaditaan ainoastaan Japanilaistyyliseen puistoon.

Kahdesta jatkosuunnittelua vaativasta kohteesta on laadittu hankeohjelma kustannusarvioineen In-Infran Fore-järjestelmään. Opaste- ja infojärjestelmän (4.1.) hankesuunnitelmaan ja kustannuslaskelmaan on poimittu tarvittava tieto Kirsikkapuiston hankesuunnitelmasta. Tavoitteena on, että Kirsikkapuiston ja Japanilaisvaikutteisen puiston opastesuunnittelu käynnistetään vuonna 2013.

Esimerkki kivipaalusta sisäänkäynnin merkkinä.

4.1 Opasteet, kyltit, info-/opastaulut ja nimipaalut

Opasteet, mahdollisesti tarvittavat kyltit, (esim. koirankieltotaulut, yksityisalue tai asukaspuisto) infotaulut ja Japanilaisvaikutteisen puiston osa-alueiden nimipaalut suunnitellaan puistojen luonne ja tyyli huomioiden kuitenkin siten, että opasteiden ilme koko suunnittelualueella on yhtenäinen. Erityistä huomiota kiinnitetään yksityiskohtiin ja mittakaavaan. Suunnitelmaan kuuluu sijaintipaikkojen esittäminen kartalle sekä rakennepiirustusten ja sisällön laadinta. Japanilaisvaikutteisen puiston kaksi sisäänkäyntiä voisi merkitä esim. kivipaalulla

Infotauluja sisältöineen suunnitellaan kaksi kappaletta, yksi Japanilaistyylisen puiston hiekkakentän etelälaidalle ja yksi Kirsikkapuiston pääsisäänkäynnin kohdalle. Iiristeemapuistoon suunnitellaan infotaulu Kirsikkapuiston eteläosan suunnittelun yhteydessä. Opastekylttejä sijoitetaan tarpeellinen määrä molempiin puistoihin ja yhdyskäytävän varrelle niin, että alueella liikkuvat löytävät helposti puistosta toiseen. Myös ns. yhdyskäytävän varrella olevat risteykset huomioidaan suunnittelussa, kuten esim. entisen Lp Tuhkimon kohdalla oleva poikittaisliikenne. Tavoitteena on, että Japanilaistyylisen puiston osa-alueiden nimipaalut sijoitetaan jokseenkin nykyisille paikoilleen. Sinisen Lohikäärmeen puiston paalu siirretään tässä hoito- ja kehittämissuunnitelmassa esitettyyn paikkaan, käytävän eteläpuolelle.

4.2 Käytävien linjaukset ja hulevesien ohjaaminen

Japanilaisvaikutteisessa puistossa hulevedet ja niiden aiheuttama vesieroosio ovat muodostuneet ongelmaksi muun muassa käytävien suorien linjausten ja jyrkkien kaltevuuksien vuoksi. Puistossa on huomattavia korkeuseroja, joista johtuen jyrkissä rinnekohdissa vesieroosio on syövyttänyt maan pintaa monin paikoin. Eroosiota aiheuttaa myös runsas mekaaninen kulutus - puisto on erittäin suosittu nähtävyys.

Puistoa rakennettaessa hulevesiin varauduttiin kaivamalla kolme sorasilmäkettä hulevesien imeyttämiseksi. Näistä Sinisen lohikäärmeen puutarhassa on kaksi ja kolmas on Punaisen Fenix-linnun puutarhassa tapahtumakentän eteläreunassa osittain tontin puolella. Sorasilmäkkeitä ei havaitse paljain silmin. Nk. lohikäärmeenselkä on myös hulevesiä ohjaava elementti. Ongelmia on yritetty korjata myös erilaisilla hätäratkaisuilla, muun muassa rajaamalla käytäviä asfalttimakkaroin ja lankkureunuksin.

Ratkaisemattomia ongelmakohtia on Mustan kilpikonnan ja Valkoisen Tiikerin sekä Sinisen lohikäärmeen puutarhoissa. Mustan kilpikonnan puistosta hulevedet valuvat Valkoisen Tiikerin puistoon syövyttäen mennessään portaiden ja laattakäytävän reunuksia. Samoin puiston länsireunaa rajaavan käytävän reunaa pitkin valuvat vedet vievät mennessään Valkoisen Tiikerin puutarhan maa-aineksia. Sinisen lohikäärmeen puutarhassa asfalttikäytävää pitkin valuvat vedet aiheuttavat ongelmia erityisesti vesien jäätyessä.

Valkoisen tiikerin puutarha: Hulevesien hallitseminen vaatii mm. laattakäytävän reunojen tukemista, hulevesikourun rakentamista sekä maastonmuotoilua tai istutuksia. Valkoisen tiikerin puutarhan länsireunan asfalttikäytävällä hulevedet voidaan johtaa esimerkiksi käytävän reunaan rakennettavaa kourua pitkin.

Mustan kilpikonnan puutarha: Kalliojyrkänteen reunalla maastoa muotoillaan niin, että vesi ei ohjaudu suoraan Valkoisen tiikerin puutarhaan eikä valu kalliojyrkänteeltä alas hiekkakentälle. Hulevesiä pyritään ensisijaisesti viivyttämään. Viivyttäminen ei saa estää puistossa kulkemista eikä muuttaa vallitsevia kasvuolosuhteita.

Sinisen lohikäärmeen puutarha: Tontille johtavan pohjoiseteläsuuntaisen käytävän linjausta muutetaan. Tavoitteena on ohjata hulevedet istutusalueille, joille voidaan tarvittaessa lisätä hulevesien imeyttämiseksi sorasilmäkkeitä tai vastaavia. Portaiden yläreunassa olevan asfalttikäytävän hulevedet ohjataan käytävän reunaa pitkin Roihuvuorentielle

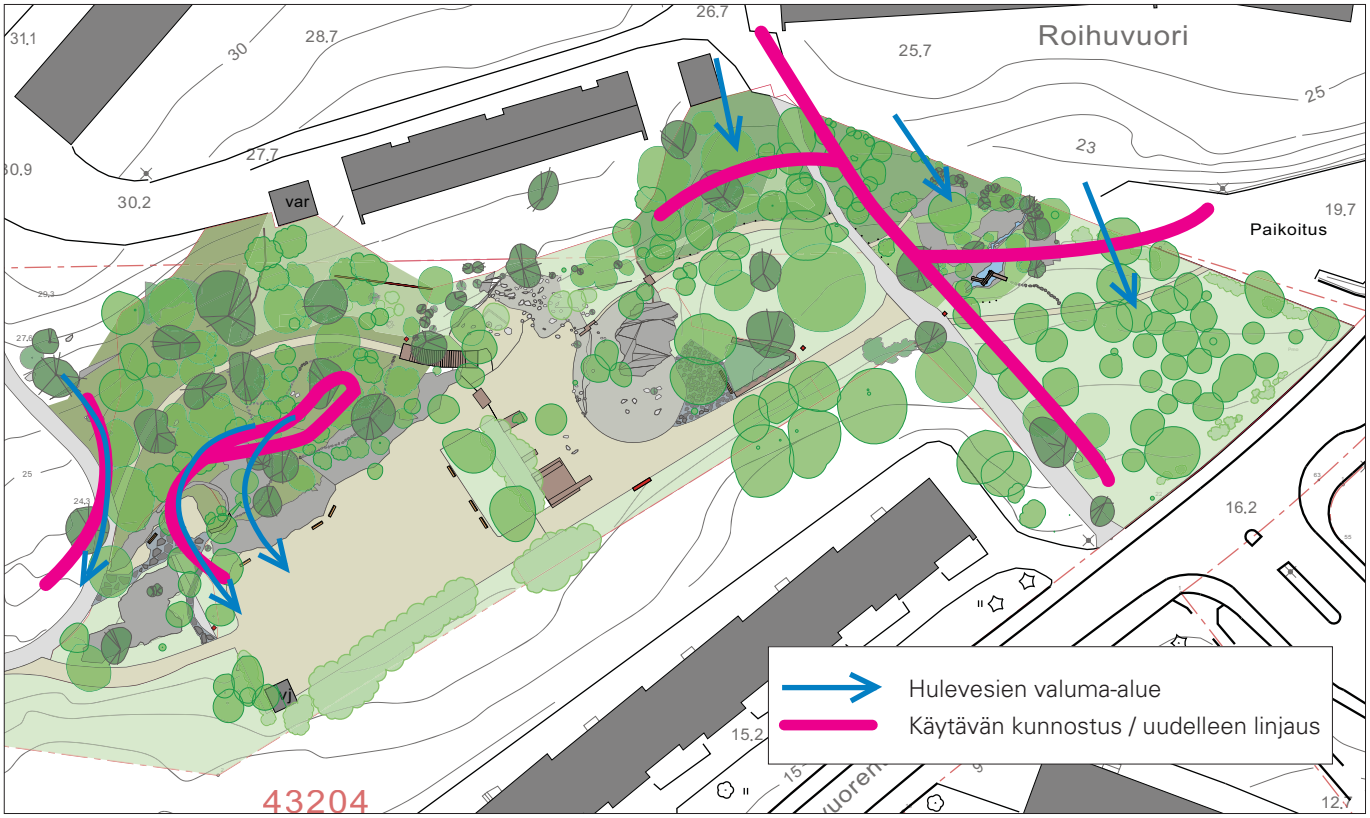
päin niin, ettei vesi valu puistoon portaita eikä portaiden länsipuolella olevaa rinnettä pitkin. Portaat ja käsijohde uusitaan, mikäli se suunnitteluvaiheessa koetaan tarpeelliseksi. Portaiden uusimista ei ole laskettu hankkeen kustannuksiin.

Puutarhan poikki itälänsisuuntaisesti kulkevan käytävän linjausta muutetaan maastonmuotojen mukaiseksi. Käytävän päätenäkymä muodostuu Punaisen Fenix-linnun avokalliosta.

Lehtomaisen rinteen suuntaisesti kulkevan kivituhkapintaisen käytävän sivuttaiskaltevuus käännetään viettämään lehtometsään päin, jotta hulevedet ohjautuvat istutusalueelle, eivät nurmikolle. Tarvittaessa käytävän pohjoispuolelle rakennetaan nupukivikouru. Alkuperäisen suunnitelman mukaan käytävän leveys on kapeampi kuin pikkuportti. Käytävä palautetaan 120 cm leveäksi ja lankkureunus poistetaan. Käytävän pintamateriaali, sen raekoko ja väri määritellään hankesuunnitelmassa. Käytävän suunnittelun yhteydessä tarkistetaan myös hulevesien ohjailuun tarkoitetun lohikäärmeenselän toimivuus.

Kustannukset

Hanke 1:	13 000 euroa
Hanke 2:	40 800 euroa
Yhteensä:	53 800 euroa

Tarpeita käytävien kunnostamiselle ja hulevesien ohjaamiselle

5. KALUSTE- JA RAKENNELMAKOOSTE

JAPANILAISVAIKUTTEISEN PUISTON KALUSTEIDEN, RAKENTEIDEN JA RAKENNELMIEN UUSIMINEN 2013-2027

rakenne	uusimisen aikataulu	piirustukset	muut huomiot	
penkit	2013-2015	ei	malli "japanilaisvaikutteinen puisto"	kuva 1
pikkuportti ja siihen liittyvä bambuaita	2013-2015	ei	uusitaan vastaamaan alkuperäistä/nykyistä, aidan malli esitetty yleissuunnitelmassa s.14, ei tarkempia piirustuksia sovelletaan yleissuunnitelmassa s.27 esitettyä luonnosta pääportista (liite 4)	kuva 3
köysiaidat	2015-2017	ei	uusitaan siten, että aidat toteutetaan matalina, n. 20 cm:ä korkeina ja kirein/lyhyin köysin	kuva 2
iso portti ja siihen liittyvä bambuaita	2015-2017	ei	uusitaan vastaamaan alkuperäistä, aidan malli esitetty yleissuunnitelmassa s.14, ei tarkempia piirustuksia sovelletaan yleissuunnitelmassa s.27 esitettyä luonnosta pääportista (liite 4)	kuva 7
käsienpesupaikan bambuaita	2017-2019	ei	uusitaan vastaamaan nykyistä, aidan malli yleissuunnitelmassa s.15, ei tarkempia piirustuksia	kuva 4
osa-alueiden tunnukset (paalut)	2017-2019	on	uusitaan vastaamaan alkuperäisiä piirustuksia (liite 2), mutta kivisinä: tunnuseläimet kohokuvioina, teksti kaiverretaan joko suoraan kiveen tai erilliseen laattaan	kuvat 9-11
opastaulu	2017-2019	ei	vaatii uuden suunnitelman (rakenne+sisältö) uusi sijainti hiekkakentällä	
istutusallas hirsistä ja liuskekivestä	2019-2021	ei	uusitaan vastaamaan alkuperäistä	
pergola	2019-2021	on	uusitaan vastaamaan alkuperäisiä piirustuksia (liite 2), pidetään alkuperäistä vastaavassa kunnossa	kuva 5
kuuportti	2019-2021	ei	uusitaan vastaamaan alkuperäistä/nykyistä	kuva 8
zigzag-sillat	2021-2023	on	uusitaan alkuperäisten piirustusten mukaisesti (liite 2), pidetään alkuperäistä vastaavassa kunnossa	kuva 6
varastokatos	2021-2023	ei	uudisrakennus, katos maa-ainesten ja koneiden säilyttämistä varten huoltorakennuksen viereen	
huoltorakennus	2021-2023	ei	huoltorakennuksen mahdollinen peruskorjaus	
suoja-aita kilpikonnan puutarhassa	2023-2025	ei	uusitaan tarvittaessa nykyisen kaltaisena, väritys musta	
punainen suoja-aita	2023-2025	ei	uusitaan nykyisen kaltaisena, väritys musta	

Kalusteiden ja rakenteiden kunnostamiseen/ lisäämiseen varataan vuosittain noin 10 000 euroa, yhteensä siis 150 000 euroa

HUOM. Suurin osa rakennelmista valmistunut ennen Virven yleissuunnitelmaa ja todennäköisesti ilman tarkkoja piirustuksia. Kaikki yllä mainittuihin rakennelmiin liittyvät suunnitelmat tulee arkistoida rakennusviraston arkistoon.

Kuva 1 Penkki

Kuva 2 Köysiaidat

Kuva 3 Pikkuportti ja bambuaita

Kuva 4 Käsienpesupaikka

Kuva 5 Pergola

Kuva 6 Zigzag-silta

Kuva 7 Iso portti ja bambuaita

Kuva 8 Kuuportti

Kuvat 9-11 Puiston eri osien nimipaalut

6. KUSTANNUSARVIOT

Tässä suunnitelmassa esitetyille toimenpiteille on laskettu suuntaa-antava kustannusarvio ja määritelty likimääräinen aikataulu. Kustannukset on laskettu In-Infran Fore-järjestelmän rakennusosalaskentaohjelmalla (ROLA) vuoden 2012 huhtikuun mukaisin hinnoin. Laskennat perustuvat pinta-aloihin, jotka on arvioitu kantakartan ja mittaustietojen avulla. Laskelmat eivät sisällä arvonlisäveroa eivätkä työmaa- ja tilaajatehtäviä. Kustannukset on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Toimenpiteet 2:	83 600 €
Toimenpiteet 3:	86 100 €
Rakennelmat ja kalusteet:	150 000 €
Yhteensä:	320 000 €

Alue 1 - PUISTON PÄÄSISÄÄNKÄYNTI JA PÄÄKÄYTÄVÄ

TOIMENPITEET 2	1 000 €
TOIMENPITEET 3	41 000 €

Alue 2 - SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA

Alue 2A Kirsikkarinne ja kivituhkakäytävä

TOIMENPITEET 2	14 900 €
TOIMENPITEET 3	9 000 €

Alue 2B - Kalliovesiaihe ja zigzag-silta

TOIMENPITEET 2	27 100 €

Alue 2C - Lehtomainen rinne, pikkuportti ja kivituhkakäytävä

TOIMENPITEET 2	11 800 €
TOIMENPITEET 3	5 300 €

Alue 2D - Kallioinen nurmikenttä ja kookas kilpikaarnakoivu

TOIMENPITEET 2	950 €

Alue 3 - PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA

Alue 3A - Kuivavesiaihe, elämänvirta ja oleskelutila

TOIMENPITEET 2	10 000 €
TOIMENPITEET 3	1 650 €

Alue 3B - Käsienpesupaikka ja isot liuskekiviportaat

TOIMENPITEET 2	2 100 €

Alue 4 - MUSTAN KILPIKONNAN PUUTARHA

Alue 4A - Eteläosa

TOIMENPITEET 2	3 450 €
TOIMENPITEET 3	6 000 €

Alu 4B - Pohjoisosa

TOIMENPITEET 2	4 300 €

Alue 5 - VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA

TOIMENPITEET 2	1 000 €
TOIMENPITEET 3	10 000 €

Alue 6 - HIEKKAKENTTÄ

TOIMENPITEET 2	7 000 €
TOIMENPITEET 3	13 150 €

KALUSTE JA RAKENNELMAKOOSTE 150 000 €

OSA II – YHDYSKÄYTÄVÄ JA KIRSIKKAPUISTON POHJOISRINNE

Hoito- ja kehittämissuunnitelman yhtenä tavoitteena on luoda kiinteämpi yhteys Japanilaisvaikutteinen puiston ja lähellä sijaitsevan Kirsikkapuiston välille. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa uusia opasteita ja kalusteiden yhtenäistämistä molemmissa puistoissa ja käytävän varrella.

Tavoitteena on lisätä uusia kohokohtia mielenkiintoisen, mutkittelevan käytävän varrelle. Maiseman perusrakennetta tuodaan esiin kallioita ja siirtolohkareita korostamalla ja näkymiä avaamalla.

1. YHDYSKÄYTÄVÄN NYKYTILANNE

Japanilaisvaikutteista puistoa ja Kirsikkapuistoa yhdistää noin kolme metriä leveä puistokäytävä. Käytävä myötäilee Roihuvuoren selännemetsän kallioista reunaa ja ohittaa entisen leikkipuisto Tuhkimon. Kallioleikkaus muodostaa luonnollisen, matalan seinän käytävän pohjoispuolelle. Reitin varrelle muodostuu useita pieniä, huonemaisia tiloja. Näkymiä hallitsee massiivinen vesitorni. Käytävä ei ole valaistu eikä sillä ole talvikunnossapitoa.

Käytävä on asfaltoitu 95 metrin matkalta. Kivituhkapintaista käytävää on yhteensä 285 metriä. Kirsikkapuistossa käytävä päättyy tykkitiehen, jonka 125 metriä pitkä mukulakivin päällystetty osuus johtaa Sahaajankadulle. Koko reitin pituus on noin 537 metriä. Käytävä on osin tontilla.

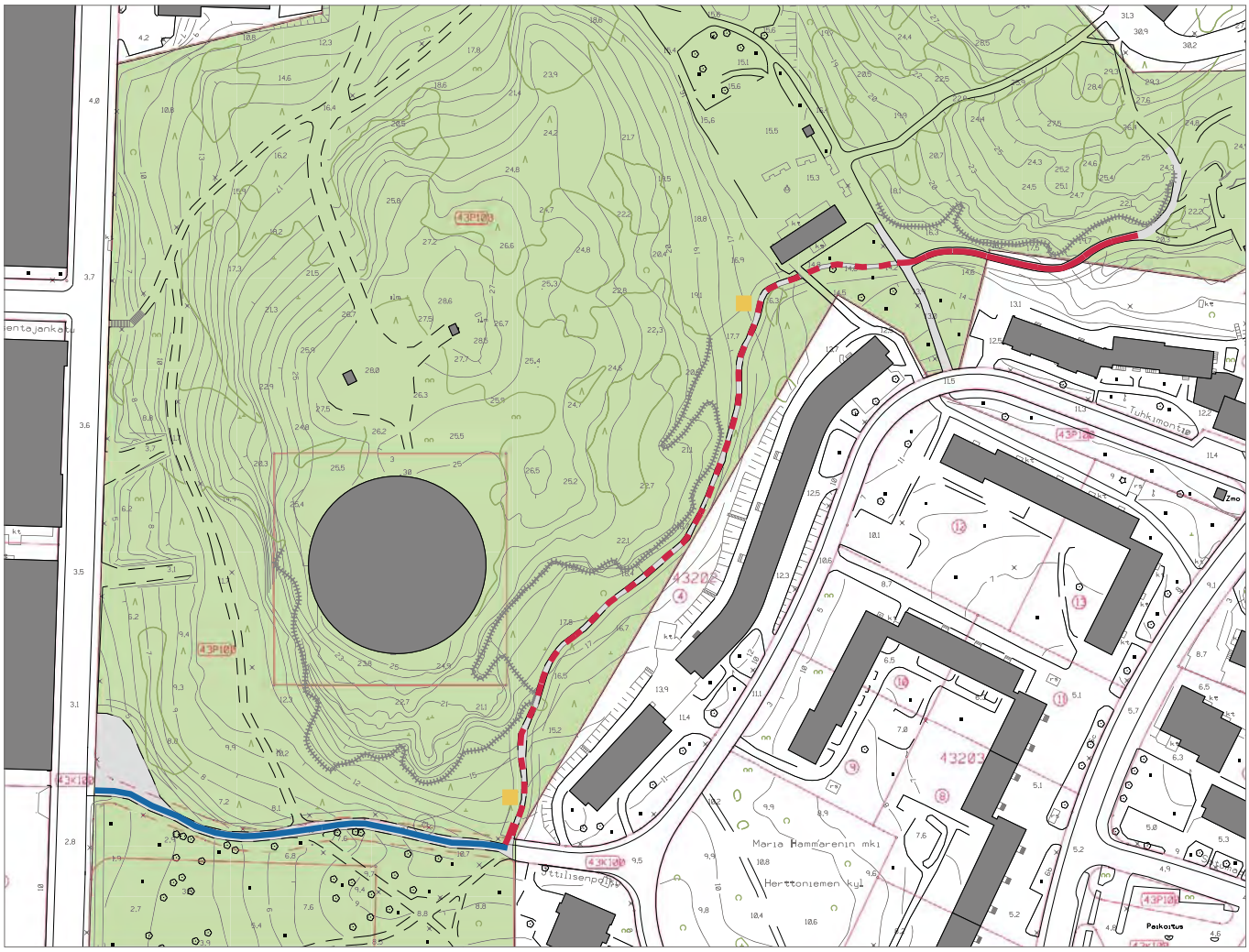
Käytävä ja sitä ympäröivät alueet kuuluvat luonnonhoidon piiriin. Alueiden hoitoluokka on C1. Alueelle laaditussa luonnonhoidon suunnitelmassa on esitetty lähinnä yksittäisten kuolleiden ja huonokuntoisten puiden poistoa sekä pienpuuston hoitoa. Kulkureitin varrella on useita mielenkiintoisia, hahmokkaita puita, muun muassa kelottuneita mäntyjä. Kirsikkapuistossa tykkitien pohjoispuolelle on istutettu pihlajia ja kirsikoita. Kallioilla on laajoja, luonnonvaraisia keto-orvokkikasvustoja.

Maisemaa hallitsee vesitorni.

Mukulakivipäällysteinen tykkitie liittyy ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteisiin.

Yhdyskäytävän nykytilanne (2011).

2. YHDYSKÄYTÄVÄN HOITO- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Hoitoluokitus. Puistokäytävän ympäristön hoitoluokitus yhtenäistetään. Hoitoluokaksi muutetaan Maisemaniitty (B3) koko käytävän pituudelta. Hoidettavan alueen leveys vaihtelee maastonkuvan mukaan noin 3–20 metriä. Näin hoidetun ympäristön ja luonnon ympäristön välinen raja saadaan pehmeäksi. Leikkipuiston edusta on käyttö- ja suojaviheralueella (A3).

Kallionreuna ja kasvillisuuden hoito. Kallion reunan edestä poistetaan puuvartinen kasvillisuus niiltä osuuksilta, joissa kallion reuna on lähellä käytävää (3 metriä tai alle). Laajemmista kallioreunan ja käytävän väliin jäävistä tiloista poistetaan puuvartista kasvillisuutta harkitusti. Selkeitä puu- ja pensasryhmiä voidaan jättää. Lisäksi ruohovartinen kasvillisuus niitetään 1–2 kertaa kesässä kallion reunaa myötäillen. Niittojäte poistetaan alueelta ensimmäisenä viitenä vuotena. Tarvittaessa pintamaata voidaan poistaa hieman kallioreunan paljastamiseksi. Keto-orvokkikasvustoja vaalitaan.

Avoimena pidettävien näkymien linjoilta poistetaan puustoa. Kuuset ja männyt säilytetään. Vaahteran leviämistä rajoitetaan. Alueen hoidossa suositaan pääpuulajeja, tärkeysjärjestyksessä mäntyä, kuusta, pihlajaa ja koivua. Pensaskerroksessa suositaan terttuseljoja sekä erilaisia kukkivia pensaita, kuten ruusuja.

Kalusteet ja varusteet. Käytävän varrelle lisätään penkkejä tai muita istuskelupaikkoja luonteviin kohtiin noin 80–100 m välein. Penkkien paikat on esitetty kartalla sivullla 90-91. Uusien penkkien tulee sopia ulkoasultaan nykyisiin penkkeihin (kivijalat, puuistuin). Istuimeksi voidaan asettaa penkin sijaan myös kivipaasi.

Käytävän alku- ja loppupäihin sekä käytävien risteyskohtiin lisätään kiviset opasteet. Opasteet ovat pystyssä seisovia kivipaaseja, joihin teksti voidaan kaivertaa suoraan tai kiveen kiinnitettävään metallilaattaan (vrt. hankeohjelma 4.1., s.73). Käytävää ei valaista.

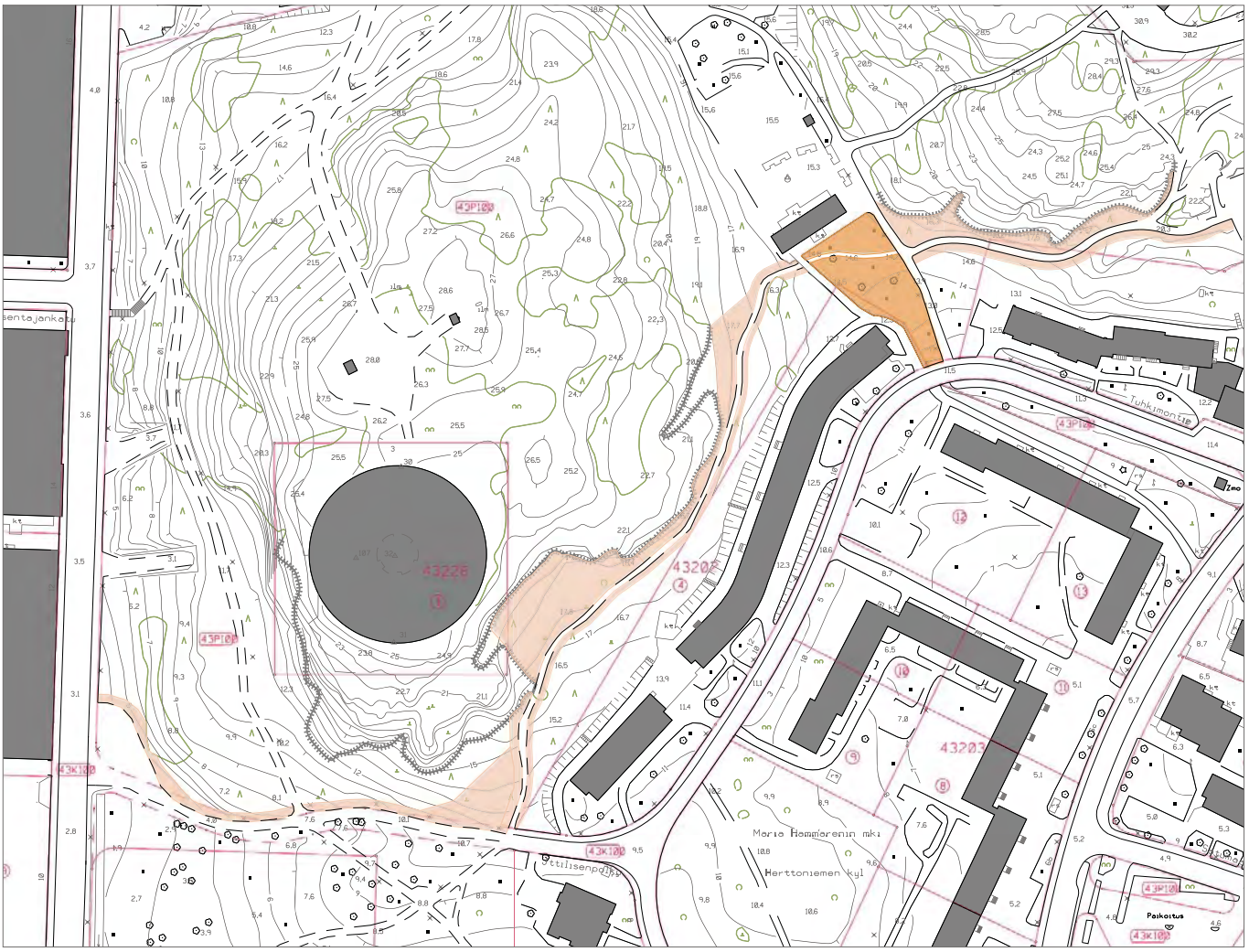
Puistokäytävä myötäilee kallioleikkausta. Käytävän varrelle muodostuu useita pieniä, huonemaisia tiloja.

Kasvillisuutta hoidetaan säännöllisesti niittämällä. Erityisen intensiivistä hoito on jaksoilla, joissa kallion reuna on lähellä käytävää.

Säännöllinen niitto parantaa myös kulkijoiden turvallisuuden tunnetta lisäämällä näkyvyyttä käytävän suuntaisesti.

Yhdyskäytävän hoitoluokat 2013–2027.

Puiden latvustot muodostavat kauniin portin käytävän yli.

Istutukset. Käytävän varrelle istutetaan luonteviin kohtiin vaaleanpunakukkaisia koristekirsikoita, ei kuitenkaan pilvikirsikoita. Sopivia lajeja ja lajikkeita on esitetty oheisessa taulukossa. Alueelle ensisijaisesti istutettavat lajit ja lajikkeet ovat *Prunus x yedoensis* (tokionkirsikka), *Prunus Sargentii* -ryhmän 'Accolade' (koristekirsikka) ja *Prunus nipponica var. kuriliensis* 'Ruby' (kuriilienkirsikka).

Istutukset keskitetään maastonkuvan mukaan korkeintaan 15 metrin etäisyydelle käytävän reunasta. Istutuspaikat määritellään tarkemmin maastossa. Kirsikoille sopivia paikkoja ovat rinteet, joilla on runsaasti kosteutta. Maaperän paksuutta tärkeämpi asia on valunta. Puut istutetaan 3–15 puun ryhmiin käytettävissä olevasta tilasta riippuen. Puut suojataan kaneilta ja muilta jyrsijöiltä.

Käytävän varrelle istutetaan muutamia erikoisempia vaahteroita (esimerkiksi *Acer pseudosieboldianum* ja *A. triflorum*). Lisäksi käytävän varrelle varataan tilaa Roihuvuori-seuran merkkipuille.

Luonnonhoitosuunnitelmassa on aikaisemmin esitetty jalopuiden istuttamista alueelle. Hankkeen keskeytti luonnonsuojelijoiden vastustus. Tässä hankkeessa esitetyt istutukset keskittyvät käytävän varrelle, rakennetun ympäristön rajalle, eivätkä siten vaaranna luonnon monimuotoisuutta.

	VYÖHYKE	KASVUTAPA	LAJIKKEITA	MUUTA	VALON TARVE
Prunus incisa, *fujinkirsikka*	Ia (Ib?)	matalahko, 3–5 m	'Afterglow' (amerikkalainen), jolla kestävät kukat ja keltainen syysväri (Ia?)	-	●
Prunus nipponica var. kuriliensis, *kuriilienkirsikka*	I–II	kaunis, matalakasvuinen (2–3 m), luonnostaan hentokasvuinen pensas	vaaleanpunakukkainen 'Ruby', valkokukkainen 'Brilliant'	sopinee metsäisille alueille kasvutapansa vuoksi	◗
Prunus sargentii, *rusokirsikka*	I–II (III)	korkeus 3–5 m	-	komea punainen syysväri	●
Prunus Sargentii -ryhmä, *koristekirsikat*	Ia (Ib?)	3–5 m, hyvä	mm. 'Accolade', 'Rancho', (I–II) ja 'Hillieri'	rusokirsikan ja muiden kirsikkalajien risteymiä	●◗
Prunus 'Accolade' (P. Sargentii -ryhmä), *koristekirsikka*	(1a)	kaunismuotoinen, latvus leveä ja matala	-	suuret (3,5–4 cm),vaaleanpunaiset, kevyesti kerrotut kukat, kaunein japaninkirsikoista, syysväri oranssinpunainen	●
Prunus Sato-Zakura -ryhmä, *japaninkirsikat*	Ia (Ib?)	matalahko, 3–5 m	'Kanzan' (tummanpunaiset kerrotut kukat, selvinnyt talvista mm. Lauttasaaressa)	arkoja	●◗
Prunus x subhirtella, *kevätkirsikka*	Ia (Ib?)	korkeus 3–5 m	'Fukubana' (tumman ruusunpunaiset kukat)	-	◗

Kokeiltavia sopivia lajeja ja lajikkeita.

3. KIRSIKKAPUISTON POHJOIS-RINTEEN HOITO

Kirsikkapuiston pohjoisrinne kuuluu luonnonhoidon alueisiin. Vesitornin mäki on kasvupaikkatyypiltään tuoretta kangasta, jossa kasvaa harvakseltaan satavuotiaita mäntyjä sekä nuorempia koivuja. Pienpuustona on runsaasti pihlajaa, pajua ja vaahteraa. Pensaiden joukossa on taikinamarjan ja sinikuusaman lisäksi ruusuja. Koululaiset ovat istuttaneet rinteeseen rusokirsikoita ja mäntyjä.

Alueella on määritelty seuraavat toimenpiteet tehtäväksi vuoteen 2009 mennessä: *"Yksittäisten huonokuntoisten puiden poisto, pienpuuston hoito. Pienemmät pihlajat poistetaan kokonaan. Osa isommista pihlajista jätetään kasvamaan. Hyväkuntoiset nuoret vaahterat jätetään kasvamaan. Alueelle istutetaan mäntyä ryhmittäin."*

Aluetta hoidetaan jatkossakin luonnonhoidon alueena. Hoitoluokaksi muutetaan C1.1 Puistometsä. Näkymä Kirsikkapuistosta vesitornille avataan ja säilytetään avoimena. Hahmokkaita mäntyjä korostetaan poistamalla niiden läheisyydestä muut puut. Ruohovartinen kasvillisuus niitetään säännöllisesti käytävän varrelta noin kolmen metrin levyiseltä alueelta. Niitettävän alueen hoitoluokka on B3 Maisemaniitty. Leikkuujäte kerätään pois alueelta ensimmäisen viiden vuoden ajan. Tavoitteena on pitää ruohovartinen kasvillisuus matalana ja monilajisena. Kallioiden reunat paljastetaan poistamalla niiden edestä puuvartinen kasvillisuus.

Komea mänty on jäänyt peittoon. Puun edestä kaadetaan koivu ja poistetaan muut lehtipuiden ja -pensaiden taimet.

Toimenpiteet 1 - Yhdyskäytävä

1. Avara jakso. Kallion reunaa korostetaan. Niitto ja vesakon poisto.
2. Puistomainen jakso. Niitto. Käytävän eteläpuolelle varataan alue Roihuvuori-Seuran istuttamille puille.
3. Puistomainen jakso. Hoito hoitoluokan A3 mukaisesti.
4. Sulkeutunut jakso. Penkin takana kasvavat katajat jääneet lehtipuiden alle. Raivataan katajat esiin. Niitto ja vesakon poisto. Puita ja pensaita jätetään selkeiksi ryhmiksi. Käytävän eteläpuolelle istutetaan erikoisia vaahteroita.
5. Avoin jakso. Niitto ja vesakon poisto. Puita ja pensaita jätetään selkeiksi ryhmiksi.
6. Puoliavoin jakso. Kallion reunaa korostetaan. Niitto ja vesakon poisto. Pintamaan kuoriminen.
7. Puoliavoin jakso. Kallion reunaa korostetaan. Niitto ja vesakon poisto. Näkymälinjoilta poistetaan pensaat ja pensasmaiset puut. Puita ja pensaita jätetään selkeiksi ryhmiksi. Käytävän eteläpuolelle istutetaan koristekirsikoita.
8. Sulkeutunut jakso. Kallion reunaa korostetaan. Niitto ja vesakon poisto. Pintamaan kuoriminen.
9. Puoliavoin jakso. Saapuminen Kirsikkapuistoon. Niitto.

Toimenpiteet 1 - Tykkitien pohjoispuoli

10. Avataan näkymä vesitornille. Näkymäsektorilta poistetaan puut ja pensaat.
11. Valaisimen vieressä kasvavan männyn edestä poistetaan koivu.
12. Alue niitetään säännöllisesti.
13. Kallion reunaa korostetaan. Puuston harvennus ja vesakon poisto. Irtokivet ja lohkareet ryhmitellään kallioleikkauksen eteen.

Toimenpiteet 2

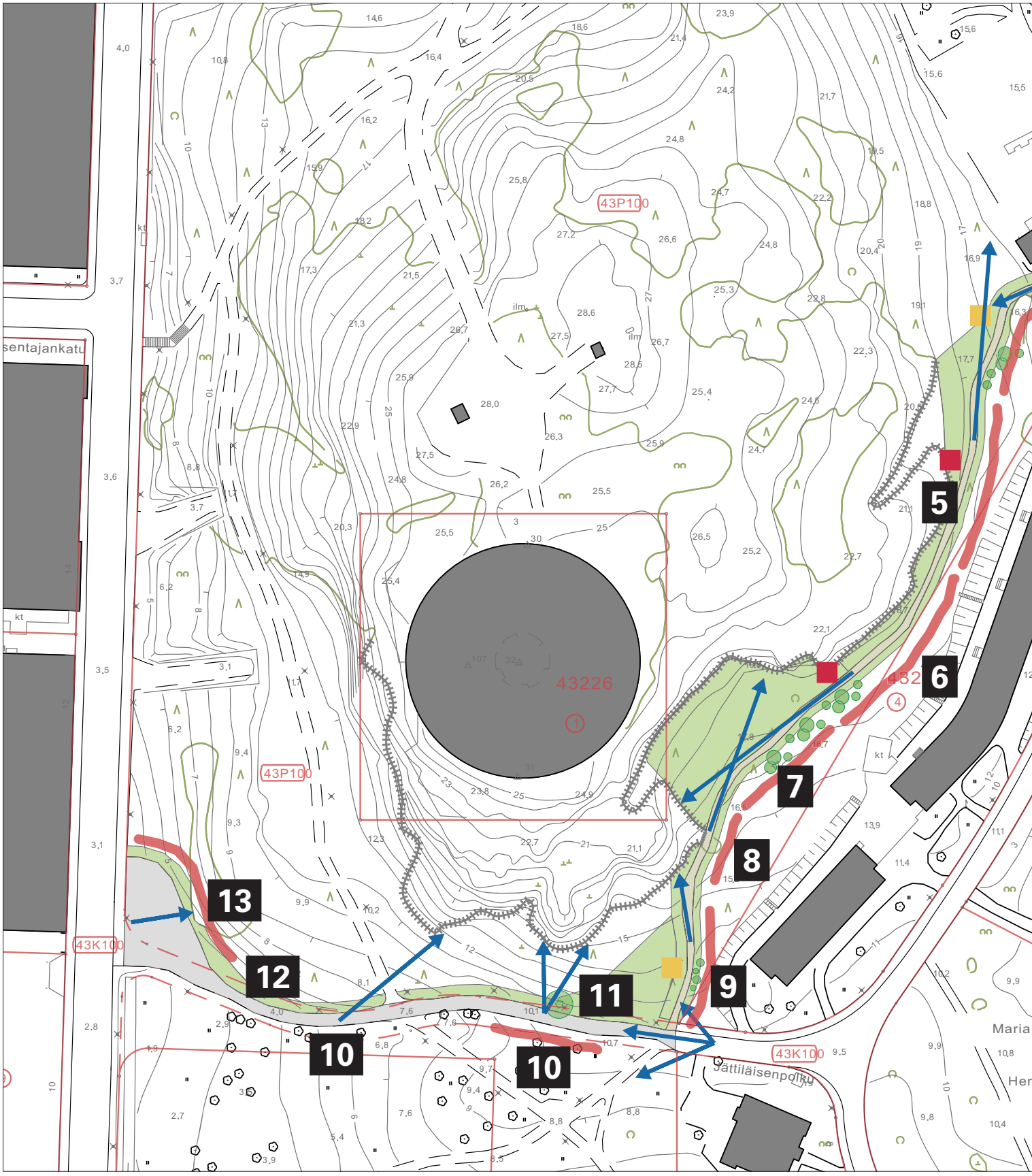
14. Lisätään penkkejä, 3 kpl
15. Istutetaan kirsikkapuuryhmiä, 20 kpl

Toimenpidekustannukset yhteensä: 6 950 €

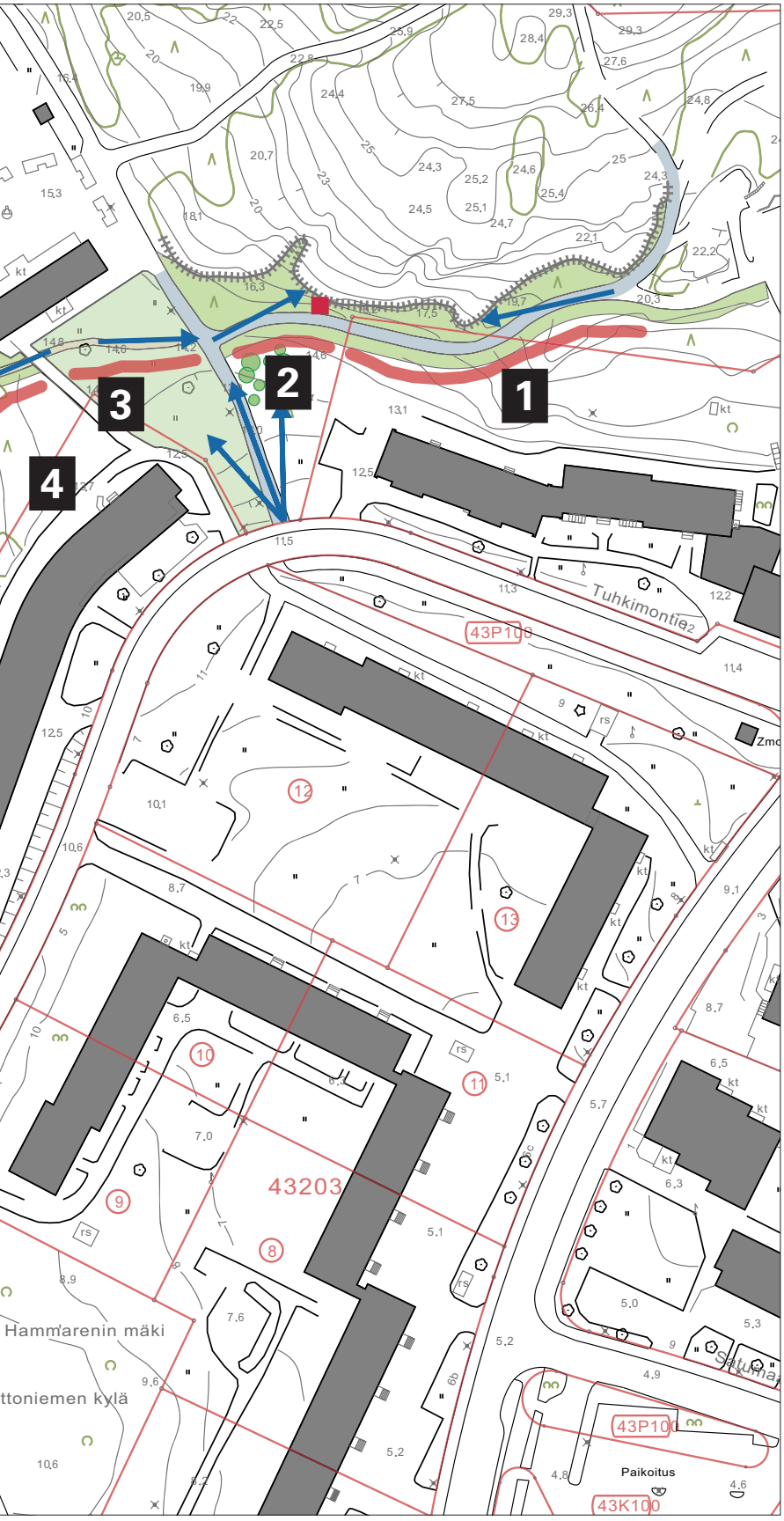
Toimenpiteet 3

16. Lisätään kivipaasiopasteet, 3 kpl

Toimenpidekustannukset yhteensä: 4 500 €

5
6
7
8
9
10
10
11
12
13
43P100
43P100
43226
43K100
43K100
Jättiläisenpolku
Maria

TOIMENPITEET JAKSOITTAIN

- Asfalttikäytävä
- Kivituhkakäytävä
- Tykkitie, mukulakivi
- Kallioseinä
- Nykyinen penkki
- Uusi penkki
- Hoidettava alue (niitto, vesakon torjunta)
- Hoidettava alue (nurmi)
- Istutettava alue
- Avattava/avoimena säilytettävä näkymä
- Maisemapuu

LIITTEET

LIITE 1: Kustannusarviot osa-alueittain.

LIITE 2: Rakenteiden ja rakennelmien piirustuksia

LIITE 3: Virve Veisterän yleissuunnitelma 15.5.1996

LIITE 4: Virve Veisterän yleissuunnitelma-selostus 15.5.1996

LIITE 5: Masuunikuonan käyttö puistossa, ohje 2007

LIITE 1 – KUSTANNUSARVIOT

Alue 1 - PUISTON PÄÄSISÄÄNKÄYNTI JA PÄÄKÄYTÄVÄ

TOIMENPITEET 2				
1	Penkin siirto asfalttikäytävän itäpuolelle	1 kpl	2013	1 000 €
2	Laaditaan kirjallinen sopimus taloyhtiöiden kanssa tontin käytöstä	3 kpl	2013	0 €
				1 000 €
TOIMENPITEET 3				
3	Uusien istutusten perustaminen kivituhkapintaisen käytävän eteläreunalle ja asfalttikäytävän länsireunalle, osittain tontille.	550m^2	2015-2020	17 460 €
4	Asfalttikäytävän uudelleen linjaus, käytävän kaventaminen ja portaiden uusiminen.	465m^2	2020-2025	22 040 €
5	Sisäänkäynnin merkitseminen portilla, opastaululla tai muulla vastaavalla elementillä	1	2020-2025	1 500 €
				41 000 €

Alue 2 - SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA

Alue 2A Kirsikkarinne ja kivituhkakäytävä

TOIMENPITEET 1				
1	Rusokirsikoiden leikkaaminen		vuosittain	
2	Nurmikon viimeistely ruohosaksilla		kasvukaudella viikoittain	
3	Kukkien ja lehtien keruu nurmikolta joka toinen päivä.		kasvukaudella	
TOIMENPITEET 2				
4	Uuden askelkivipolun rakentaminen sisäänkäynniltä vesiaiheen kivipolulle	40 m	2015-2020	4 000 €
5	Sepelikatteen poistaminen	30 kpl	2013	300 €
6	Rusokirsikoiden istuttaminen alueelta kaadettujen puiden (7kpl) tilalle.	21 kpl	2015-2020	4 795 €
7	Pysäköintialuetta rajaavien istutusten uusiminen	45 m^2	2020-2025	3 000 €
8	Avokallion paljastaminen Roihuvuorentien ja pysäköintialueen kulmassa, uuden istutusalueen perustaminen	80 m^2	2020-2025	2 800 €
				14 895 €
TOIMENPITEET 3				
9	Itä-länsisuuntaisesti kulkevan kivituhkakäytävän linjauksen muuttaminen.	60 m	2020-2025	9 000 €
				9 000 €

Alue 2B - Kalliovesiaihe ja zigzag-silta

TOIMENPITEET 1				
1	Vesiaiheen peseminen, vesiaiheen puhdistaminen.		vuosittain, päivittäin	
2	Kalliopintojen puhdistaminen		kasvukaudella päivittäin	
3	Ruohovartisten kasvien jakaminen		joka viides vuosi	
4	Puuvartisten kasvien hoitoleikkaus		vuosittain	
TOIMENPITEET 2				
5	Askelkivipolun uusiminen, uuden rakentaminen	15 m	2025	1 000 €
6	Istutusalueita rajaavien köysiaitojen uusiminen	140 m	2015	6 300 €
7	Marjakuusi poistaminen, huntukorpipaatsaman istuttaminen tilalle	1 kpl, 1 kpl	2013	670 €
8	Itärannan maisemoiminen metsänpohjakasvillisuudella	45 m^2	2015	900 €
9	Rinteen istutusten täydentäminen, puuston harventaminen	195 m^2	2013	6 852 €
10	Vesiaiheen lähteen toiminnan tarkastaminen. Kivisommitelman täydentäminen rinteen yläreunassa Roihuvuorentien suuntaan.	25 m^2	205	4 375 €
11	Penkin lisääminen tontille, vesiaiheen lähdekivien taakse	1 kpl	2013-2015	1 000 €
12	Tuohituomen istuttaminen zigzag-sillan päähän	1 kpl	2013	320 €
13	Perennaistutuksen laajentaminen vesiaiheen eteläpäässä käytävän reunaan.	35 m^2	2013	2 110 €
14	Rusokirsikoiden istuttaminen nurmialueelle askelkivipolusta pohjoiseen.	9 kpl	2013	2 055 €
15	Osa-aluemerkin siirtäminen kivituhkakäytävän eteläpuolelle	1 kpl	2013	1 500 €
				27 082 €

Alue 2C - Lehtomainen rinne, pikkuportti ja kivituhkakäytävä

TOIMENPITEET 2				
1	Bambuaidan ja pikkuportin uusiminen	1 kpl, 5 m		3 240 €
2	Huonokuntoisten pihlajien poistaminen rinteestä. Täydentävien istutusten tekeminen.	465 m^2		8 540 €
				11 780 €
TOIMENPITEET 3				
3	Kivituhkapintaisen käytävän uusiminen.	35 m	2015-2020	5 250 €
				5 250 €

Alue 2D - Kallioinen nurmikenttä ja kookas kilpikaarnakoivu

TOIMENPITEET 2				
1	Kilpikaarnakoivun siirtäminen Valkoisen Tiikerin puistosta.	1 kpl	2013	180 €
2	Erikoisten koivujen (*B. ermanii* tai *B. papyrifera*) istuttaminen kivituhkakäytävän mutkaan.	3-5 kpl	2013	750 €
				930 €

Alue 3 - PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA

Alue 3A - Kuivavesiaihe, elämänvirta ja oleskelutila

TOIMENPITEET 1				
1	Katsuran tilalle istutettavan männyn kasvun ohjaaminen.		vuosittain	
2	Kuivameren aaltojen muotoilu		päivittäin	
3	Kiviaineksen lisääminen kuivavesiaiheeseen		joka kolmas vuosi	
4	Kiviaineksen lisääminen kivituhkakäytävälle		joka kolmas vuosi	
5	Kuivavesiaiheen äärellä kasvavien kasvien (katajat, ajuruohot) kasvun rajoittaminen mm. leikkaamalla ja sitomalla.		vuosittain	
6	Marjakuusten leikkaaminen.		vuosittain	
7	Kuuportin vieressä kasvavan katajan leikkaaminen.		vuosittain	
TOIMENPITEET 2				
8	Katsuran tilalle istutetaan mänty.	1 kpl	2015	565 €
9	Kuivavesiaiheen äärellä kasvavien katajien uusiminen	3 kpl	2015	105 €
10	Oleskelukatoksen uusiminen	1 kpl	2015	3 263 €
11	Zigzag-sillan uusiminen	1 kpl	2018	1 305 €
12	Osa-aluemerkin uusiminen, kivipaasi	1 kpl	2020-2025	1 500 €
13	Bambuaitojen uusiminen	1 kpl	2017	1 632 €
14	Ison portin uusiminen	1 kpl	2016	1 632 €
				10 000 €
TOIMENPITEET 3				
15	Opastaulun uusiminen ja siirto hiekkakentälle.	1 kpl	2017-2019	1 650 €
				1 650 €

Alue 3B - Käsienpesupaikka ja isot liuskekiviportaat

TOIMENPITEET 1				
1	Kallioseinän esiintuominen tataarivaahteraa leikkaamalla.		2013, tarvittaessa vuosittain	
2	Ruukkubambun talvehdittaminen, tuominen puistoon kesäkuussa.		vuosittain	
3	Tammea varjostavan koivun latvuston harventaminen, tammen hoitoleikkaus.		2013, tarvittaessa vuosittain	
4	Toisiaan hankaavien oksien poistaminen ylärinteen männystä ja koivusta		2013, tarvittaessa vuosittain	
TOIMENPITEET 2				
5	Japaninvaahteran korvaaminen uudella.	1 kpl	tarvittaessa	350 €
6	Kiviportaiden alakulmassa kasvavan koivun kaataminen ja katsuran istuttaminen sen tilalle, pensaiden poisto	1 kpl (puu), 3-5 kpl	2015	1 283 €
7	Astinkivien asentaminen uudelleen.	8-10 kpl	2013	450 €
				2 083 €

Alue 4 - MUSTAN KILPIKONNAN PUUTARHA

Alue 4A - Eteläosa

TOIMENPITEET 1				
1	Pihlajien uusiminen.		vuosittain vuodesta 2020 alkaen	
2	Sumukastelulaitteiden kokeileminen.		2015	
3	Roskien ja risujen kerääminen.		päivittäin	
4	Ruohovartisten kasvien kitkeminen.		viikoittain	
5	Sammalpeitteen pitäminen yhtenäisenä, korvaavat istutukset valmiista sammallevyistä.		vuosittain	
TOIMENPITEET 2				
6	Pihlajia korvaavan lajin etsiminen, lajien istuttaminen ja menestymisen seuraaminen.	3 kpl kutakin, yht. 15 kpl	2015-2020	3 425 €
				3 425 €
TOIMENPITEET 3				
7	Kallionreunan kiveäminen, hulevesiongelman ratkamiseminen maastonmuotoilulla.	110 m^2	2015-2020	6 000 €
				6 000 €

Alu 4B - Pohjoisosa

TOIMENPITEET 1				
1	Marjakuusten leikkaaminen.		vuosittain	
2	Sumukastelulaitteiden kokeileminen.		2015	
3	Roskien ja risujen kerääminen		päivittäin	
4	Ruohovartisten kasvien kitkeminen.		viikoittain	
5	Sammalpeitteen pitäminen yhtenäisenä, korvaavat istutukset valmiista sammallevyistä.		vuosittain	
TOIMENPITEET 2				
6	Astinkivien asentaminen tontille johtavalle polulle.	25 m	2013	2 500 €
7	Koirien ulkoilutuksen kieltävän merkin siirtäminen asfalttikäytävän länsipuolelle.	1 kpl	2013	180 €
8	Punaisen suoja-aidan uusiminen.	15 m	2023	750 €
9	Asfalttikäytävän reunaan lisätään köysiaita sammalalueen kohdalle.	15 m	2013	675 €
10	Marjakuusien istuttaminen tontilla sijaitsevan katoksen eteen.	5 kpl	2015	175 €
				4 280 €

Alue 5 - VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA

TOIMENPITEET 1				
1	Huonokuntoisten katajien kunnon seuraaminen. Korvaaminen tarvittaessa.		2013-2018	
2	Avokallioiden edustojen pitäminen paljaana.		vuosittain	
3	Kalliolla kasvavan männyn kasvun ohjaaminen sitomalla, taivuttamalla ja typistämällä.		vuosittain	
4	Kivimuurin kitkeminen.		kuukausittain	
TOIMENPITEET 2				
5	Kilpikaarnakoivun siirtäminen Sinisen lohikäärmeen puistoon. KTS. 3.2.4	1	2013	1 000 €
				1 000 €
TOIMENPITEET 3				
6	Hulevesiongelmien ratkaiseminen, esim. hulevesikouru nupukivestä.	120 m^2	2015-2020	8 542 €
7	Osa-aluemerkin uusiminen, kivipaasi	1 kpl	2020-2025	1 500 €
				10 050 €

Alue 6 - HIEKKAKENTTÄ

TOIMENPITEET 2				
1	Penkkien uusiminen. Uudet penkit sijoitetaan kentän etelä- ja itäreunoille.	7 kpl	2013	7 000 €
				7 000 €
TOIMENPITEET 3				
2	Uusi kivipaasi	1	-	1 500 €
3	Uusi opastaulu	1	-	1 650 €
4	Uusi katos	1	2020-2025	10 000 €
				13 150 €

Puiston rakenteiden ja kalusteiden uusiminen

TOIMENPITEET 2				
	Alue 6 - Hiekkakenttä			
	- penkkien uusiminen	7 kpl	2013-2015	7 000 €
	- varastokatoksen rakentaminen	1 kpl/30m^2	2019-2021	5 000 €
	Alue 4 - Mustan kilpikonnan puutarha			
	- köysiaitojen uusiminen	140 jm	2015-2017	1 400 €
	- suoja-aidan uusiminen (tarvittaessa)	35 jm	2023-2025	5 250 €
	- punaisen suoja-aidan uusiminen	15 jm	2023-2025	3 000 €
	Alue 3 - Punaisen fenix-linnun puutarha			
	- iso portti ja siihen liittyvä bambuaita	3+6 jm	2015-2017	1 630 €
	- pieni portti ja siihen liittyvä bambuaita	2.8+1.5+2.8 jm	2013-2015	1 630 €
	- käsienpesupaikan bambuaita	5 jm	2017-2019	1 630 €
	- kuuportti	3.5 jm	2019-2021	1 630 €
	- pergola	1 kpl/30m^2	2019-2021	3 265 €
	- zigzag-silta	3.5 jm	2021-2023	1 305 €
	- istutusallas liuskekivestä	21 jm	2025-2027	1 630 €
	- istutusallas hirsistä	46 m^2	2019-2021	1 630 €
	Alue 2 - Sinisen lohikäärmeen puutarha			
	- zigzag-silta	3.5 jm	2021-2023	1 305 €
				37 305 €
TOIMENPITEET 3				
	Osa-aluemerkin uusiminen.	4	2020-2025	6 000 €
				6 000 €

OSA II - Toimenpiteet jaksottain

TOIMENPITEET 1				
1	Nämymälinjojen ja kallion edustan raivaaminen		2013-2018	
2	Avokallioiden edustojen pitäminen paljaana.		vuosittain	
3	Niittykasvillisuuden niittäminen		vuosittain	
TOIMENPITEET 2				
	- uusia penkkejä	3 kpl	2013-2015	2 385 €
	- istutettavia kirsikkapuita	20 kpl	2013-2015	4 565 €
				6 950 €
TOIMENPITEET 3				
	- uusia kivipaasiopasteita	3 kpl	2013-2018	4 500 €
				4 500 €

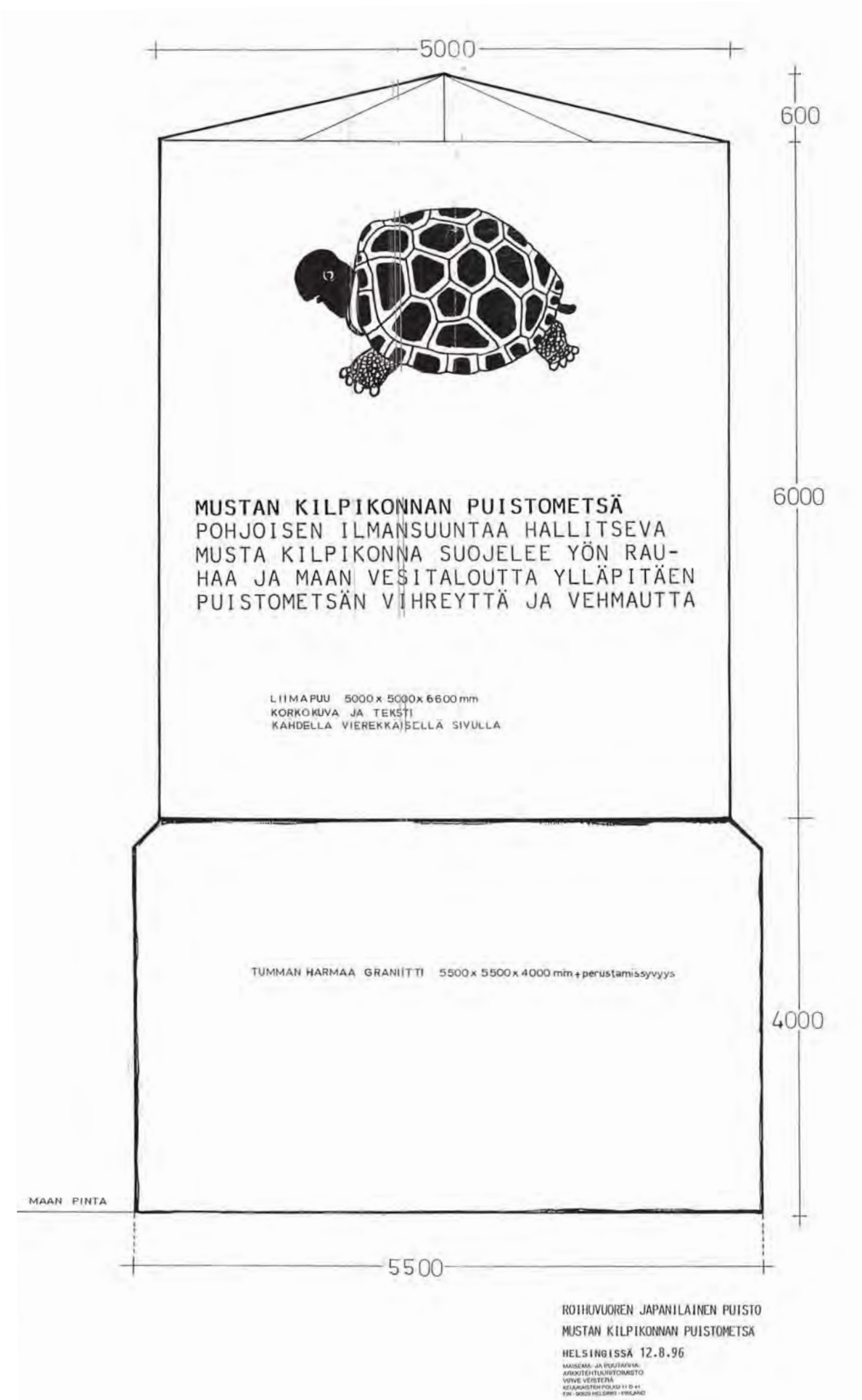
YHTEENSÄ

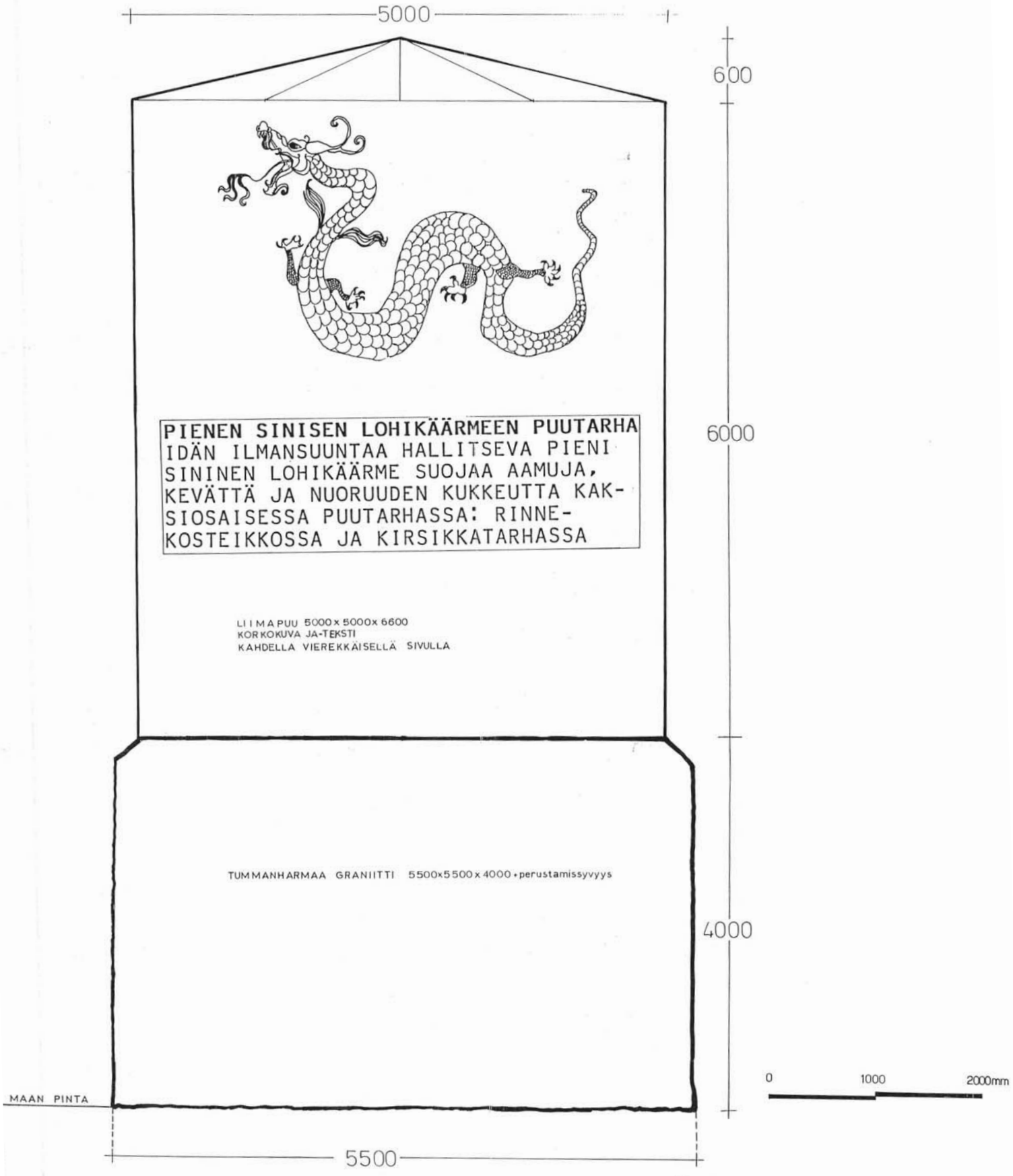
	TOIMENPITEET 2	*yhteensä*	*127 730 €*
	TOIMENPITEET 3	*yhteensä*	*91 875 €*

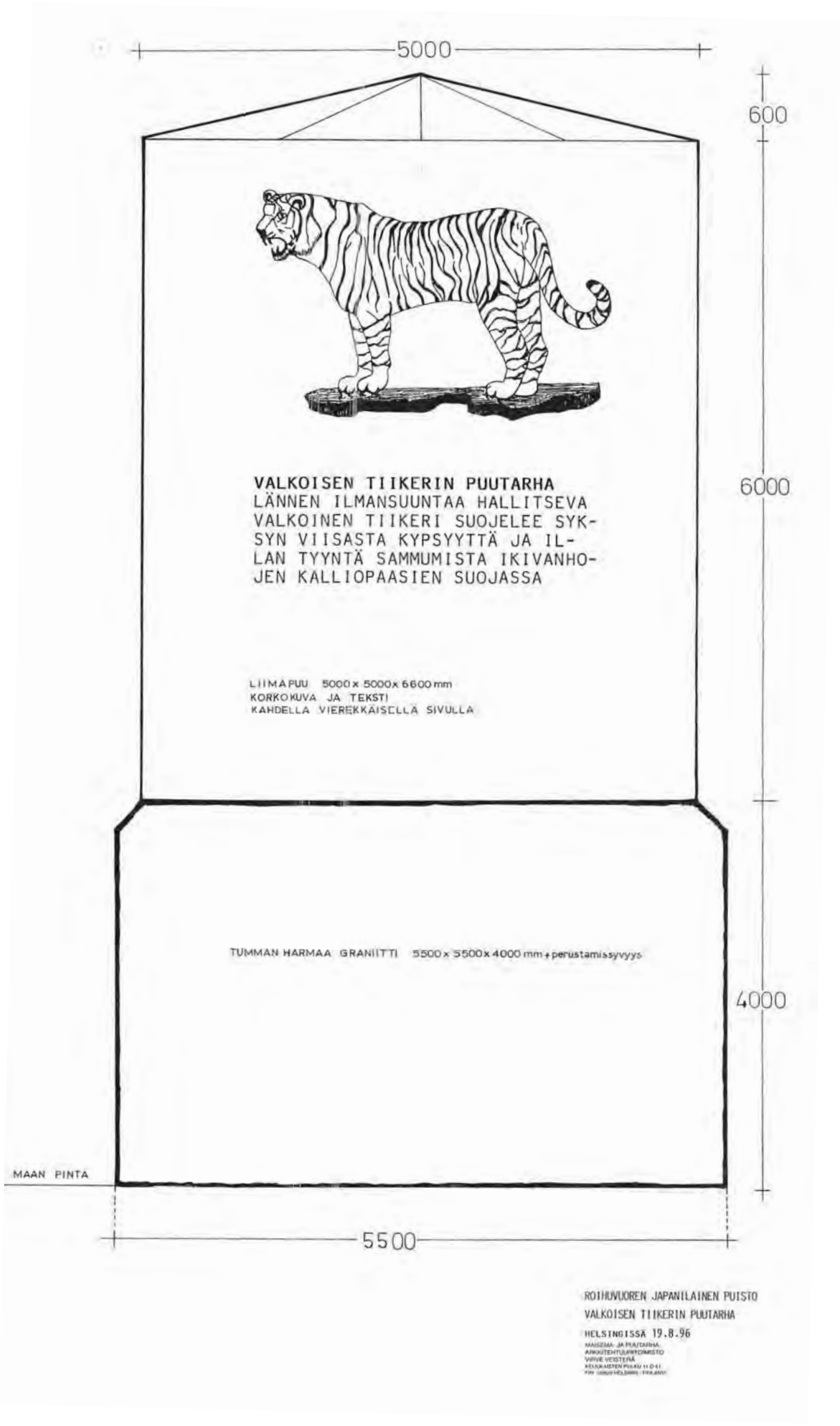

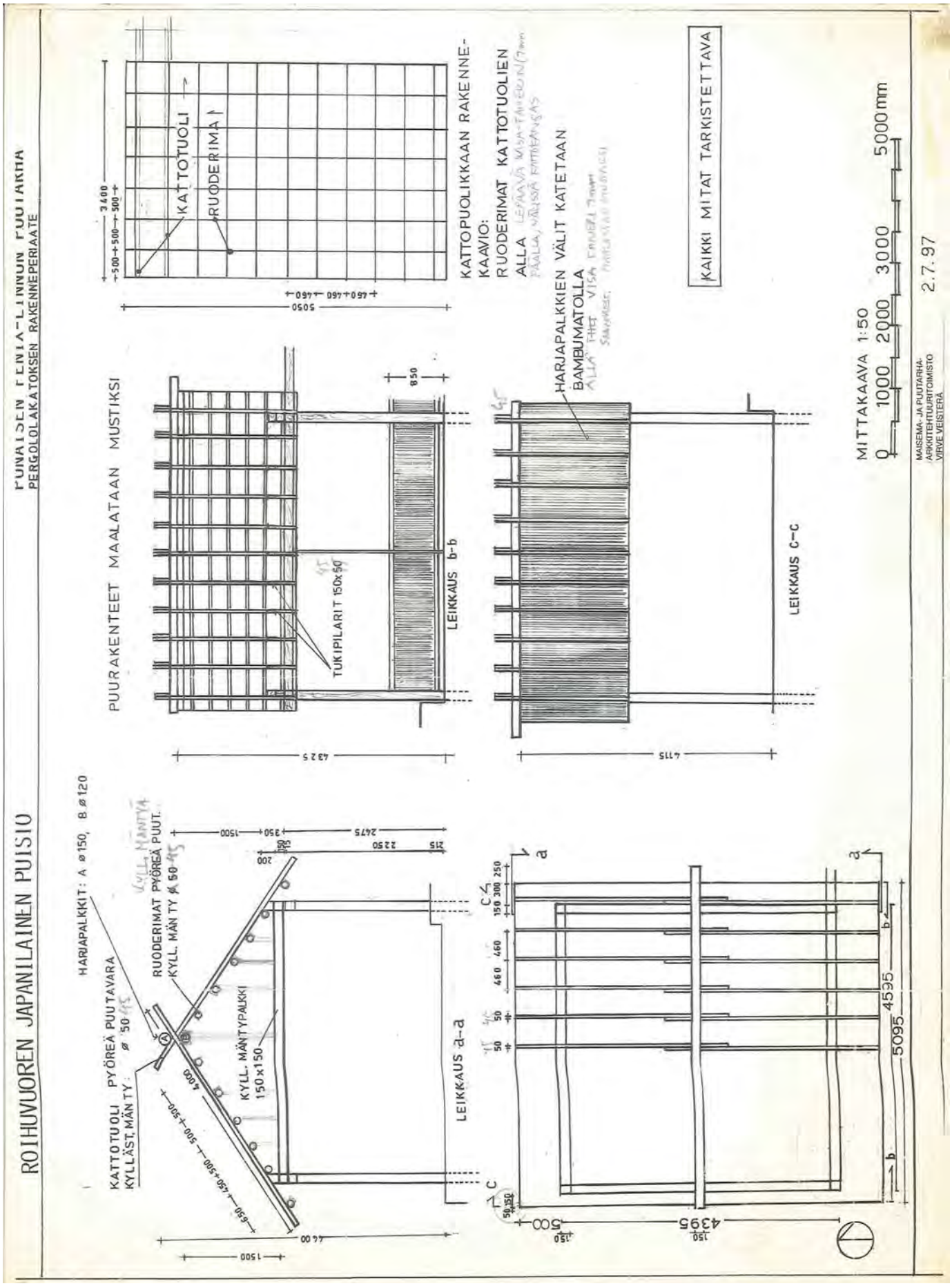
ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO
PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA
HELSINGISSÄ 15.8.96

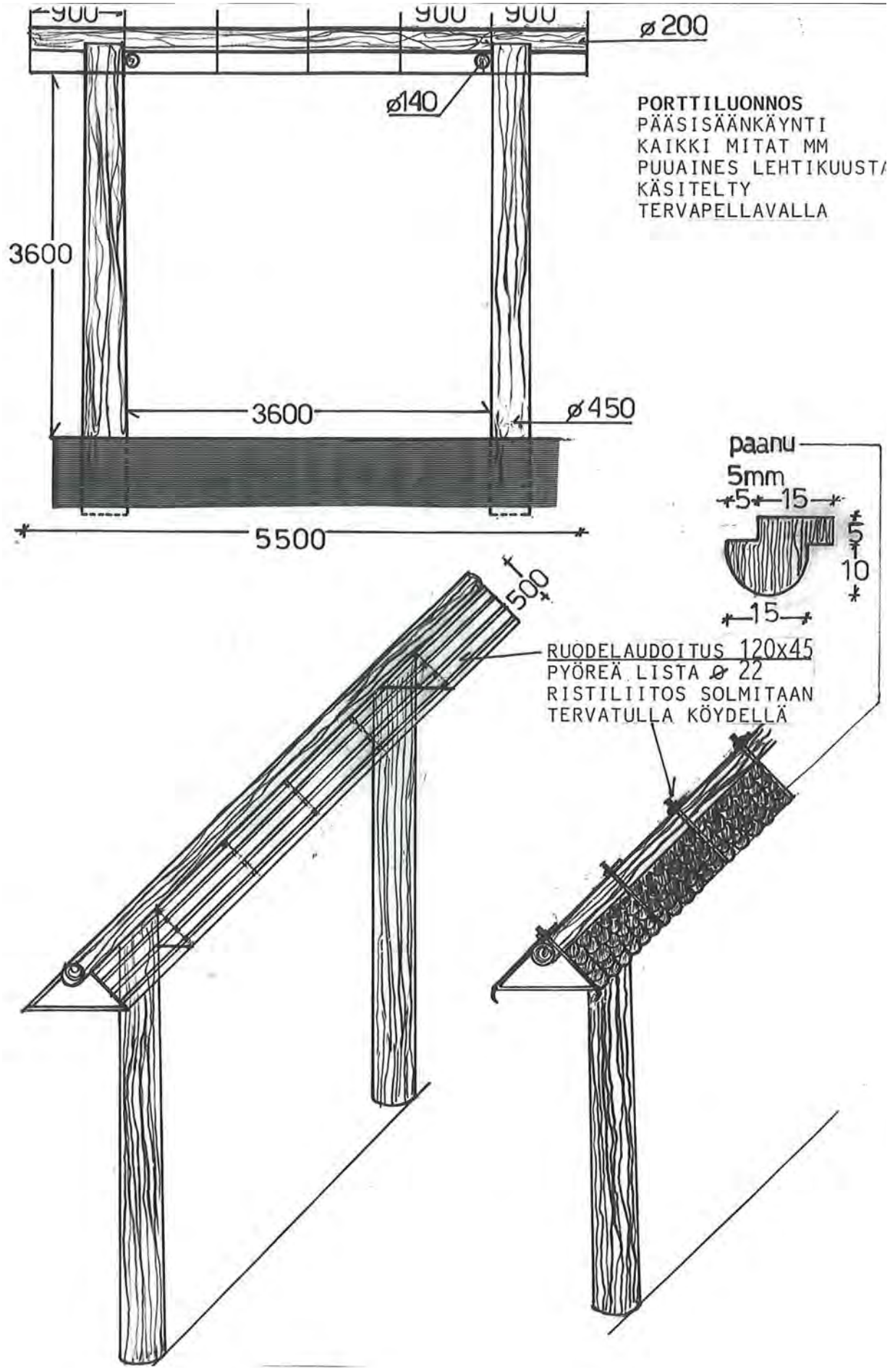
MAISEMA- JA PUUTARHA-
ARKKITEHTUURITOIMISTO
VIRVE VEISTERÄ
HIIUKASTEN POLKU 11 D 41
FIN-00820 HELSINKI - FINLAND

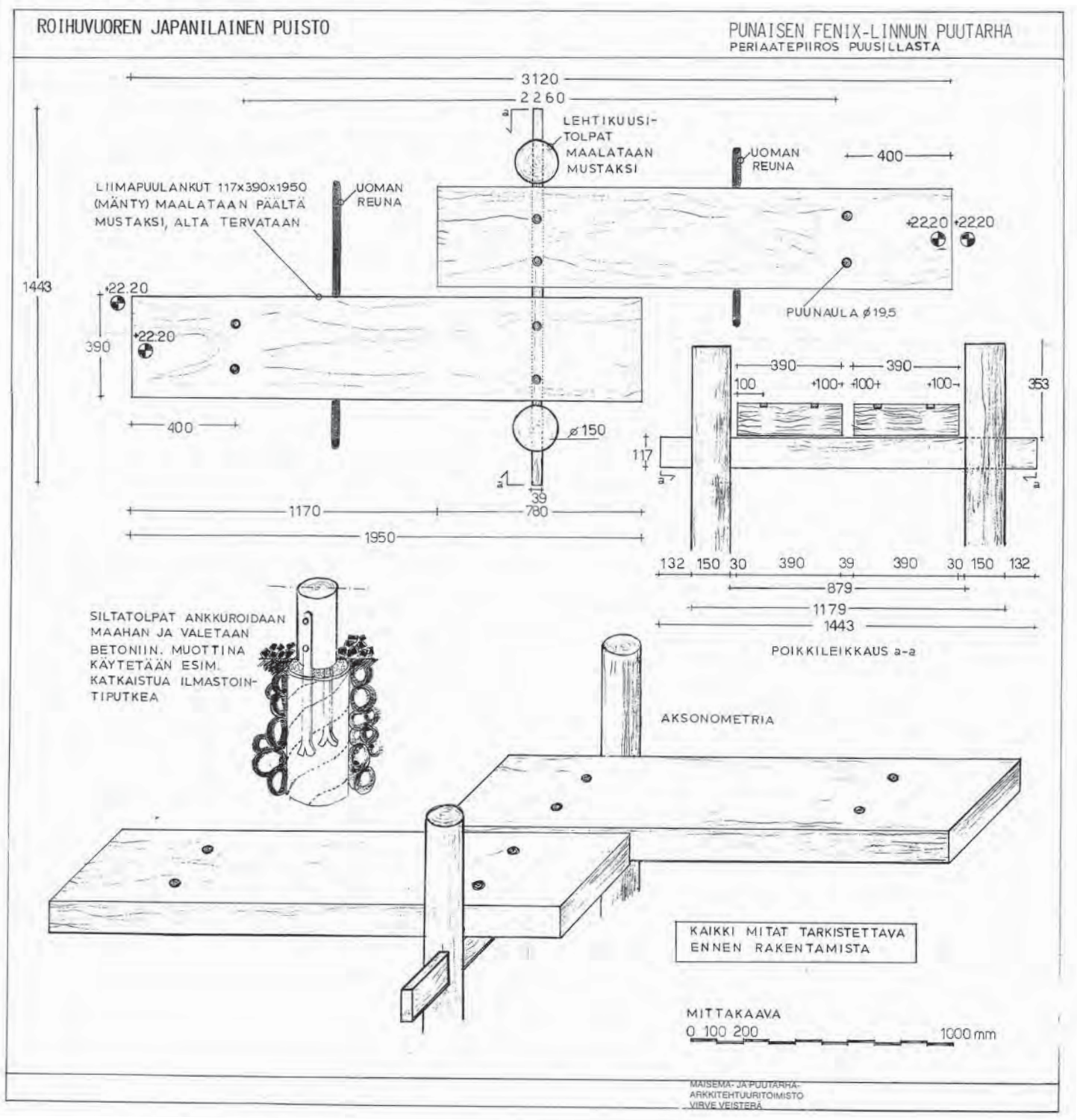

5000
600
6000
MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄ
POHJOISEN ILMANSUUNTAA HALLITSEVA
MUSTA KILPIKONNA SUOJELEE YÖN RAU-
HAA JA MAAN VESITALOUTTA YLLÄPITÄEN
PUISTOMETSÄN VIHREYTTÄ JA VEHMAUTTA
LIIMAPUU 5000 x 5000 x 6600 mm
KORKOKUVA JA TEKSTI
KAHDELLA VIEREKKÄISELLÄ SIVULLA
TUMMAN HARMAA GRANIITTI 5500 x 5500 x 4000 min + perustamissyvyys
4000
MAAN PINTA
5500
ROTHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO
MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄ
HELSINGISSÄ 12.8.96

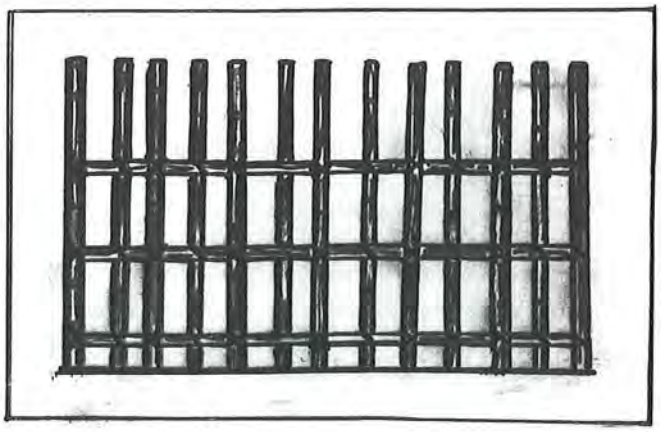

5000
600
6000
4000
PIENEN SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA
IDÄN ILMANSUUNTAA HALLITSEVA PIENI SININEN LOHIKÄÄRME SUOJAA AAMUJA, KEVÄTTÄ JA NUORUUDEN KUKKEUTTA KAKSIOSAISESSA PUUTARHASSA: RINNEKOSTEIKKOSSA JA KIRSIKKATARHASSA
LIIMAPUU 5000 x 5000 x 6600
KORKOKUVA JA-TEKSTI
KAHDELLA VIEREKKÄISELLÄ SIVULLA
TUMMANHARMAA GRANIITTI 5500x5500x4000 + perustamissyvyys
MAAN PINTA
5500
0
1000
2000mm
ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO:
SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHAN KOSTEIKKO
MAISEMA- JA PUUTARHA-ARKKITEHTUURITOIMISTO VIRVE VEISTERÄ
27.6.96

5000
600
6000
4000
5500
VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA
LÄNNEN ILMANSUUNTAA HALLITSEVA
VALKOINEN TIIKERI SUOJELEE SYK-
SYN VIISASTA KYPSYYTTÄ JA IL-
LAN TYYNTÄ SAMMUMISTA IKIVANHO-
JEN KALLIOPAASIEN SUOJASSA
LIIMAPUU 5000 x 5000 x 6600 mm
KORKOKUVA JA TEKSTI
KAHDELLA VIEREKKÄISELLÄ SIVULLA
TUMMAN HARMAA GRANIITTI 5500 x 5500 x 4000 mm + perustamissyvyys
MAAN PINTA
ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO
VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA
HELSINGISSÄ 19.8.96

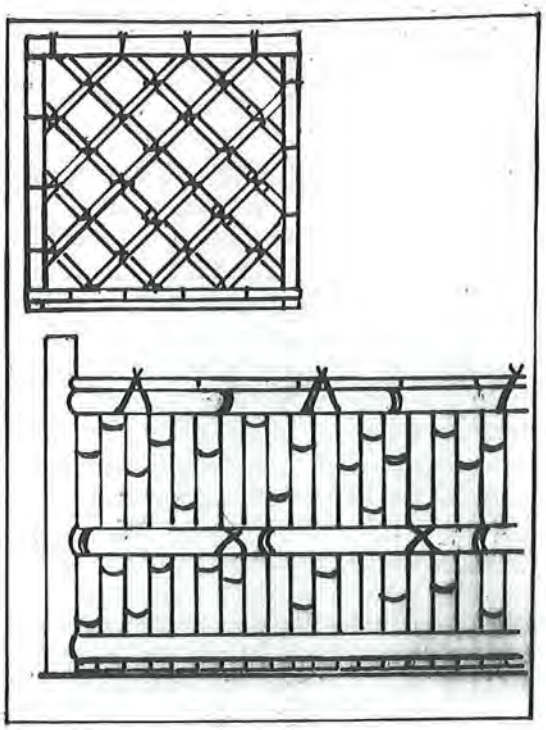

PUNAISEN RENKAALLINEN PUUTARHA
PERGOLOLAKATOKSEN RAKENNEPERIAATE
ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO
KATTOTUOLI
RUODERIMA
KATTOPUOLIKKAAN RAKENNE-KAAVIO:
RUODERIMAT KATTOTUOLIEN ALLA
HARJAPALKKIEN VÄLIT KATETAAN BAMBUMATOLLA
KAIKKI MITAT TARKISTETTAVA
PUURAKENTEET MAALATAAN MUSTIKSI
TUKIPILARIT 150x50
LEIKKAUS b-b
LEIKKAUS c-c
HARJAPALKKIT: A ø150, B ø120
KATTOTUOLI PYÖREÄ PUUTAVARA ø 50
KYLLÄST. MÄNTY
RUODERIMAT PYÖREÄ PUUT.
KYLL. MÄNTY ø 50
KYLL. MÄNTYPALKKI 150x150
LEIKKAUS a-a
MITTAKAAVA 1:50
0 1000 2000 3000 5000mm
MAISEMA- JA PUUTARHA-ARKKITEHTUURITOIMISTO VIRVE VEISTERÄ
2.7.97

900
900
900
ø200
ø140
PORTTILUONNOS
PÄÄSISÄÄNKÄYNTI
KAIKKI MITAT MM
PUUAINES LEHTIKUUSTA
KÄSITELTY
TERVAPELLAVALLA
3600
3600
ø450
5500
paanu
5mm
5
15
5
10
15
500
RUODELAUDOITUS 120x45
PYÖREÄ LISTA ø 22
RISTILIITOS SOLMITAAN
TERVATULLA KÖYDELLÄ

ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO
PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA
PERIAATEPIIROS PUUSILLASTA
3120
2260
LEHTIKUUSI-TOLPAT MAALATAAN MUSTAKSI
UOMAN REUNA
400
LIIMAPUULANKUT 117x390x1950 (MÄNTY) MAALATAAN PÄÄLTÄ MUSTAKSI, ALTA TERVATAAN
UOMAN REUNA
+22.20
+22.20
+22.20
+22.20
1443
390
PUUNAULA ø19,5
400
ø150
1170
780
1950
390
390
100
100
100
100
353
117
132 150 30 390 39 390 30 150 132
879
1179
1443
POIKKILEIKKAUS a-a
SILTATOLPAT ANKKUROIDAAN MAAHAN JA VALETAAN BETONIIN. MUOTTINA KÄYTETÄÄN ESIM. KATKAISTUA ILMASTOINTIPUTKEA
AKSONOMETRIA
KAIKKI MITAT TARKISTETTAVA ENNEN RAKENTAMISTA
MITTAKAAVA
0 100 200 1000 mm
MAISEMA- JA PUUTARHA-ARKKITEHTUURITOIMISTO VIRVE VEISTERÄ

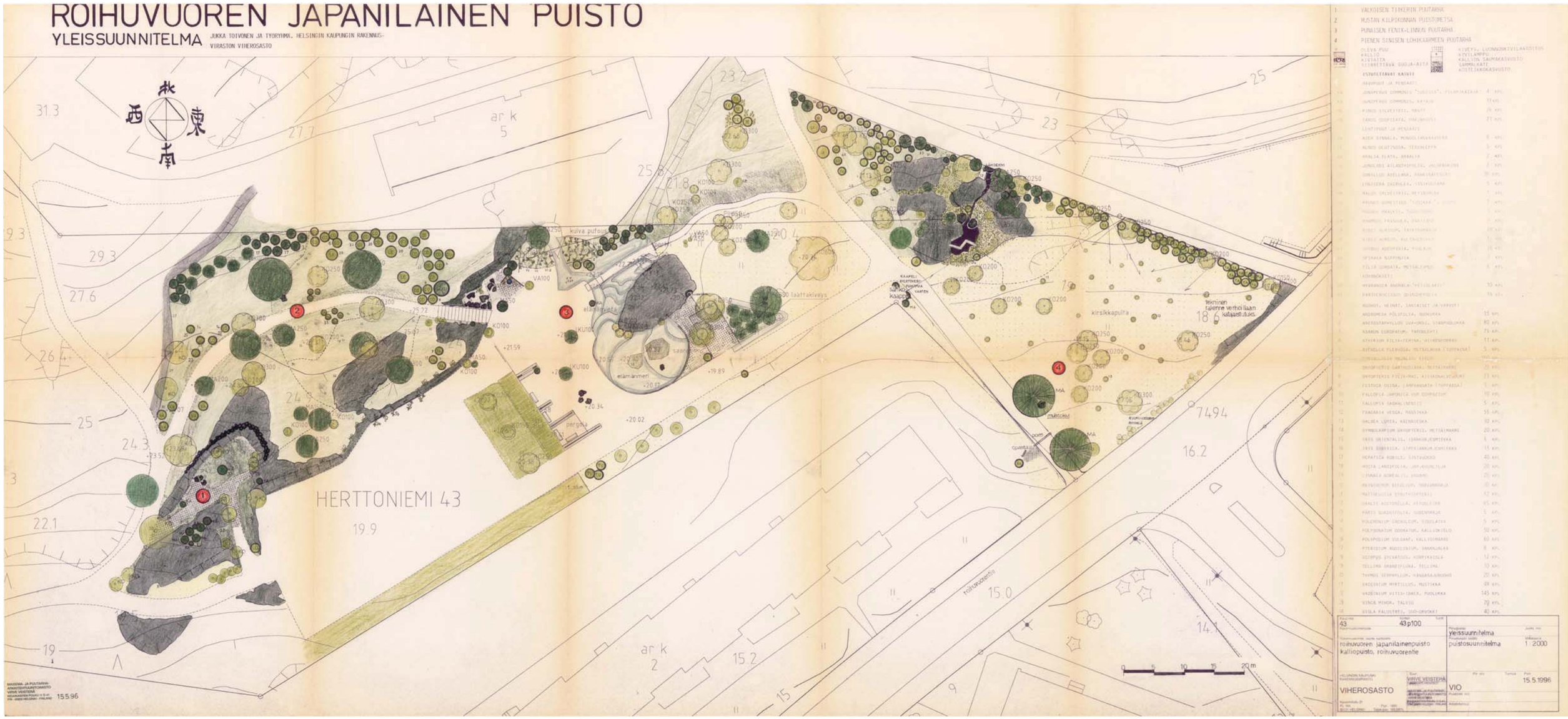

neljän-silmän-
bambuaita-malli,
Yotsume-gagi

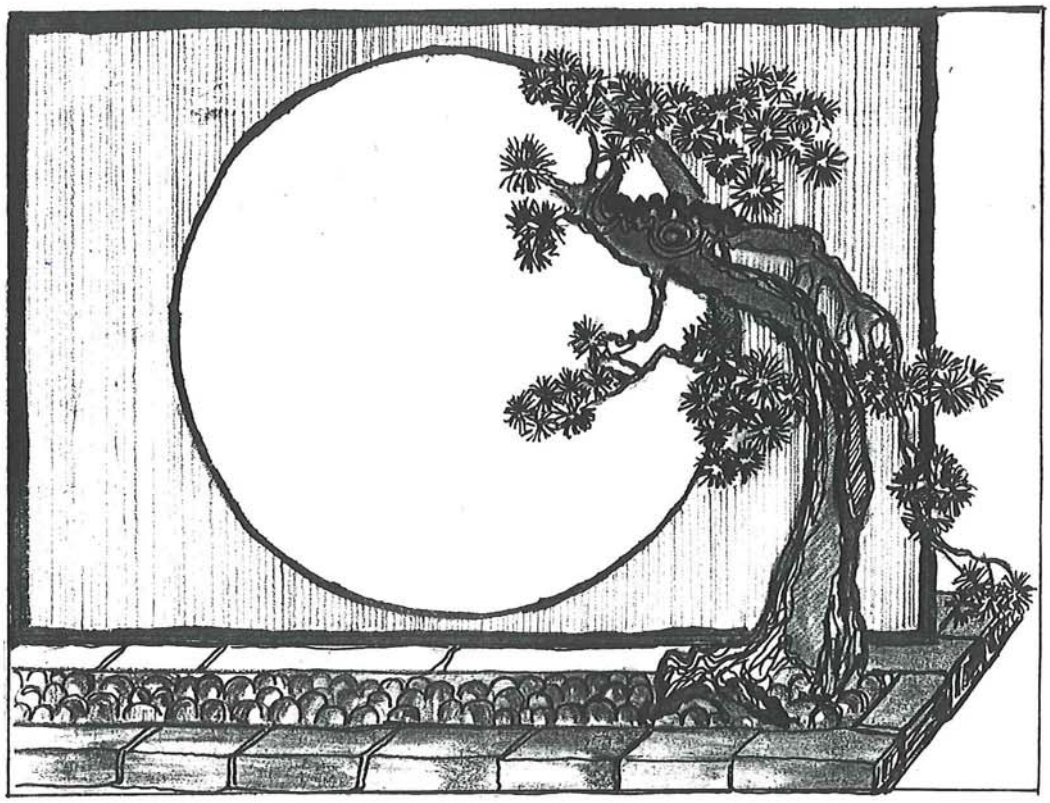

Koetsu-gagi-
aita-malli,
jota käytet-
tiin vale-
portin mallina

Ginkukaku-
ji-gagi
aitamalli

ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO
YLEISSUUNNITELMA
JUKKA TOIVONEN JA TYORYHMA, HELSINGIN KAUPUNGIN RAKENNUS-
VIRASTON VIHEROSASTO
HERTTONIEMI 43
19.9
ark 5
ark 2
kuiva putous
elämänmeri
pergola
kirsikkapuita
tekninen
talenne verhoillaan
kalpastuksella
Roihuvuorentie
15.0
16.2
7494
18.6
14.1
22.1
15.2
0 5 10 15 20 m
43
43p100
yleissuunnitelma
roihuvuoren japanilainenpuisto
kalliopuisto, roihuvuorentie
puistosuunnitelma
1:200
VIHEROSASTO
VIRVE VEISTERÄ
VIO
15.5.1996
15.5.96

MAISEMA- JA PUUTARHA-ARKKITEHTUURITOIMISTO VIRVE VEISTERÄ

ROIHUVUOREN JAPANILAISEN PUUTARHAN YLEISSUUNNITELMA

JUKKA TOIVONEN JA TYÖRYHMÄ, HELSINGIN KAUPUNGIN

RAKENNUSVIRASTO, VIHEROSASTO HELSINGISSÄ 15.5.1996

SISÄLLYS

SISÄLLYS
ESIPUHE
TAUSTAA 1
SIJAINTI
KORKEUSSUHTEET 5
KALLIOPERÄ 5
MAAPERÄ 6
KASVILLISUUS 6
PUISTON JÄSENTÄMINEN 7
SUUNNITTELUSTA: 8
VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA 8
MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄ 10
PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA 14
SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA 21

LIITTEET

KASVILUETTELO
P. MÄNTYMÄEN LUONNOKSIA 18.8.1995:
KALLIOALTAAN JA-PURON RAKENNEPERIAATTEISTA
ROIHUVUOREN JAPANILAINEN PUISTO YLEISSUUNNITELMA MK 1:2000

ESIPUHE

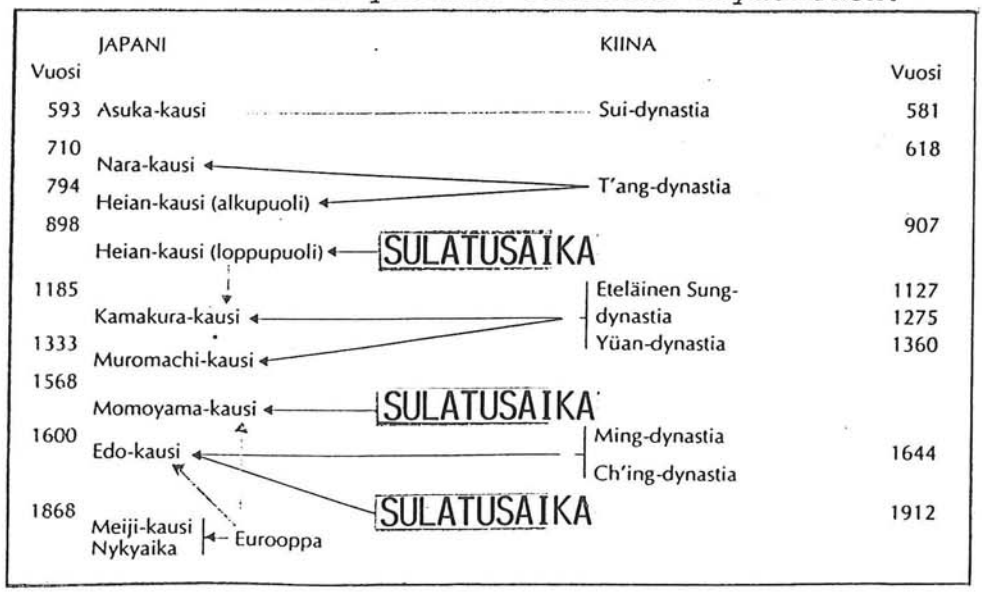
Helsingin kaupungin viheralueilla on viime vuosikymmeniä tehty monia mielenkiintoisia maisemarakentamiskokeita. Yhtenä tällaisena voidaan pitää Jukka Toivosen vuonna 1992 aloittamaa Roihuvuoren japanilaista puistoprojektia. Apunaan Sirpa Kaukonen ja joukko työllistettyjä puistotyöntekiöitä, Toivonen ryhtyi kehittämään vanhasta louhoskentästä ja sen ympäristöstä japanilaistyyppistä viheraluetta. Rikkaruohottuneista ja kuluneista lähiömetsikköistä löydettiin kosteikkopuutarhan ja sammalpuutarhan aihioita ja louhoskenttää rajattiin bambuaidoilla ja porteilla. Kesällä 1995 Toivosen työryhmään kytkettiin puistosuunnittelija Kaisu Ilonen ja konsultti. Tällöin lyötiin lukkoon puistoalueen rajaus sekä käynnistettiin osa-alueiden hienosäätöön tähtäävä suunnittelu. Työ painottui "japanilaiseen tyyliin" suunnitteluun maastossa. Tämä selostus onkin tarkoitettu eräänlaiseksi "tajuntaan virtaavaksi" muistioksi, kun maastossa tehdään vaativaa perustamis- ja kehittämistyötä. Siinä on syvällisesti ymmärrettävä ne esteettiset ja ekologiset mahdollisuudet, joita puistoalue itsessään sisältää. Vaikka puiston eri puutarhojen nimet, monet kalusteet ja rakenteet sekä tunnuskasvit ovat japanilaisvaikutteisia, tulee alueella selvästi tunnistaa, jalostettunakin, roihuvuorelaisen kalliometsän, -kosteikon ja rinnelehdon omaleimaisuus. Jukka Toivonen on itse alkanut nimittää puistoa suomalais-japanilaiseksi puistoksi, mikä siitä kovalla työllä tuleekin, jos niin tahdotaan.

Helsingissä 15.5.1996

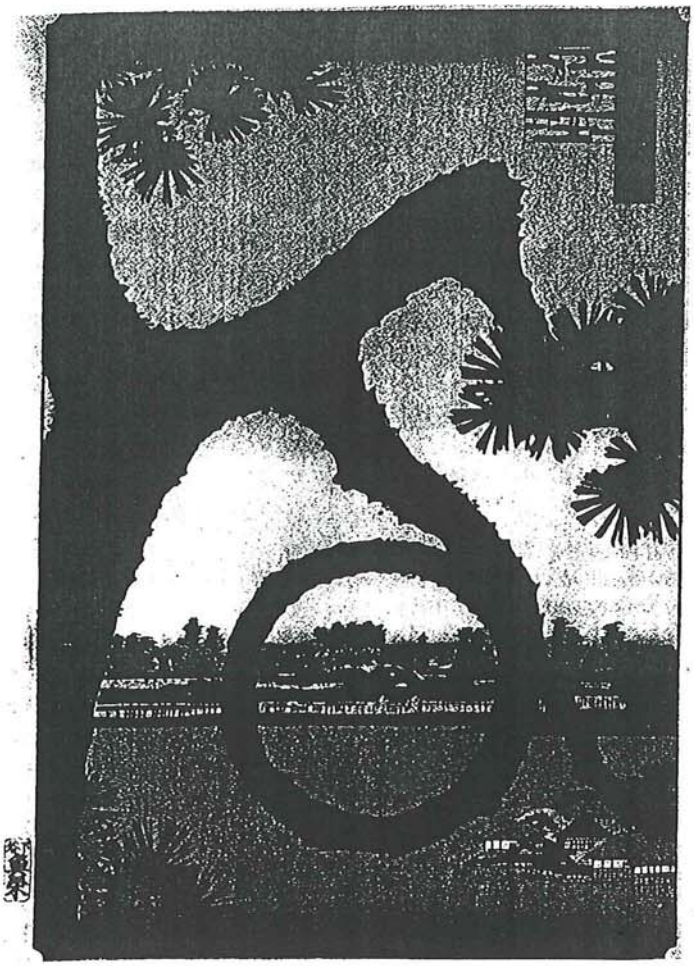
Virve Veisterä

Virve Veisterä
Maisema- ja Puutarha-arkkitehtuuritoimisto Virve Veisterä

TAUSTAA Klassisessa kiinalaisessa ja japanilaisessa puutarhataiteessa on syvimmillään ollut kysymys henkistyneestä elämän kunnioittamista: ihmisen, suuren elämänkudoksen osana, on hyvä elää sopusoinnussa ympäristönsä kanssa. Oivallus ihmisen luontosidonnaisuudesta kuului näin taiteen olemukseen ja oli henkisesti sidoksissa idän uskontoihin, shintolaisuuteen ja buddhalaisuuteen. Japanilaisen puutarhataiteen kannalta merkittävä buddhalaisuuden oppisuunta, Chan-buddhalaisuus, levisi T´ang-dynastian aikana (vuosina 618-907) Kiinaan ja sieltä Heian-kautena (782-1185) Japaniin, missä se tunnetaan vielä nykyäänkin zen-buddhalaisuutena. Hienostuneen ja kauneutta palvovan Heian hovikulttuurin arvostamat zen-mestarit muokkasivat palatsien ja temppeleiden kiinalaisvaikutteisista puutarhoista japanilaisen tyylitajun ja paikallisten tarpeiden mukaisia japanilaisia luonnonpuistoja. Vanhimmista zen-henkisistä luonnonpuistoista on Kiotossa säilynyt 600-luvulla perustettu Saihoji-sammalpuisto. Puistoa kehitettiin vuosisatojen kuluessa karsimalla "epäoleellinen" ja luonnon pelkistetty kauneus valtasi paikan. Suuri zen-mestari Muso-Soseki muutti 1300-luvun puolivälissä Saihoiji-puiston sammalpuutarhaksi. Puistossa kerrotaan kasvavan nykyään 120 sammallajia. Saihojissa puut saavat kasvaa luonnollisesti. Tämä on ollut harvinaista 1500-luvun jälkeen, kun puutarhat pienenivät ja maalauksellisista teepuutarhoista tuli japanilaisen puutarhataiteen tunnusmerkki. Näissä pienoismaisemiksi muotoiluissa puutarhoissa joudutaan mittakaavan takia säätelemään puiden ja pensaiden kasvua. Puutarhan perussuunnitelman pohjana on geometrinen rakennelma, ankaran luja kompositio, jossa rakenne kätkeytyy katsojan silmältä synnyttäen kokonaisuuden sopusoinnun ja tasapainon tunteen. Puutarhalla on rajat ja kehys kokonaisuuden hahmottamiseksi ja korostamiseksi. Rajaelementteinä ovat luonnonelementit, puuaidat, kivimuurit tai kasvit, tai kaikki yhdessä toisiaan täydentäen.

Kiinan kulttuurin vaikutus Japanissa ja Japanin sulatuskaudet, joiden aikana oma kulttuurityyli kristaloitui.

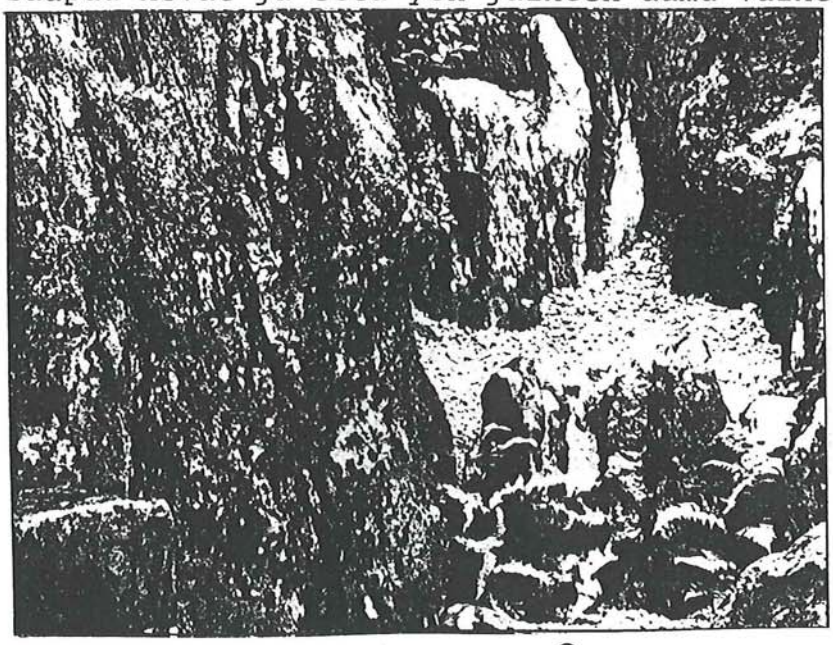

Sarjaan Sata kuuluisaa Edon näkymää (1857) kuuluvassa piirroksessa Kuunmuotoinen männynoksa Uenossa on Hiroshige valinnut aiheekseen männyn, jonka oksa kiertyy täydenkuun muotoiseksi. Hiroshige on korostanut nähtävyyden tehoa vetämällä puun sommitellullisesti aivan etualalle. Lisäksi oksa rajaa horisontista »medaljongin» vesialoineen ja rakennuksineen. Havut on tyylitelty kimpuiksi.

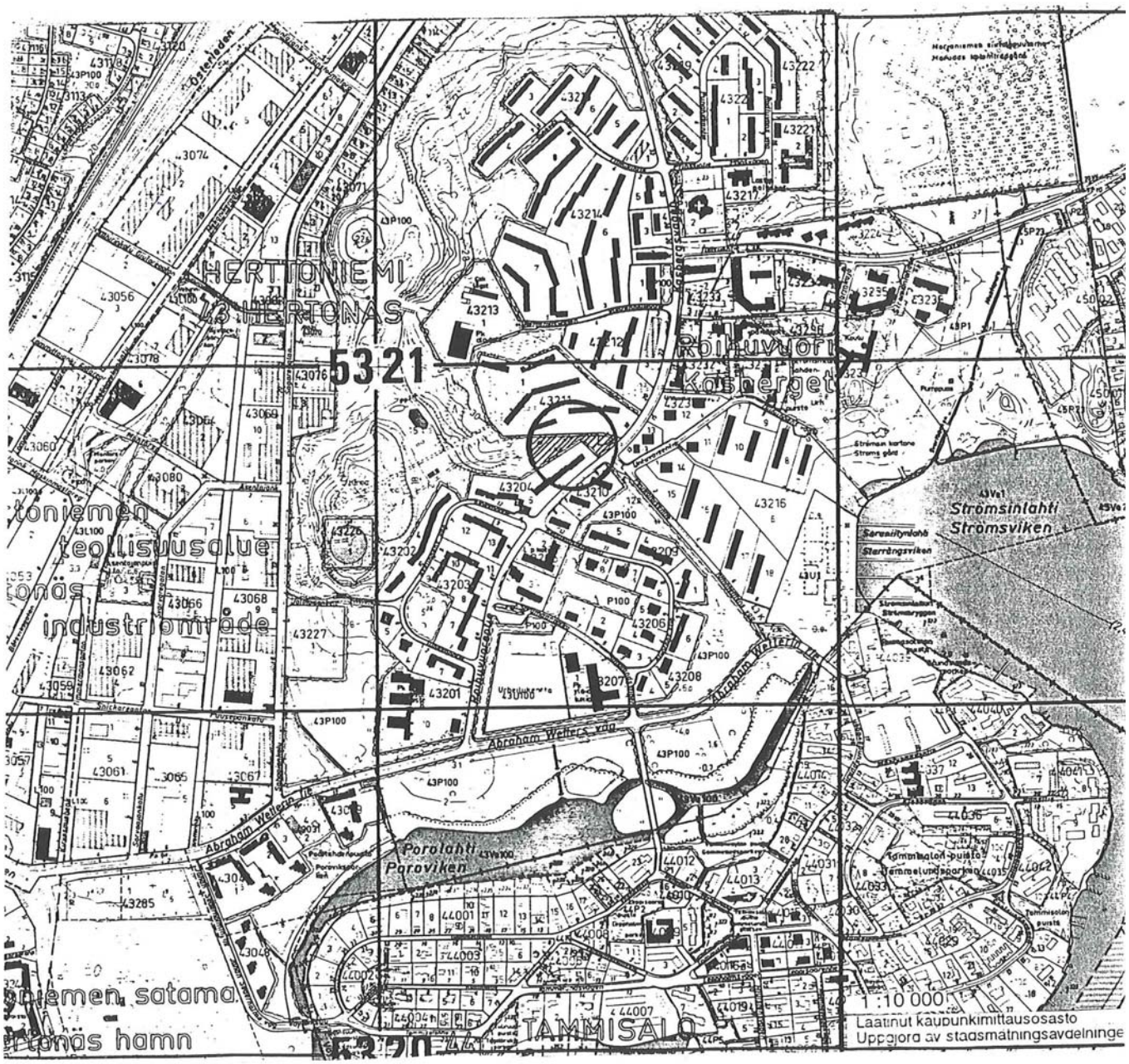
Katsushika Hokusai: Fuji-vuori ikkunan läpi nähtynä. Hokusaita voi kritisoida Fujin banalisoimisesta, mutta syvempi tarkastelu puolustaa häntä: vanhus haluaa päästä lähemmäs jumalaista Fujia ja tekee taivaita kurkottavasta huipusta pitkäikäisyyden, jopa ikuisuuden vertauskuvan. Inhimillinen elämä väsyy ja tukahtuu, mutta pyhä Fuji pysyy.

Japanilaisia kasvatetaan pienestä pitäen kirjoittamaan kauniisti, syömään sirosti tyylikkäästi muotoilluista astioista, noudattamaan teeseremonian hienostuneita rituaaleja, sommittelemaan kukka-asetelmia ja pienoispuutarhoja. Ihmistä, joka hallitsee näitä taitoja, arvostetaan Japanissa. Niinpä pienen pienikin puutarha, jos se on taiten sommiteltu, on omistajalleen ja naapureille ilon ja ylpeyden aihe. Puutarhoihin liittyvä myyttinen ja monivivahteinen symboliikka ei avaudu länsimaiselle ihmiselle, kuin joiltain osin, mikä on hyvä aina muistaa. Japanilainen pienoismaisema, pyhä Fuji-vuori tai vastaavaa, sovitettuna roihuvuorelaiseen lähiöpuistoon tai minne muualle tahansa Japanin ulkopuolelle on tyylivirhe. Kelpaisiko tarkoitukseen pienos-Koli tai -Imatrankoski? Näitä käytettäessä ehkä huomaisimme, kuinka julmasti olemme kohdelleet "pyhiä paikkojamme", mikä voisi olla terveellistä, mutta tuskin edistäisi pyrkimystä kehittää Roihuvuoreen luonnonläheistä puistotaidetta. Jukka Toivonen puhuukin Roihuvuoressa suomalais-japanilaisesta puistosta. Suunnittelu ja toteuttaminen pyritään sovittamaan puiston luontosuhteisiin sekä korostamaan paikan maisemallisia erityispiirteitä. Mikä tarkoittaa pitkälle käsityönä tehtävää puistorakentamista. Japanilaiseen puutarhaan miellettyjä, kalliota, kiveä ja vettä löytyy myös Roihuvuoresta, joten niiden korostaminen on luontevaa myös lähiöpuistossa. Luontaisesti kasvavia komeita mäntyjä, koristeellisia pihlajia ja katajia ym. täydennetään kasvupaikkaan kuuluvilla kotimaisilla lajeilla sekä paikan henkeen sopivilla japanilaisilla kasveilla. Japanilaiseen puutarhaan kuuluvaa monitasoista symboliikkaa voidaan Roihuvuoressa soveltaa vain suppeasti. Mutta kukapa voisi vastustaa japanilaisten onnen saaria, joissa suomalaisittain kasvaa mansikoita tai idän iloista sinistä lohikäärmettä, joka mm. pitää huolen siitä, että talven jälkeen saapuu kevät ja että yön jälkeen aamu valkenee.

Osa Daisen-in' kuivavesi putouksesta Kiotossa

ROIHUVUOREN JAPANILAISEN PUUTARHAN SIJAINTI
HELSINGISSÄ

SIJAINTI Roihuvuoren japanilainen puisto sijaitsee Roihuvuoren läntisen selännejakson etelään avautuvalla rinteellä korkeustasojen NN +26 m ja NN +16m välissä. Puiston pääsisäänkäynti on Roihuvuorentien pohjoispuolella vastapäätä Untuvaisentien ja Roihuvuorentien risteystä. Puisto rajautuu pohjoisessa ja idässä kortteliin no 43211 sekä etelässä kortteliin no 43204. Lännessä on Roihuvuoren metsäselänne.

KORKEUS-SUHTEET Puistossa on Itämeren Litorinameren rantaterassejeja ja -törmiä korkeustasoilla NN +25-24 m (Li II, noin 3000-2250 e.Kr.), NN +21.5 m (Li III, noin 2250-1800 e.Kr.) sekä vielä NN +17.5 m (Li IV, noin 1800-1500 e.Kr.). Vanhimman rannan terassit ja törmät ovat selvimmillään havaittavissa puiston itäosan pohjoisreunalla. Maaston porrastuneisuus vielä korostuu, koska yläpuolisen ja alapuolisen kortteliterassin pihatasoja on tasattu. Muinaisrannat antavat puiston pinnanmuodoille terassimaisen leiman siellä, missä louhostyöt eivät ole muuttaneet maaston ominaispiirteitä jyrkkien kalloseinämien rajaamiksi katottomiksi "huoneiksi". Nämä 1-5 metrin korkuiset louhosseinämät rajaavat, paikoin etelässä ja paikoin pohjoisessa, puiston länsi- ja keskiosan tasopuutarhoja. Läntisten tasopuutarhojen korkeusero on 1-2 metriä, tasosta NN +23 m tasoon NN +25 m. Laskeuduttaessa länsipuolelta puiston keskusosaan, tasoero on neljästä viiteen metriin, tasosta NN +25 m tasoon NN +20 m. Puiston itäpuolella, etelään laskevien rinteiden korkeussuhteet ovat jotakuinkin luonnonmukaiset. Rinteet laskevat pohjoisesta etelään. Tästä syystä japanilaisen puutarhan pienilmasto on mitä suotuisin.

KALLIO-PERÄ Puiston kallioperä on monin paikoin hyvin rikkonaista. Kallioperän tiheässä rakoverkostossa liikkuu ja kerääntyy pohjavettä. Kerääntynyt pohjavesi on usein nk. orsivettä, joka kerääntyy kallioaltaisiin, -rujeisiin ja -kuoppiin ja jotka ovat täynnä vettä läpäisevää maata. Lumen sulaessa ja kovilla sateilla nämä altaat "tulvivat" puroina ympäröivän kallioisen rinteen kaatoja pitkin alapuolen painanteisiin. Kallioperän kivilajit ovat kiilleliusketta ja kiilegneissiä. Kiilleliuske sisältää biotiittiä ja kvartsia sekä on väriltään melkein mustaa (mustuus riippuu grafiitti- pitoisuudesta). Puistoalueen länsi- ja keskialueella on pystysuoria louhosseiniä muistona kiilleliuskelouhoksesta, josta on saatu laattoja, mm. Roihuvuoressa, sokkelien päällysteeksi ja erilaisiksi pinnoitteiksi. Kiillegneissi sisältää tummaa kiillettä, maasälpää ja kvartsia. Kiviaineksessa on yhdensuuntainen suomumainen rakenne, joka lohkeaa helposti suomujen suuntaisesti. Jääkausi ja Itämeren muinaiset rantavaiheet ovat hioneet ja pyöristäneet kallion pintaa. Puiston keskustasta on löytynyt pieni hiidenkirnu. Kallioperän emäksisyys (kiille) on rehevöittänyt kalliokasvillisuutta.

MAAPERÄ Maaperä on hiekkaista ja hietaista, avokallion usein puhkomaa, moreenia. Ohuesta maapeitteestä huolimatta kasvuolosuhteet ovat hyvät suotuisan pienilmaston ja rinnemaaston vesitalouden ansiosta. Louhosalueen kentät puiston itä- ja keskiosissa ovat tiivistynyttä louhosjätemaata, minkä pelkkä kaivaminenkin on hankalaa.

KASVILLISUUS Kasvillisuus on voimakkaasti kulttuurivaikutteista, vaikka suurin osa puustosta on luonnonvaraista. Puiston pohjoisrinne saa yläpuolisten kerrostalojen katoilta ja tonteilta kuivatusvesiä. Pienillä metsäkuvioilla on havaittavissa tuoreen ja runsasravinteisenkin rinnelehdon piirteitä, joskin liian harvennuksen ja kulutuksen ansiosta rikkaruohojen joukossa on säilynyt niukasti tyyppilajistoa. Kulttuurikarkulaisena vaahtera on kotiutumassa puiston pohjoisrinteille. Potentiaalisina kasvupaikkatyyppeinä ovat keskiravinteinen ja painanteissa ravinteinen tuore lehto. Edellinen metsätyyppi on lähinnä Käenkaali-oravanmarjatyyppi (OMaT), jossa tyyppilajeja ovat muutamia mainitaksemme metsäimarre, käenkaali, oravanmarja, sudenmarja, sini- ja valkovuokko, metsämansikka ja kielo. Vastaavanlaisella kasvupaikalla (lähellä Roihuvuoren kirkkoa) kasvaa mm. lehtosinijuuri ja konnanmarja. Pensaskerroksen tyyppilajeja ovat herukka, taikinamarja, paatsama, lehtokuusama ja jopa pähkinäpensas. Tyypin lehtipuuvaltaisessa sekametsässä jalopuut saattavat muodostaa suotuisissa kilpailuolosuhteissa valtapuun aseman (vaahtera, metsälehmus tai tammi). Ravinteisen tuoreen lehdon (kosteikkorinne) metsätyyppi on lähinnä Alvejuuri-sinivuokkotyyppi (DrHeT). Tyypille ominaisia pensaita ovat esimerkiksi paatsama että lehtokuusama ja puita haapa, tervaleppä, pajupuut ja jopa saarni. Kenttäkerroksen tyyppilajejeina on alvejuuren ja sinivuokon lisäksi hiirenporras että muita vaateliaita saniaisia. Paahteiset rinteet keskusalueella ja itäreunalla ovat kasvupaikkatyypiltään lähinnä kuivia lehtoja ja metsätyypiltään lähinnä Puolukka-lillukkatyyppiä (VRT). Tyyppilajeista mainittakoon mansikka, lillukka ja puolukka sekä kataja, vadelma että metsäruusu. Tyypin valtapuuna on mänty. Lukuisten avokallioiden lajistoon kuuluu varpukasvien lisäksi maksaruohoja, kalliokielo-, Viola tricolor- ja kielo-kasvustoja. Varjoisimmilla kallioseinämillä esiintyy runsaita kallioimarre-kasvustoja ja kallion alla kivikon alvejuurta tai tavallista saniaista. Puiston läntisen osan pienessä metsikössä kasvupaikkatyyppinä on lähinnä tuore lehtomainen-kangas. Metsikön kenttäkerroksessa tehtyjen kasvatuskokeilujen vuoksi on kasvuolosuhteita hiukan vaikea arvioida. Yhtenäisen sammalpeitteen kasvattaminen vaatisi alueen kasvupaikan karuntamista (tuore kangas). Jos tyydytään runsaaseen sammalkasvillisuuteen, voidaan pysyttäytyä luontaisessa, lähinnä Käenkaali-mustikkatyyppissä (OMT). Tyypille ominaisia lajeja ovat puolukka, mustikka, vanamo, kielo, valkovuokko, metsäimarre, metsämansikka ja käenkaali. Lukuisista sammalista mainittakoon Dicranum majus ja D. undulatum. Pensaskerrok-

sen tyyppilajeina esiintyy vaativiakin lajeja kuten harmaaleppä, pihlaja, taikinamarja ja herukat. Tyyppin valtapuina ovat kuusi ja koivu. Mäntyäkin esiintyy, jos se saa riittävästi valoa taimivaiheessa. Satunnaisista kulttuurikarkulaisista mainittakoon vaahtera ja tammi.

PUISTON JÄSENTÄMINEN

Jukka Toivonen jäsensi Japanilaisen puiston neljään eriluonteiseen puutarhaan aloittaessaan puiston kehittämisen vuonna 1993 apunaan Sirpa Kaukonen. Osia nimettiin alustavasti kosteikko-, kirsikka-,sammal- sekä elämänvirran puutarhoiksi. Vuonna 1995 Kaisu Ilonen ja Maisema- ja Puutarha-arkkitehtuuritoimisto Virve Veisterä kytkettiin Toivosen työryhmään. Mitä pidemmälle työ edistyi, sitä selvemmäksi kävi, ettei suomalaiseen maisemaan voida kopioida paloja japanilaisen puutarhataiteen mestariteoksista vaan lähtökohtana täytyy olla suunnittelualueen oman luonteen löytäminen ja kehittäminen. Kuitenkaan, puistoa lopullisesti jäsennettäessä, ei voitu vastustaa muutamia geomantsiamaisuuksia. Kiinassa ja Japanissa käytettiin hyväksi kaikkea maankäyttöä suunniteltaessa nk. geomantsiaa. Siinä luodaan suunnittelualueen pienilmaston, ilmansuuntien, geomorfologian ja erityisesti maaperän vesitalouden perusteella kokonaisnäkemys maassa vaikuttavista voimakentistä. Nämä kentät jakavat maan joko hyvien tai pahojen voimien hallitsemiksi alueiksi. Rakentamiselle pyrittiin geomantsian avulla löytämään mahdollisimman suotuisat alueet ja välttämään rakentamista huonoihin paikkoihin, josta voisi seurata tuhoa ja onnettomuutta. Geomantsian oppien mukaisesti esimerkiksi ilmansuuntia hallitsivat tarueläimet, kuten pohjoista musta kilpikonna, itää sininen lohikäärme, etelää punainen fenix-lintu ja länttä valkoinen tiikeri. Roihuvuoren japanilainen puiston pituusakseli on itä-länsi- ja leveysakseli pohjois-eteläsuuntainen. Puiston eriluonteiset puutarhat nimetään ilmansuuntia hallitsevien tarueläinten mukaan seuraavasti:

1) Läntisin kalliopuutarha VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHAKSI, jossa tiikeri suojaa syksyiltoja.

2) Pieni sammal-metsikkö pohjoisrajalla MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄKSI, jossa kilpikonna hoitaa metsikön vesitaloutta pitämällä sammalet ja muun kasvillisuuden vihreänä ja elinvoimaisena.

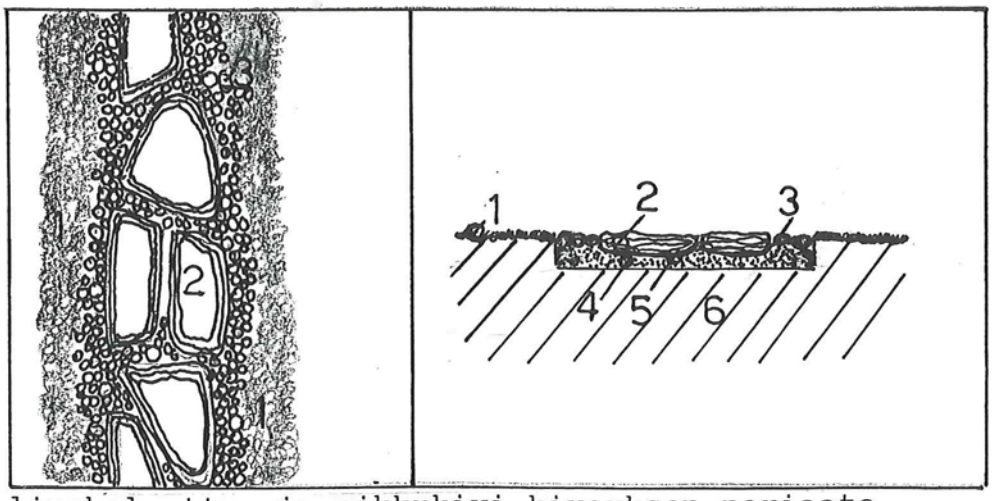
3) Eteläinen keskusalue elämanvirtoineen PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHAKSI, jossa fenix-lintu suojelee kesän ja keskipäivän rauhaa "elämänvirran" (kuiva-vesiaiheen) varrella.

4) Itäinen kosteikko- ja kirsikkarinne SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUISTOKSI, jossa lohikäärme suojaa kevättä, aamuja ja nuoruuden kukkeutta.

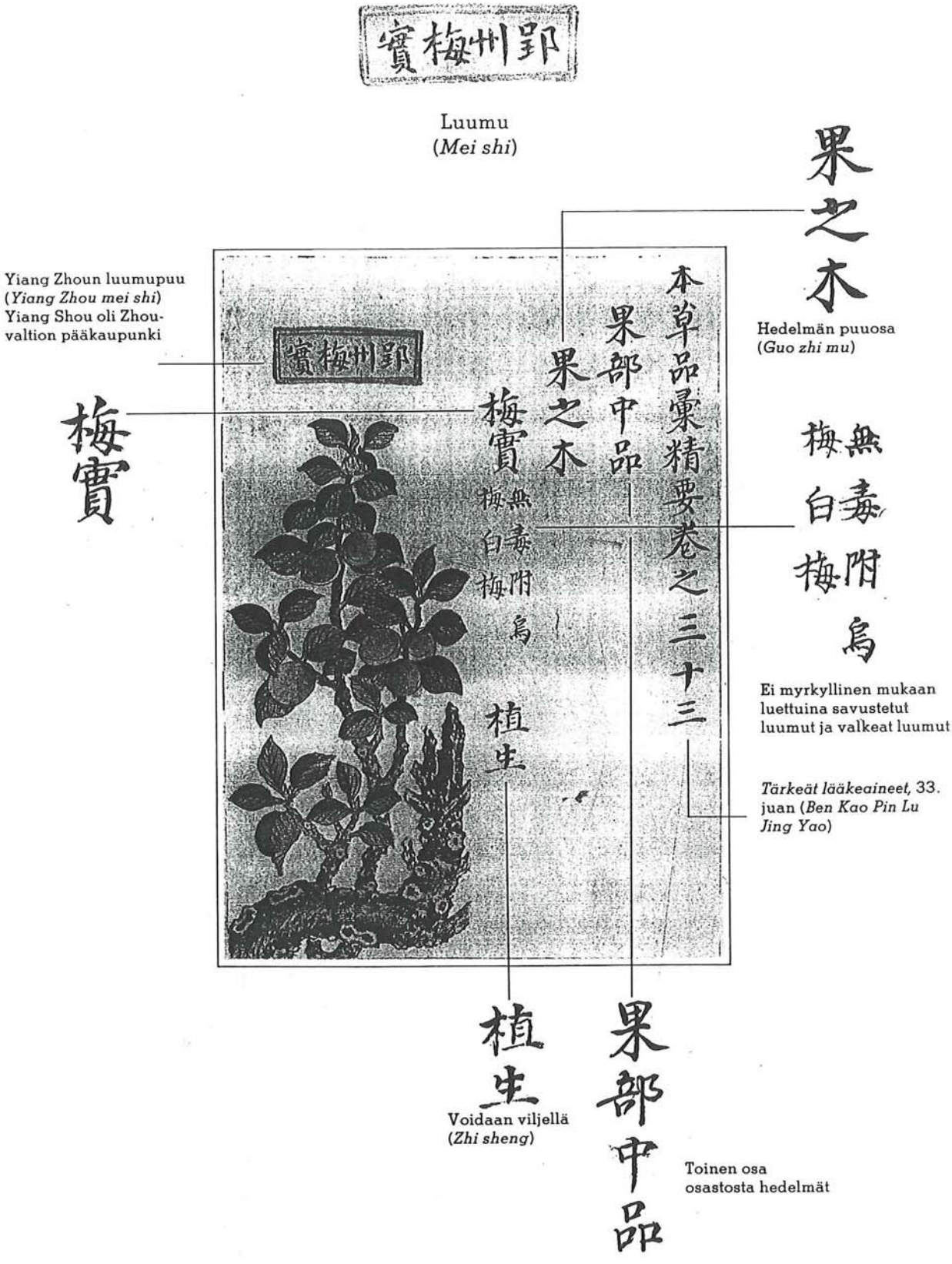
SUUNNI-
NITTE-
LUSTA

VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA (240 m^2)

Puutarhan läntisen sisäänkäynnin keskellä kasvaa suurehko koivu jakaen kallioseinämien rajaamaan pieneen tilaan johtavan liuskelaattapolun kahteen haaraan. Tilan itäpäästä on kiviportaat mustan kilpikonnan puistometsään ja eteläsivun kolmas, asfaltoitu, avokallioiden reunustama tulotie johtaa viereiselle pallokentälle. Puutarha muodostaa pienen katottoman kallioseinäisen huoneen, jossa seinien materiaali ja tilan mittakaava luo melkein sakraalisen tunnelman. Näin valkoisen tiikerin puutarhassa voidaan virittäytyä oikeaan tunnelmaan, kun lähdetään tutkimaan puiston muita osia.
Tilaa rajaavan kallioseinän päällä on tyly panssariverkkoaita, joka puretaan ja korvataan kallioseinän yläterassille rakennettavalla luonnonkivimuurilla (korkeus kalliopinnasta 1200 mm), joka sammaloitetaan. Kivet piikataan kallioon ja toisiinsa harjaterästapeilla niin, etteivät rakenteet näy. Olevia liuskelaattoja täydennetään ja reunoille asetellaan ⌀ 40-60mm pyöreiltä tummanharmaita kiviä. Osa asfaltoidusta eläiselle pelikentälle johtavasta tiestä laatoitetaan (asfaltti poistetaan). Kivettävä alue tasoitetaan laattapaksuudesta riippuen 60-100 mm tulevaa pintaa alempaa. Kiinnitykseen käytetään maankosteaa tummaa hiertobetonia, jonka raekoko on 0-5 mm. Sementtikuution sekoitussuhde on 400 kg sementtiä ja n. 50 l vettä. Massan tulee pysyä nyrkissä puristettuna koossa. Massa levitetään tasoitetun alustan päälle laatan levyisinä kaistoina, noin 2-3 cm paksuisena kerroksena. Päälle levitetään kiviliimakerros, jonka jälkeen laatat ja kivet asennetaan massalle ja naputellaan oikeaan korkeuteen kuminuijalla. Työ on tehtävä huolellisesti, ettei kivieyksen pinta ei jää tuhruisiksi (laastista). Laatoituksen yläpinnan tulee olla ympäröivän maan tasossa.

liuskelaatta- ja pikkukivi-kiveyksen periaate
1. sammal 2. liuskelaatta 3. pikkukivi
4. hiertobetoni 5. kiviliima 6. pohjamaa

郢州梅實
Luumu
(Mei shi)
果之木
Hedelmän puuosa
(Guo zhi mu)
Yiang Zhoun luumupuu
(Yiang Zhou mei shi)
Yiang Shou oli Zhou-
valtion pääkaupunki
梅實
本草品彙精要卷之三十三
果部中品
果之木
梅實
無毒
梅白
附烏
植生
無毒
梅白
附烏
Ei myrkyllinen mukaan
luettuina savustetut
luumut ja valkeat luumut
Tärkeät lääkeaineet, 33.
juan (Ben Kao Pin Lu
Jing Yao)
植生
Voidaan viljellä
(Zhi sheng)
果部中品
Toinen osa
osastosta hedelmät

Nykyistä istuskelupaikkaa siirretään hiukan lähemmäksi läntistä sisäänkäyntiä. Japanilaisessa puistossa jo käytetty penkki-malli on tyyliltään sopiva myös tänne. Läheisyyteen asetellaan kiviryhmä (kolme kiveä). Kivien väliin sommitellaan pari kivikonalvejuurta (Dryopteris filix-mas) ja tupas lampaannataa (Festuca ovina). Toiselle puolelle (sammalikkoon) istutetaan pylväskataja. Laatoittamattomaan, sammaloitettavaan itäosaan istutetaan maisemapuuksi mänty. Puun juuristoalueelle istutetaan Thymus serphyllum-matto, kuten myös läntisen sisäänkäynnin edessä kasvavan koivun ympärille. Kasvavan puun juuristoa ei saa kaivaa, vaan istutusalue katetaan sanomalehdillä tai vastaavalla ja peitetään kasvualustana käytettävällä hiekalla. Istutusalueen rajaus puiden ympärille tehdään kiveämisessä käytettävillä pikkukivillä. Kallioseinien maansaumoissa kasvaa kalliokieloa,kieloa, mansikkaa, puolukkaa ja mustikkaa. Luontaisia "saumakasveja" istutetaan lisää sekä kallioimarretta (Polypodium vulgare), kiviportaikkoa reunustaville kallioterasseille. Eteläisen tulotien reunakallioiden poimuihin laitetaan muutama kivikonalvejuuri(paljastettun kallion veistoksellinen reunasyvennys jätetään peittämättä). Paljastetusta kalliosta löytyneeseen kallioaltaaseen (jossa on nyt alustavasti Pinus mugoa) istutetaan mäntyryhmä (Pinus silvestris), jota täydennetään parilla katajalla (Juniperus communis 'Suecica'). Näin saadaan istumapaikalta näkösuoja eteläisiä rakennusmassoja vastaan. Eteläiseltä pelikentältä johtavan tien länsisivun alatasanteelle on istutettu ryhmä kirsikoita. Näitä vastapäätä, tien toiselle puolelle istutetaan merkkipuuksi luumu, joka voidaan haluttaessa mieltää valkoisen tiikerin puuksi. Luumu edustaa Kiinassa ja Japanissa syksyä, pitkää ikään sekä viisautta. Voimme kuvitella, että ammennamme itseemmekin valkoisen tiikerin puistossa sen ikivanhoista kalliosta hiljaista iloa ja viisautta.

MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄ (1625 m^2)

Vanhan louhosalueen pohjoirajalle on jäänyt metsäinen yläterassi, jossa kasvaa muutama järeähkö mänty ja koivu sekä runsaasti monirunkoisia pihlajia. Jukka Toivonen lähti muutama vuosi sitten kehittämään metsiköstä puistometsää ja on rakentanut sinne maastoa myötäilevän hienostuneen polkuverkoston. Puistometsän kenttäkerroksesta on tarkoitus kehittää elinvoimainen, erisävyisestä vihreästä muodostuva kasvi- ja sammalmatto. Tämä on osoittaunut vaikeaksi epäsuotisan alkutilanteen johdosta (kenttäkerros oli kulunut, tallattu ja rikkaruohoittunut). Mutta kokonaisuus vaikuttaa jo nyt tasapainoiselta, joskin puistometsän läpinäkyvyys sopimattomiin taustanäkymiin ei vastaa vielä sitä potentiaalia tilaelämystä, mikä saadaan rajaamalla puistometsän epämääräiset reuna-alueet ja istut-

tamalla sopiviin paikkoihin tilaa kasvattavia näkymäesteitä. Pohjoisrajalla asuntokortteleita vasten nousevan rinteen juurella on marjakuusiaita, jota täydennetään itäsuuntaan niin, että rinteen juuri on koko pituudeltaan ikivihreää aitaa viereiseltä tontilta metsikköön johtavaan polkuun saakka. Polun itäpuolella reunavyöhykettä kehitetään pähkinäpensas-ryhmillä (Corylus avellana) ja muutamalla metsälehmuksella (Tilia cordata). Taxus-istusten alle sopii ikivihreä Asarum europaeum ja sinivuokko (leviämään pieninä mättäinä). Pähkinäpensas-metsälemus kasvuston kenttäkerrokseen istutetaan omana ryppäänä kieloa (Convallaria majalis) ja hiukan erilleen metsäimarretta (Gymnocarpium dryopteris), ketunleipää (Oxalis acetosella) ja oravanmarjaa (Maianthemum bifolium). Etelärajalla on jyrkkä kalliopudotus, jonka reunalla on panssariaita. Viereisen kentän puolelta kallioseinämässä olevalle ulokkeelle istutetaan aidan peitteeksi valoa tarvitsevia köynnöksiä kuten imukärhivilliviiniä (Parthenocissus quinquefolia) ja metsän puolelle köynnöshortensiaa (Hydrangea anomala 'Petiolaris'). Valkoisen tiikerin puutarhasta nousevien kiviportaiden yläpäähän sovitetaan verkkoaidan näkymäesteeksi tavallinen kataja (Juniperus communis). Puistometsän länsireuna rajautuu pääraitin alkupäässä avoimeen kalliometsään. Rajakallio nousee porrasmaisesti puolisen metriä puistometsän maanpinnasta ja muodostaa luonnollisen rajan puistojen väliin. Rajaa korostetaan kallioporrasta paljastamalla ja istuttamalla keskusraitin tuloristeykseen muutama Acer ginnala. Kallion ja metsämaan saumassa kasvavia varpuja (puolukka, mustikka) ja saniaisia (Pteridium aquilinium) suositaan ja lisätään kuitenkin niin, että kaunis kallioseinä pääsee oikeuksiinsa. Varpujen ja saniaisten lomaan kasvatetaan sammalta. Luoteista kaukonäkymää hallitseva, horisontin yläpuolelle nouseva vesitorni on ongelma, jota ei puistometsästä käsin voi korjata mittakaavaa rikkomatta. Asia voitanee hoitaa Roihuvuoren metsäselänteen kokonaissuunnitelmaa toteutettaessa (kulissimetsikön perustaminen).

sammal Sammalpeitteen kasvattamisesta on esitetty monia reseptejä ja mustan kilpikonnan puistometsässä on niistä monia kokeiltu. Siirtonurmen omaisesti kasvatettavan sammalen kasvualusta on ohut turvelevy. Haluttua sammalta kerätään luonnosta ja silputaan pieneksi silppurilla. Kasvualustana on turvelevy, joka päällystetään kookosmattolla. Levy kankaineen kastellaan ja asetetaan vesialtaaseen, jossa turvapatja on puoliksi upoksissa (esim. 20 mm turvepatja upotetaan 10mm syvyiseen veteen).

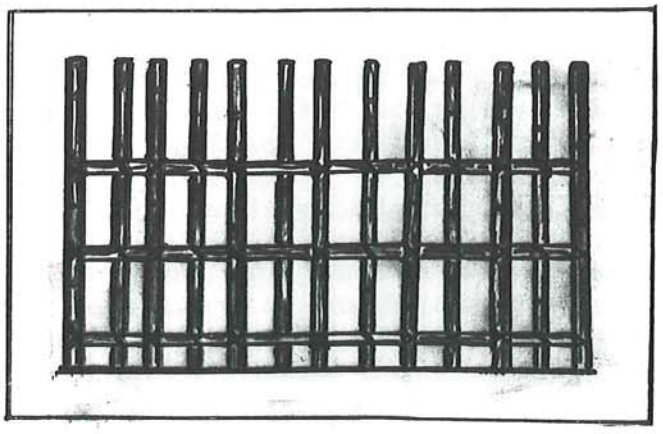
Patjalle levitetään pestyä sammalsilppua, joka peitetään ohuesti hiekalla. Kasvua voidaan nopeuttaa, jos hiekkapintaa kastellaan päivittäin sumuttamalla. Normaalisti viljelmän pitäisi "itää" parissa kolmessa viikossa (eri sammallajeilla aika vaihtelee). Tärkeää menetelmässä on, ennen sammalmättäiden silppuamista, niiden huolellinen pesu, muuten kasvualustaan ilmestyy sammaleeseen kätkeytyneistä siemenistä aivan muu viljelmä. "Häiriötön" turvemätäs on, siirrossa lähiömetsään, puolustuskykyisempi, kuin vastaava luonnosta riuhtaistu ja "shokkiin" joutunut mätäs. Kovat rikkipäästöt edistävät Helsingissä sammalten kasvua, mutta kasvua ja leviämistä voidaan auttaa, jos siirrospaikka ja sen ympäristö käsittellään esim. 20%:lla muurahaishapolla (estää myös ruohottumista). Mustan kilpikonnan puistometsässä halutaan kumpareet ja kivet saada kasvamaan sammalta. Näin maaston muodot korostuvat. Tavoitteena on myös kehitää keskusraittin molemmille puolille sammalkasvusto, millä pehmennetään raitin ja metsikön suhdetta. Sammalten seuralaiskasvina on omimillaan vanamo (Linnaea borealis), jota istutetaan sammalmättäiden reunoille, sinne tänne, kolmesta neljään kasvin ryhminä. Sammalkumpujen notkoihin sopivat varvut kuten mustikka ja kuivemmille paikoille puolukka. Kotimaista eksotiikkaa saadaan, kun muutamiin syvimpiin notkelmiin istutetaan suokukkaa (Andromeda pólifolia)pieninä ryhminä. Monet pihjajat, pajupuut ja koivutkin ovat aika huonossa kunnossa, eivätkä selviydy hyvässäkään hoidossa paljon kymmentä vuotta kauemin. Siksi on välttämätöntä ja kiireellistä huolehtia jälkikasvusta, koska luontainen uudistuminen ei enää tunnu onnistuvan lähiömetsissä. Tämäkin puistometsä on tiukasti ottaen taantunut (negatiivinen sukkessio) ja luontaisen kasvupaikan (OMT) mukainen lajisto on köyhtynyt kaikissa kasvillisuuskerroksissa, eritoten pensas-ja kenttäkerroksessa. Kehitettävät reunavyöhykkeet, kuin myös pensasistutukset metsikön sisällä, lisäävät puistometsän ekologista vakautta. Niillä pystytään lisäksi luomaan mielenkiintoinen tilavaikutelma suuremmasta kokonaisuudesta. Puistometsää täydentävistä pensasistuksista ensinmäinen, sinikuusama (Lonicera caerulea), ryhmitellään pääraitin pohjoispuolelle länsirajan tuntumaan. Täällä se katkaisee ja jakaa metsikön läpinäkyvyyttä. Kolmesta viiteen pensasta käsittävän kuvion ympärille kenttäkerrokseen istutetaan metsäimarre- (Gymnocarpium dryopteris) ryhmiä sekä pieniä ketunleipä- (Oxalis acetosella) ja oravanmarja- (Maianthemum bifolium) mättäitä. Joukkoon lisätään koruksi muutama ylväs sudenmarja (Páris quadrifolia).

Toinen pensasryhmä, kolmisen paatsamaa (Rhamnus frangula), sommitellaan pääraitin eteläpuolelle, itärajan tuntumaan. Seuralaiskasveiksi istutetaan pieninä ryhminä asarumia (Asarum europaeum) ja sinivuokkoa (Hepatica nobilis). Kolmas, edellisiä matalampi taikinamarja-pensasryhmä (Ribes alpinum) sijoitetaan puistometsän keskivaiheille pääraitin molemin puolin. Taikinamarjat istutetaan yhdestä kolmen pensaan ryhmiin, joiden ympärille sijoitetaan, selvästi erilleen toisistaan, mustikka- (Vaccinium myrtillus) ja kielo-ryhmiä (Convallaria majalis). Kaikkien pensasryhmien ja reunavyöhykeistusten paikat on osoitettu suunnitelmakartassa, mutta tarkempi sijoitus varmistetaan maastossa. Puistometsässä, puiden tai pensaiden läheisyydessä, istutukset on tehdään maan pinnalle. Pohjalle levitetään sanomalehtiä tai vastaavaa ja sitten, istettavasta kasvista riippuen, tuodaan sopivan vahvuinen kasvualusta raakahumuksesta (ei missään tapauksessa peltomultaa), jolla sanomalehdet peitetään. LANNOTTEITA EI SAA KÄYTTÄÄ! Suojaamalla metsäpohjan sienirihmastoa, kasvavan puuston juuristoa ja autamalla uusia kasvustoja selviämään kilpailukykyisiksi ensimmäisen kasvukauden aikana, lyhennetään aikaa, jonka uudet kuviot tarvitsevat vakiintuakseen ja sopeutuakseen. Ennen kasvualustan levittämistä kitketään rikkaheinät (mielellään myös metsikön reunoilta). Samalla maastosta voidaan löytää säilyttämisen arvoisia kasveja, jolloin istutussuunnitelmaa muutetaan niin, että nämä kasvit säilyvät. Mustan kilpikonnan puistometsän maapohjaa on käsitelty sammaloittamis-kokeissa laajoilta alueilta, joilla maapohjaa on eristetty erilaisilla maanrakennuskankailla ja päälle on tuotu turvesekoitetta. Näillä alueilla istuttaminen tapahtuu normaalisti ja, jos kankaan päällä ei ole, esimerkiksi puu-istukselle, riittävästi maata, tuodaan sitä lisää. Kasvustojen vakiinnuttua, joudutaan harkitsemaan, josko maakankaisiin lyödään rautakangella tai vastaavalla reikiä sinne tänne. Mustan kilpikonnan puistometsään noustaan idästä, kalliopaasien, suurten kivenjärkäleiden ja pystyn kallioseinän reunustamaa portaikkoa, joka sellaisenaan toimii symbolisesti mustan kilpikonnan suojeluksessa olevan alueen maa- ja tunnusmerkkinä "itkevine" kallioineen. Portaikon etelä-puolen yläluiskaan on istutettu japanilaisen ilmansuunta-symboliikan mukaisesti muutamia kirsikkapuita. Ne muodostavat herkkyydellään vastavoiman kallioiden ja kivien karuudelle. Muuta luiskaan istutettua kasvillisuutta karsitaan ja kivien asentoja korjataan. Yleisilmettä pelkistetään antamalla jylhien kivi- ja kalliomuotojen päästä oikeuksiinsa.

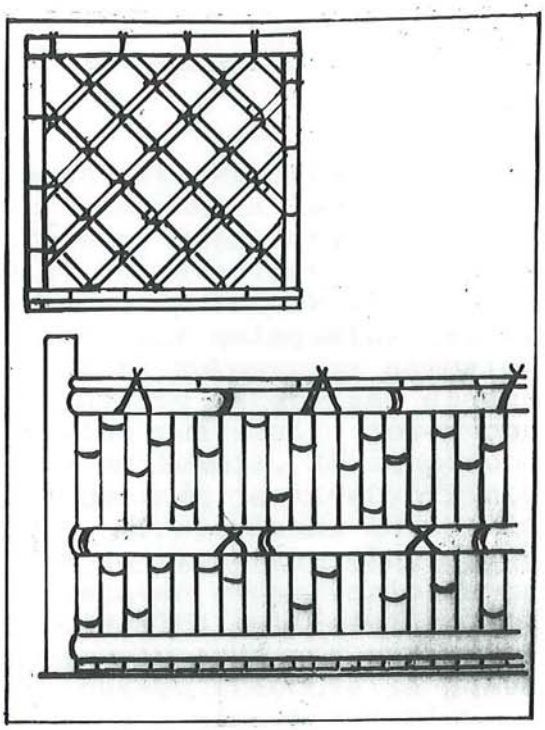
Saniaisia (kotkansiipi) täydennetään kivikonal-
vejuurella (Dryópteris filix-más) ja aukkopaikkoja
sammaloitetaan. Portaikon pohjoisreunalle sommitel-
laan suuria tummia kivenjärkäleitä (ovat paikalla).
Välitilaan tuodaan tummanharmaata soraa. Yleisime
saa olla karuhko. Kasvillisuutta käytetään sammalta
lukuunottamatta niukasti. Paahteisen sijainnin
vuoksi ei kivien väliin istuteta saniaisia vaan
heiniä (joiden kasvua valvotaan, ettei se riistäydy
käsistä), kuten muutamia metsälauha-(Avenella
flexuosa) ja lampaannata-tuppaita(Festùca ovina).
"Itkevän" kallion juurelle (minne vesi kerääntyy)
istutetaan pieni korpikaisla-mätäs (Scirpus sylvati-
cus). Tänne kasvatetaan myös paksu sammalkasvusto.
Kallioseinän yläterassille, maapatjan ja avokallion
saumaan muotoillaan turpeella luonteva reuna,
johon istutetaan sianpuolukkaa (Arctostaphylos
uva-ursi). Yläterassille siirretään alhaalta
Punaisen fenix-linnun puutarhasta yksi lehtikuusi
(Larix sibirica). Mustan kilpikonnan puistometsän
ainoana kalusteena on pääraittia reunustava matala,
kulkua ojaava, tervattu, puutolppien väliin pin-
goitettu köysiaita. Puistovalaistus, penkit, ros-
kakorit tai kieltotaulut eivät sovi tämän puis-
tometsän luonteeseen. Tänne, kuten muihinkin puutar-
hoihin, sijoitetaan pääsisääntulon tuntumaan tunnus-
eläimellä kuvitettu opastinpylväs, jolle etsitään
maastossa luontevin paikka.

PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA

Etelään avautuvalle vanhalle louhoskentälle on
sijoitettu eniten japanilaisvaikutteisia rakenteita
ja elementtejä. Punaisen Fenix-linnun puutarhan
keskusaiheena on elämänvirraksi nimetty kuivavesi-
aihe kolmine saarineen. Puutarhaa rajaa lännessä
puupergola, joka päättyy puutarhatilaa rajaavaan
nejän-silmän-bambuaitaan (Yotsume-gagi). Aidan
keskellä on katettu, avoin puuportti. Tätä vas-
tapäätä, kentän itärajalla, on hiukan pienempi,
mutta saman tyylinen aita portteineen. Puutarhan
pohjoireunalla nk. käsienpesupaikka, joka on rajattu
L-muotoisella Ginkaku-ji-gaki-mallisella bambuaidal-
la. Aidan pidemmän sivun keskellä on valeportti,
jonka on Koetsu-gagi-aidan mallia.

neljän-silmän-
bambuaita-malli,
Yotsume-gagi

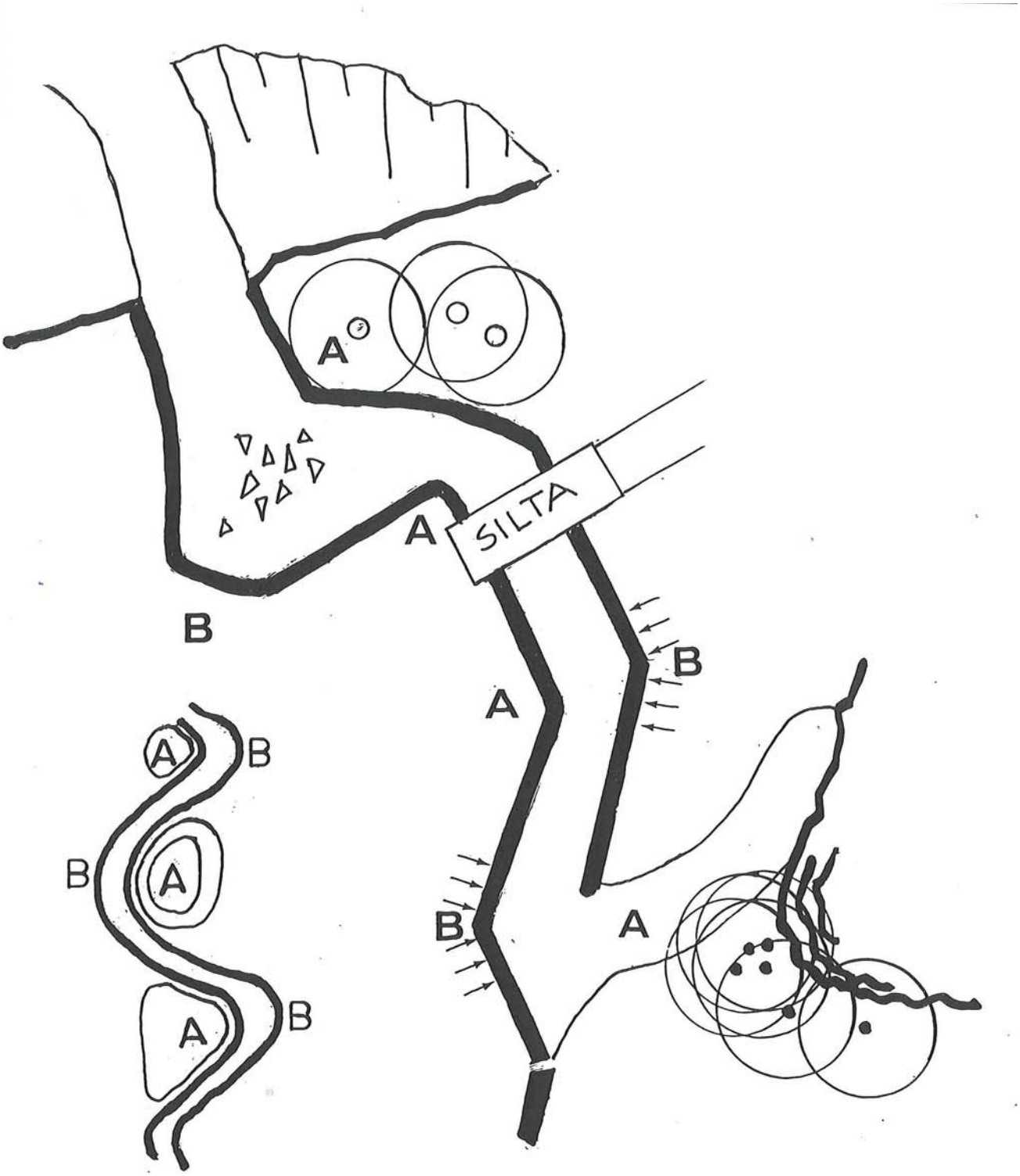

Koetsu-gagi-aita-malli, jota käytettiin valeportin mallina

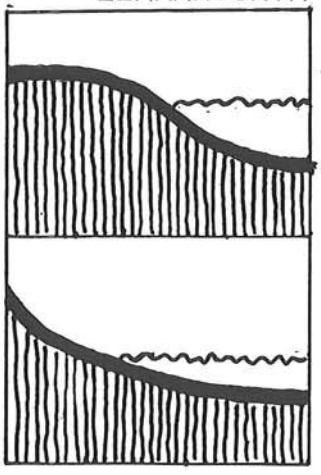
Ginkukaku-ji-gagi aitamalli

Ginkaku-ji-gaki-aitamallia on käytetty myös rajaamaan pergolaa puutarhan eteläisestä puistotiestä. Pergolan pohjoispäädyssä on pyöreä kuunportti. Sen lisäksi, että portti rajaa merkittävän näkymän, portin läpikulkemisriitissä on, Kiinasta Japaniin kulkeutuneiden uskomusten mukaan, mieltä puhdistava vaikutus. Vanhan myytin mukaan myös veden ylittämiseen liittyy henkinen puhdistautuminen (myös symbolisen kuivavesiuoman). Tämä voidaan halutaessa liittää esteettiseen kokemukseen, kun elämänvirta ylitetään pientä, kaiteettonta "kivi"-siltaa pitkin. Sillan estetiikkaa lisätään sammaloittamalla sillan reunat. Punaisen fenix-linnun puutarhassa on pergolan ja elämänvirran väliin ryhmitelty kauniita luonnonkiviä. Japanilaisittain ne ovat ajatusten pursia matkalla onnellisten maahan, joita elämänvirran kolme saarta tässä puutarhassa edustavat. Elämänvirran saarista kaksi on rakennettu japanilaisten esikuvien mukaisesti. "Vesitasosta" kohoavia pieniä kumpareita peittää toista sammal-ja toista mansikkamatto. Jälkimmäinen lienee versio suomalaisesta "onnen maasta". Saarirakenteista nousee maalauksellisia luonnonkiviä. Kolmas saari on luonnollinen kalliokumpare, joka hallitsee koollaan ja laivan muotoisella hahmollaan koko puutarhaa. Kallioisen saarilaivan länteen suuntautuneessa "kokassa" sekä pohjoissivulla kasvaa koivuryhmiä. Viime keväänä, kun kalliota peittävä maapeite poistettiin, alta paljastui monimuotoinen luonnontaideteos ja jopa pieni hiidenkirnu. Kyljistään kauniisti sammaloitunutta kalliokumparetta hoidetaan jatkossa, toistaiseksi, avokalliona, jonne istutetaan säästeliäästi muutamia kalliokielo-ryhmiä (Polygonatum odoratum).

Elämänvirta käsittää putous-, puro- ja suvanto- tai "elämänmeri"-aiheita. Suurista lonnonkiviloh-kareista, pyöreistä rantakivistä ja sorasta raken-nettu kuivavesiputous sopeutetaan ympäristöön, verhoamalla louhekiviverhous villiviinillä (Par-thenocissus quinquefolia). Pyörökivistä ja sorasta muotoiltu putousuoma sammaloitetaan. Kivetyn rinteen alapuolelle istutetaan sianpuolukkamatto (Arctos-taphylos uva-ursi), josta nousee säästeliäästi kivisommitelmia. Käsienpesupaikan taustalla nousevan kallioseinän ja kivetyn rinteen saumaan istutetaan mänty. Sianpuolukka matto ulotetaan männyn eteen, missä se vaihettuu vähitellen käsienpesupaikkaa reunustavan aidan varjossa kasvavaan sammalmattoon ja toisaalta kallioseinän eteen levitettävään tumman harmaaseen sora- ja pikkukivikatteeseen. Kuivave-siputouksen itäpuolella jäävä rinne metsitetään harvakseen männyillä (Pinus silvestris) ja pihlajil-la (Sorbus aucuparia) ja rinteen ruohoinen kenttä-kerros muutetaan vähittäin puolukka-mansikka-valtaiseksi. Muutostyö aloitetaan kuivavesiputouk-sen kiveyksen ja ruohoisen rinteen saumamaastossa, jonne istutetaan pieniä mansikka- ja puolukkamät-täitä (Fragaria vesca, Vaccinium vitis idea). Kasvustot saavat rinteen juurella sekoittua sian-puolukkaan. Itäisen rinteen juurella oleva hiek-kainen muotoiltu alaterassi työntyy varpukasvien edustalle kuivavesipuron reunoille ja muodostaa luonnonkivisommitelmineen luontevan taustan puroa ylittävälle sillalle. Paikalle istutetut hedelmäpuut vaihdetaan pihlajiin (Sorbus aucuparia, 3 kpl). Sillan pohjoispuolella luonnonkivisommitelmat muutetaan "teräväsärmäisiksi", kun taas eteläpuolen uomassa käytetään veden pyöristämää ainesta. Kivien kokoeroja korostetaan. Vanhan geomantsian oppien mukaisesti mutkittelevan puron tulvaranta on huono paikka ja kiinteä ranta hyvä paikka (lohikäärmeen syli) ihmisen rakenteille ja istutuksille. Elämän-virran mutkien "hyvät"paikat (kovan rannan paikat luonnossa) asettuvat putouksen alapuoleiselle itärannalle, kivisillan kohdalla länsirannalle ja luonnonsaaren kokan eteen elämänvirran ja -meren yhtymäkohtaan. Viimeksi mainitussa kohdassa kasvaa luonnostaan ryhmä koivuja. Juuristoalueelle kas-vatetaan sammaleen lisäksi puolukkaa (Vaccinium vitis idaea) ja asetelmaa täydennetään muutamilla sammaleisilla kivillä. Sillan mutkaa vahvistetaan luonnonkivillä, yhdellä pullealla katajalla (Juni-perus communis) sekä kangasajuruoho-mattolla (Thymus serpyllum). Rannan luonnetta on selvitelty yllä,

ELÄMÄNVIRTA JA GEOMANTSIAA

A GEOMANTSIAN MUKAAN: HYVÄT RANNAT, MEILLÄ KOTIMAASSA SELÄNNEMÄISET MOREENIRANNAT, KOVAT NIEMET, JOISSA RANTAPROFIILI ON USEIN KUPERA

B GEOMANTSIAN MUKAAN: HUONOT RANNAT; MEILLÄ LOIVAT PEHMEIKKÖRANNAT, JOISSA RANTAPROFIILI ON USEIN KOVERA

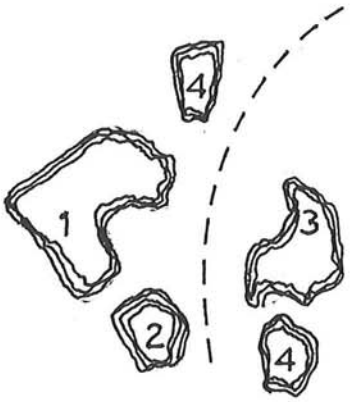
→ LOIVENNETTAVA RANTAPENKKA

putousta käsittelevässä osassa. Elämänvirran luiskattuun uomaan voidaan geomantsian avulla saada ilmeikkyyttä esimerkisi loiventamalla hiukan nk. tulvarantoja. Uomassa voitaisiin lisäksi kokeilla "veden pinnan nostoa" lisäämällä vettä symboloivaa sepeliä (tai materiaali muutetaan sillan jälkeen pyöreäksi tummaksi pikkukiveksi?). Uoman reunoilla ja uomassa olevien luonnonkiviä vähennetään niin, että kivien kokoeroista syntyy jännitteitä. Ovathan hiekasta tai vedestä nousevat jyhkeät kivet, japanilaisittain, pieniä jättiläisiä, pinnalta ja muodoltaan vuoriksi kohoavia hengen saaria. Me unohdamme helposti, täällä kivien luvatussa maassa, että kiviyksilöille tulee antaa niiden mittakaavaa vastaava tila, jotta syntyy kiven ja tilan sopusointua. Kivien ryhmittelyyn liittyy monia sääntöjä, mutta lisäsi on tärkeätä kiinnittään kivet vakaasti alustaan.

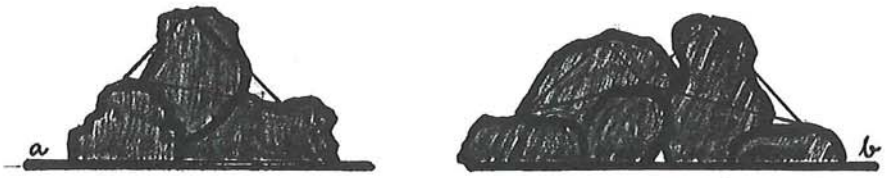
KIVIEN SOMMITTELUSTA JAPANILAISESSA PUUTARHASSA

JOHTOLINJAA MYÖTÄILEVÄ SOMMITELMA
PÄÄKIVEN YMPÄRILLE

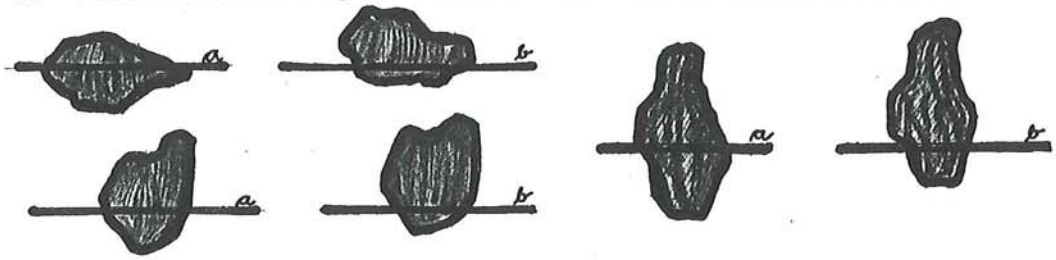
JOHTOLINJA
1 PÄÄKIVI
2 SIVUKIVI
3 VASTAPÄINEN KIVI
4 TÄYDENTÄVÄ KIVI TAI TÄYDENTÄVÄT KIVET

SUORAKULMAN AVULLA TEHTYJÄ KIVIRYHMIÄ
A: KOLME KIVEÄ B: VIISI KIVEÄ

VETEEN TAI MAALLE ASETETTUJA KIVIÄ
A: TASAPAINOSSA OLEVA KIVI B: TASAPAINOTON KIVI

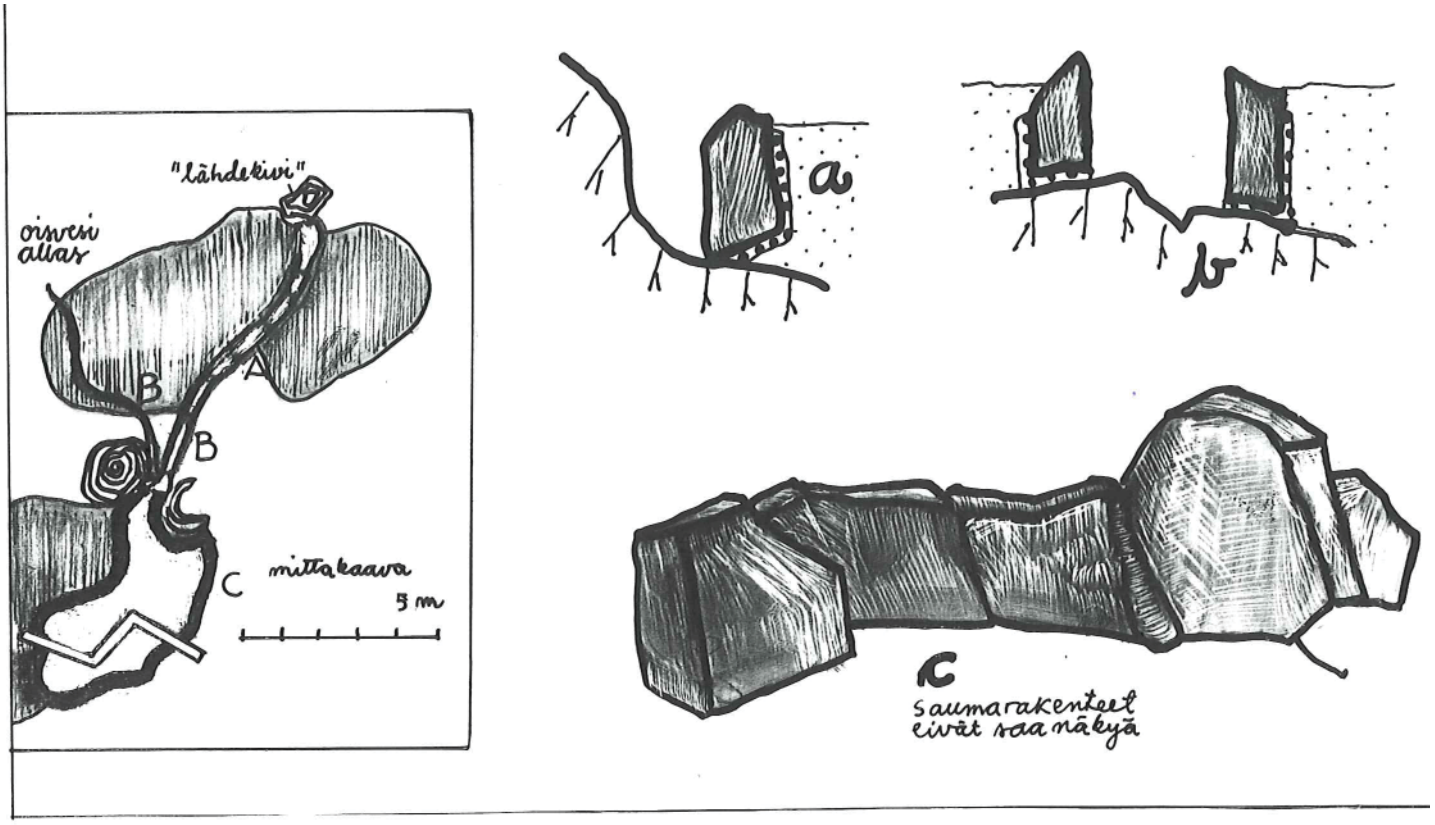
Kalliosaata ympäröivät pohjois-, länsi- ja etelä-sivulla porrasmaisesti "elämänmereen" laskevat hiekkaterassit. Nämä "loivat hiekka-aallot" myötäilevät elämänvirtaa ja muodostavat sille, jos niin halutaan, toisen tason. Hiekkapintojen lopullisen muotoilun tavoitteena on sopeuttaa eritavalla käsitellyt kuivavesiaiheet ja, ennen kaikkea, korostaa kalliosaaren pienipiirteistä ja herkää "rantaviivaa". Elämänmeri muodostaa etelään avautuvan, puolikaaren muotoisen hiekka-altaan saarineen ja korukivineen. Graniittisella reunakivellä korostetaan altaan muotoa. "Meren" olemus saadaan muotoilemalla hiekkaan terassi-aaltoja, jotka kiertävät "tyrskyten" kalliosaarta. Kun hiekkaterassit kalliosaaren ympärillä ja kuivavesiputouksen itäpuolella on saatu haluttuun muotoon, ne tiivistetään ja peitetään tummanharmaalla hiekalla (noin 50 mm vahvuisella). Pienehkö luonnonkivi elämänmeressä nostetaan hiekasta sen verran, että kiven muoto tulee jälleen oikeuksiinsa. Alueita hoidetaan jatkossa haravoimalla. Punaisen Fenix-linnun puutarhassa on, pergolan istuskeluryhmän lisäksi, suunniteltu elämänmeren itärajalle, suurten koivujen katveeseen, marjakuusiryhmän suojaan toinen istuskelupaikka, josta voi ihailla elämänmerta ja sen maalauksellisia saaria. Istuskelupaikka kivetään harmaagraniittisilla sokkeli- ja reunakivipätkillä (n. 40 m^2). Ympäristö kivetään pyöreillä samansävyisillä pikkukivillä (valtaosa ø 20-30mm ainesta, jota elävöitetään, sieltä täältä, suuremmalla aineksella (ø 100-200mm). Kivet kiinnitetään alustaan hiertobetonilla, kuten Valkoisen tiikerin puutarhassa. Työ on tehtävä huolellisesti. Kasvavien koivujen juuristoalueita ei kivetä vaan ne sammaloitetaan (puiden juuristoalueelta löytyvää lajia monistamalla). Liuskevimuurin sisällä kasvavan marjakuusiryhmän juurelle istutetun varjoyrtin (Pachysandra terminalis) seuralaiskasviksi, kuvion reunoille, lisätään kieloa (Convallaria majalis). Liuskekivimuurin länsipäähän istutetaan katsura (Cercidiphyllum japonicum) puiston tunnuskasviksi ja korostamaan muurin porttimaista luonnetta. Haluttaessa voidaan viereisen puistotien eteläpuolelle istuttaa kultaherukka-ryhmä (Ribes aureum) katkaisemaan näkymä alapuoliseen kerrostaloon. Penkit (2kpl) ovat puiston omaa vakiomallia. Kohtisuora kallioinen louhosseinä käsienpesupaikan taustalla, puutarhan pohjoisreunalla, on kalliosaaren ohella Punaisen felinix-linnun puutarhassa huomattava maamerkki. Kallioseinämän yläreunassa kiertävä panssariaita latistaa armottomasti "jylhää" näkymää. Aitaa on ehdottomasti siirrettävä kauemmaksi reunasta. Aidan takana on epämääräisesti villiintyneitä kurttulehtiruusuja. Kun näitä ryhmitellään

uudelleen saadaan näkymät myös viereiseltä pihalta tyydyttäviksi, vaikka aitaa siirretään kallioseinän reunalta niin, ettei sitä näe alhaalta. Piikkiset ruusupensaat estävät tehokkaasti liikkumisen vaarallisella alueella. Karu kallioinen louhosseinä rehevine käsienpesupaikkoineen ja mustan kilpikonnan puistometsään nouseva liuskekiviportaikko ympäristöineen muodostavat vastakohtia sisältävän tilallisen kokonaisuuden. Pesualtaaksi on tuotu noin metrin korkuinen kivileriö, jonka yläpintaan kaiverretaan pyöreä vesikuoppa. Lieriön reunat sammaloitetaan japanilaisten esikuvien mukaisesti. Lieriön vierus kivetään erisuuruisilla, tummilla ja pinnaltaan tasaisilla luonnonkivillä sekä pyöreillä pikkukivillä. Pesualtaan ja sitä reunustavan aidan väliseen tilaan istutetaan neidontatar (Fallopia japonica var. compactum), muutama hiirenporras (Athyrium filix femina) ja pohjakasviksi kalliokielo-ryhmiä (Polygonatum odoratum). Pesupaikan maamerkkinä toimii suoja-aidan päätyyn istutettu, jo nyt komeaksi kasvanut, mongolianvaahtera (Acer ginnala). Suoja-aidan varjonpuolella kasvatetaan sammalta ja yhtä mäntyä. Kallioseinän ja liuskekiviportaikon välisestä tilasta luodaan hiekan, soran ja luonnonkiviryhmien avulla pelkistettyä karukko, vastakohdaksi pesupaikan rehevyydelle. Portaiden edustalle istutettu puu vaihdetaan männyksi. Kuunportin "maisemataulusta" näkyvää kuvaa portaikon ja kalliojyrkänteen suuntaan kehitetään paikan päällä niin, että syntyvä vaikutelma vastaa tavoitteita. Pergolan eteläpuolelle, puistotien varteen istutetaan nykyisten pihlajien tilalle muutama tuohituomi (Prunus maackii). Puiden rungot sopivat, kuunportista ja istuskelupaikalta katsottuna, pergolan bambu-arkkitehtuuriin sekä toimivat eksoottisina "porttipuina" siirryttäessä viereiseltä kentältä punaisen Fenix-linnun puutarhaan. Puutarhan keskusaukiolle on istutettu lehtikuusia, joista kaksi jää paikalleen. Lehtikuusien juuristoalueet on rajattu halkaisijaltaan 200-300 mm pyörökivillä. Kivikehien sisälle istutetaan katekasviksi ajuruohoa (Thymus serpyllum).Punaisen Fenix-linnun puutarhaan kuuluu myös kalliosaaren itäpuolelle jäävä, vähän yli 400 m^2 suuruinen "etupuutarha", jonka eroittaa idässä Sinisen lohikäärmeen puutarhasta pohjois-eteläsuuntainen ja pohjoisessa itä-länsisuuntainen puistotie. Perinteisesti nurmetettu ja harvakseen luonnonpuita kasvava tila antaa japanilaiselle puutarhalle avaruutta. Täältä avautuu osanäkymiä seremonia-aukiolle ja sinisen lohikäärmeen puutarhaan ja näin "neutraalin" tilan läpi liikkuminen auttaa kulkijaa valmistautumaan elämyksiin, jotka odottavat japanilaisen puiston monissa puutarhoissa.

SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA

Puutarhassa on kolme aihiota, kosteikko, rinnelehto ja kirsikkatarha. Konaisuuden kannnalta tärkein niistä on japanilaisen puiston koillisrajalla sijaitseva kallioinen kosteikko, josta on kehittymässä puiston elämyksellisin kohde. Keskusaineena on kallioallas ja siihen porrastaen laskeva kalliopohjainen ja osittain kallioreunainen rinnepuro. Purouoma on luonnonruhje, joka on paljastettu maapeitteen alta kesällä 1995. Altaan länsi- ja pohjoisrannat ovat silokalliota, joita on niinikään paljastettu maata poistamalla. Kaivutyötä joudutaan jatkamaan kallioaltaan etelärannalla. Kalliopuron suistossa suuri on siirtokivilohkare, jota tasapainottaa marjakuusi ja pienempien luonnonkivien tukemat rehevät kuunlijakasvustot. Kallioaltaan yli on rakennettu itä-länsi-suuntainen puinen zig-zag-silta, jota "valaisee" etelärannalle sijoitettu Kassuga-tyyppinen (nimi Narassa sijatsevan Kassuga-pyhäkön mukaan) "kivilyhty". Zig-zag-sillan itäpää lepää kalliolla, kun taas itäpää on asetettu hiukan epämääräisesti maapohjalla lepääville kiville. Kallioaltaaseen valuu sade- ja sulamisvesiä kalliorinteiltä, purouomaa pitkin ja viereisen yläterassin orsivesialtaasta. Kosteikon vesiaihetta kehitetään nostamalla kietovesipumpulla (esim. Heissnerin puropumppu P54E: 230V, 50 Hz/100W,pumppausteho 100l/min, nostovoima 5.20 metriä, oheislaitteena pumppuun sopiva vedenpuhdistuslaite F 36) vettä kallioaltaasta ylös rinnepuron "alkulähteille" ja antamalla veden virrata kalliouomassa takaisin altaaseen. Sähkö pumppuun johdetaan Roihuvuorentieltä pääsisäänkäynnin kohdalta puistoon ja puistotien länsireunaa pitkin puistoteiden risteykseen, jonne pystytetään säkökaappi. Kaapin ympärille istutetaan näkösuojaksi marjakuusia (kolmisen pensasta). Kallioaltaan itä-rannan maapenkkaan, zig-zag sillan alle, rakennetaan betoninen pumppupotero (P. Mäntymäen periaatepiirros 18.8.95) niin, että poteron pohja on parikymmentä senttiä syvemmällä kuin kallionaltaan pohja. Näin vesi valuu vaivattomasti poteroon, joka suojataan altaan puolelta teräsverkkoisella ja lukittavalla huoltoportilla. Sähkö- ja vesijohdot kaivetaan poteroon katon kautta. Kallioaltaaseen ei kaapeleita saa vetää. Poteron rakennustöiden yhteydessä sovitetaan zig-zag-sillan itäpää luontevammin maastoon ja huolehditaan huotoporttin naamioinnista. Poteron kaivutöistä saaduilla maamassoilla korjataan zig-zag-sillalta johtavan astinkivipolun linjausta. "Lähdekivi" kalliopuron yläjuoksulla piikataan kallioon siten, että se suojaa vesiputken päätä, joka lisäsi varustetaan tukkeutumisien estämiseksi vettä läpäisevällä suodattimella. Kalliopuron ja -altaan maavaraiset seinät verhotaan tummanharmailla luonnonkivillä(allas) ja luonnonkivilaatoilla (uoma). Kivityöt on tehtävä niin, etteivät

laastit, tartukkeet tai harjaterästapit näy. Rinnepuron länsipuolelle jäävän orsivesialtaan tulvauoma merkitään sateella maastoon ja kivetään. Vedet ohjataan siirtokivilohkareen alle. Täältä vesi pääsee valumaan kalliossa olevia uurteita myöten kallioaltaaseen. Niin siirtokivilohkareen kuin myös muiden rinnepuroa ja kallioallasta reunustavien luonnonkivien alta huuhtoutuu puroon ja altaaseen mm. multaa. Siksi kivien alukset saumataan vedenpitävällä laastilla (K 250). Kosteikon kallioinen pohjoisrinne rajauttuu viereisen asuinkorttelin asfasltoituun huoltotiehen ja epämääräisiin taustoihin. Tilan rajaamiseksi taustat katkaistaan kataja- (Juniperus communis) ja mäntyistutuksilla (Pinus silvestris), kuitenkin niin, että rinnepuron suuntaan lähekiven paikalla on näkymäaukko. Huoltotien ja avokallioiden välisillä kapeilla moreenimaakaistaleilla kasvaa rikkaheinän lomassa muutama mansikkaa (Fragaria vesca) ja puolukkaa (Vaccinium vitis-idaea) kasvava mätäs. Näitä lisätään istutusalueille erosion estämiseksi. Kun kalliokuoppiin rakennettaan kavualustaa, pohjalle pannaan aina ensin soraa ja vasta sen päälle hietaista raakahumusta. Pieneksi metsiköksi levenevää reunavyöhykettä kosteikon länsilaidalla täydennetään rinteessä japanin- (Fallopia japonica) ja jättitatar-kasvustoilla (Fallopia sachalinensis). Pienen metsikön maalauksellisen monirunkoiset puut ovat valitettavasti erittäin huonossa kunnossa, joten niille on kasvatettava seuraajia. Rehevään kallionaluslehtoon lisätään muutamia, pioneeripuustoa iäkkäämmäksi varttuvia ja myös monirunkoiseksi kehittyviä metsälehmuksia (Tilia cordata) ja pähkinäpensaita (Corylus avellana). Karumman mäntyvaltaisen kalliometsikön ja rehevämmän lehtomaisen kuvion välimaastoon istutetaan muutamia pihlajaryhmiä (Sorbus aucuparia) Roihuvuoressa vierailevien tilhien ilopuiksi. Metsiköön syntyneen aukon läpi on muotoutunut uusi kulkuväylä, joka oikaisee pohjoisen huoltotielle paljastettujen silokallioiden kautta. Polkua korostetaan hiekoittamalla uraa (vain metsässä) ja istuttamalla sen kaarteeseen pieni, maisemapuuksi sopiva, metsäomenapuu (Malus sylvestris). Istutus-ja muiden maastotöiden yhteydessä metsikkökuvion kenttäkerroksen runsaita kielokasvustoja (Convallaria majalis) suojataan, suositaan ja tarvittaessa lisätään. Roihuvuoren rinnelehtojen kasvustoon kuuluu lehtosinilatva (Polemonium caeruleum), jota istutetaan muutama kappale polun tuntumaan sopivan kiven juureen. Sinisen lohikäärmeen puutarhaan Roihuvuorentieltä noustessa jää tien itäpuolelle suurehko merkkipuu, kuusi. Sen edestä kääntyy pieni polku kallioallas-alueelle. Polun pohjoispuolella on "metsämaata" ja eteläpuolelle levittäytyy kirsikkatarhan nurmimatto. Kuusen alle varjoon

KOSTEIKKOALUEEN RINNEPURON JA KALLIOALTAAN RAKENTEISTA

LAATTOJEN JA KIVIEN KIINNITYS
BET. LAASTILLA K 250,
KIVEN JA LAASTIN TARTUKKEENA EPO CEM 10.
KIINNITYS VARMISTETAAN HARJATERÄSTAPEIN
(KATSO LIITE DET 1 KIVIMUURI, RAKENNEPERIAATE
18.8.95 P.MÄNTYMÄKI)

A PURON YKSI REUNA MAANVARAINEN:
MAANVARAISEN REUNAN VAHVISTUS KIVILAATOILLA
(TUMMA LIUSKEKIVI TAI GRANIITTILAATTA, JÄTEKIVEÄ)

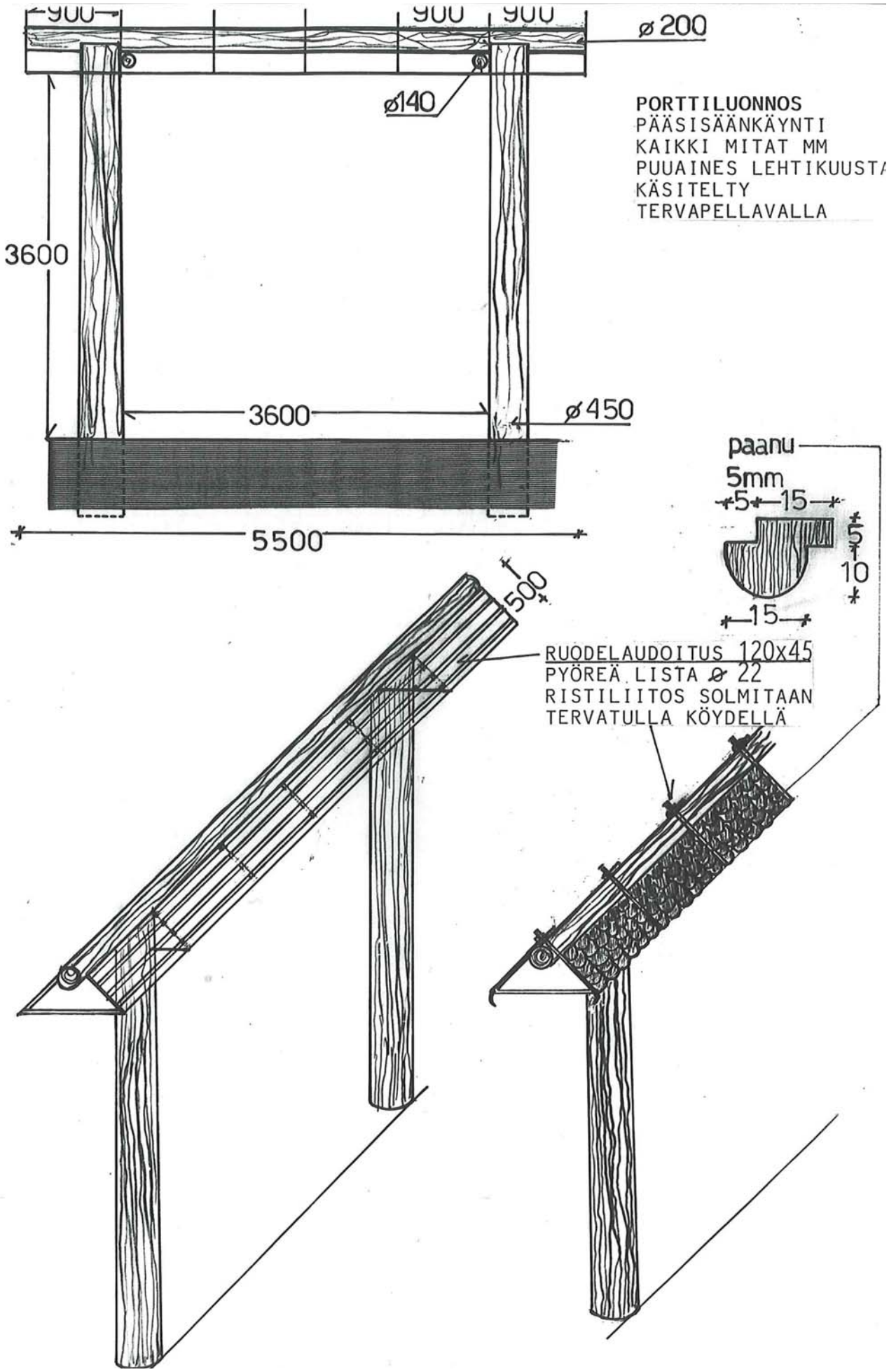
B PURON POHJA KALLIOTA, REUNAT MAANVARAISET:
MAANVARAISET REUNAT VAHVISTETAAN KIVILAATOILLA
(TUMMA LIUSKEKIVI TAI GRANIITTILAATTA, JÄTEKIVEÄ)

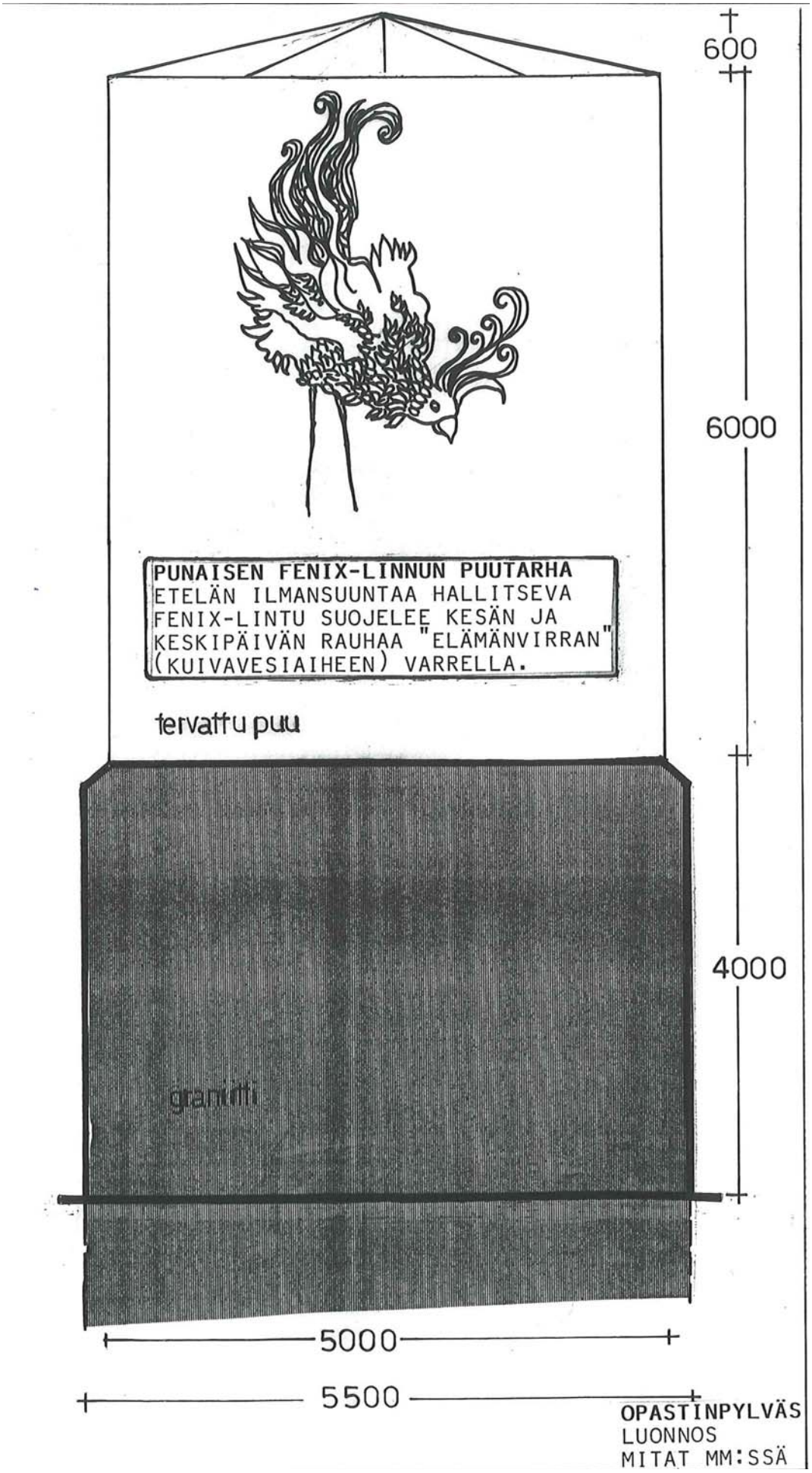
C KALLIOALLAS, MAANVARAINEN REUNA :
KIVETÄÄN LIUSKELOHKAREILLA JA -LAATOILLA

istutetaan asarum-(Asarum europaeum) ja sinivuokko-mättäitä (Hepatica nobilis) sekä taustakallion reunaan, uuden polun tuntumaan, pieniä metsäimarreryhmiä (Dryopteris carthusiana). Kallion päällä, katajapensaiden alla tuhoutuneet kielo-kasvustot (Convallaria majalis) uusitaan. Puistotien länsipuolelle jäävän, vaahteran taimia kasvavan rinteen helma on sammaloitettu kesällä 1995. Kuivan kesän ansiosta operaatio ei ehken onnistunut, mutta tarvittaessa tehdään uusi yritys "kasvatus"sammaleella. Rinteen puolivälissä, keskellä metsää on painanne, jonne pohjoisen asuinkorttelin katto- ja pihavedet johdetaan. Tälle kuviolle istutetaan jokunen tervaleppä (Alnus glutinosa) ja saniaisryhmiä (Athyrium filix-femina, Matteuccia struthiopteris ja Dryopteris filix-mas). Muuten metsikön annetaan kehittyä "luonnollisesti" hoitamalla vaahterantaimet puistometsän valtapuiksi ja katsomalla, ettei muu kasvillisuus nitistä metsään istutettua katsuraa. Viereisen puistotien päässä nousevan portaikon vierustojen vaatimista istutustöistä joudutaan neuvottelemaan asukkaiden kanssa. Kosteikon kallioaltaan ja rinnepuron ympäristön tilallinen rakenne on muuttunut ja tulee vielä muuttumaan maastotöiden takia niin, että täällä joudutaan istutuksia uusimaan ja täydentämään. Kallioaltaan eteläinen ranta voi muuttua vielä dramaattisesti, riippuen siitä, miltä maapeitteen alta paljastettava kallio näyttää. Kuitenkin etelärannan iiris-kasvustot (Iris orientalis), tilaa selvästi jakava pensasvyöhyke (Spiraea nipponica) ja silokallion puhdasta muotokieltä korostavat kuunjiljat (Hosta sieboldiana) puoltavat paikkaansa altaan reunavyöhykkeellä, vaikka ne jouduttaisiin jäsentämään uudella tavalla. Iiris-kasvustoihin lisätään keväällä kukkivaa Iris sibiricaa. Merkkipuiksi itään ja länteen johtavien polkujen varrelle istutetaan aralia (Aralia elata) ja jalopähkinä (Junglans ailanthifolia). Työaikainen huoltopolku kalliopainanteessa lammen itäpuolella istutetaan umpeen rehevillä saniais-ryhmillä (Athyrium filix-femina, Mattheuccia struthiopteris ja Gymnocarpium dryopteris). Saniaisten katveeseen kasvatetaan suorvoki-mattoja (Viola palustris). Reunakallioiden saumaan on istutettu lehtokieloja ja ylempänä kasvaa kalliokieloa. Tänne istutetut havupensaat siirretään kallioisen ylärinteen reunoille, jotta alueen laaksomainen, rehevä herkkyys pääsee oikeuksiinsa. Taustaa rajaava, kalliolla kasvava kataja nostetaan pystyyn. Rinnepuron suistossa kasvavan marjakuusen synkkä olemus korostaa hyvin valtavan siirtolohkareen jykevyyttä. Tosin kasvi tarvitsee jo nyt leikkaamista, ettei kiven ja kasvin suhde muutu tasapainottomaksi. Vastapainona kivelle ja kalliolle on rinnepuron varrelle kehitetty reheviä kasvukeitaita. Näitä joudutaan puron rakentamisen

jälkeen uusimaan. Siirtolohkareen pohjoispuolella on rehevä painanne, joka työntyy avokallioiden välissä porrasmaisesti koilliseen. Juotin merkitys on korostunut, kun purouoman kallioinen länsiranta liitettiin laajahkoon, maapeitteestä puhdistettuun silokalliorinteeseen. Puron reunalle, siirtolohkareen taakse istutetaan aralia (Aralia elata) ja puun juurelle japanin kuunlijaa (Hosta lancifolia) vastarannan kookkaampien kuunlijojen (Hosta sieboldiana) vastapainoksi. Orsivesialtaan purkuuoman tuntumaan sommitellaan muutama korpikaisla (Scirpus sylvaticus). Vesiuoman kivirannat saavat sammaloitua. Koilliseen työntyvä painanne pyritään kehittämään paratiisillisen reheväksi monilajisen saniaiskasvuston avulla (Athyrium filix-femina, Mattheuccia struthiopteris, Dryopteris filix-mas). Saniaisviidan luonteen tulee olla sellainen, että lajien yksilöllinen kauneus pääsee esille. Saniaisten juurelle istutetaan "viherkatteeksi" mm. ketunleipää (Oxalis acetosella) ja suo-orvokkia (Viola palustris). Vyöhykkeen leventymiin on istutettu jalopähkinä-puita ja marjakuusia, joista muutamia, maastotöissä muuttuneen tilajärjestyksen vuosi, siirretään muualle. Juotin reunoille istutettu talvio (Vinca minor) ja ohutmultaisimmilla paikoilla luontaisena kasvava mansikka (Fragaria vesca) tuntuvat menestyvän, kun taas varjoyrtti (Pachysandra terminalis) ei ole oikein täällä viihtynyt ja on parasta siirtää vaikka Mustan kilpikonnan puistometsässä kasvavan marjakuusipensaikon alle. Huutoutumiselle altista rinnemaastoa sitovaa mattokasvustoa täydennetää tarvittaessa lehdokin tuoksuisella tellimalla (Tellima grandiflora) tai vastaavalla. Rinnepuron rehevyys muuttuu suistosta yläjuoksulle noustessa kallioiseksi veistoksellisuudeksi. Kallion ja kivien muotokieltä korostava, valumavesien synnyttämä, tumman vihreä sammal kertoo solinan ohella veden läsnäolosta. Rinnepuron lähdekiveä reunustava, erosiolle altis kapea, puita, heinää ja pieniä varpu- ja mansikkamättäitä kavava vyöhyke kehitetään selkeäksi reunavyöhykkeeksi (katso sivu 22). Lähdekiven yläpuolelle jää näkymäakseli puroon ja lammelle. Myös ylärinteeseen istutetun, puron yli kaartuvan aralian ja sen juurella kasvavan kuunliljan ympärille jätetään riittävästi tilaa. Sinisen lohikäärmeen puutarhaan kuuluu päivän kaltevalle nurmirinteelle istutettu kirsikkatarha, jossa kasvaa yli sata kirsikkapuun tainta. Kirsikan kukka Japanissa on Samurain kukka. Kukka varisee kauneimmillaan ja on kuin sotilaan elämä, lyhyt ja kaunis. Samurain on oltava aina valmis loisteliaaseen kuolemaan. Samuraihengen perinteet ovat ikivanhat, historialliset, luovat. Peruspiirteisiin kuuluu koruton vaatimattomuus, ehdoton rehellisyys, demokraattisuus sekä rahasta ja vallasta piit

taamaton uhrimieli. Roihuvuoren rakentaminen alkoi kirsikkatarhaa vastapäätä olevasta kortte-lista, jonne pystytettiin viisikymmentäluvun alussa kerrostaloja rintamamiehille. Sinisen lohikäärmeen puutarhassa kukoistaa lohikäärmeen suojeluksessa kevään kauneus, nuoruus ja aamun sarastus. Ehken kirsikkatarhan tunnelmaan voidaan liittää häivä kotimaista "samuraihenkeä", jos näin halutaan. Sinisen lohikäärmeen puutarha rajataan itäsivultaan paikoitusaluetta vastaan taikinamarjaistutuksilla (Ribes alpinum). Kirsikkatarhan kaakkoisreunassa on tekninen rakennelma (pumppaamo), jonka ympärille istutetaan viitisen katajaa (Juniperus communis). Nurmelle, kirsikkapuiden katveeseen, istutetaan pieniä tuppaita käenrieskaa (Gagea lutea). Etelään laskeva rinne katkeaa Roihuvuorentiehen ja tätä risteävään Untuvaisentiehen. Katu on louhittu osittain puistotasoa alemmaksi, joten kadun ja puiston rajalla on paikoitellen mielenkiintoisia avokalliopaljastumia. Reunavuöhykkeelle on istutettu pienikasvuista angervoa. Näkymät puistosta Roihu-vuoren- ja Peukaloisentielle ovat lohduttomat. Puiston rajaaminen riittävän korkealla aidalla tai istutuksilla heikentäisivät mm. kirsikkatarhan valaistusolosuhteita, joten ongelma on ratkaistava nk. "kaupunkikuvallisen" katusaneerauksen yhteydessä. Toimenpiteet kohdistetaan itse katu-uran olemukseen. Japanilaisen puiston pääsisään-käynti on Roihuvuorentien varrella, vastapäätä Untuvaisentien risteystä. Kun puisto on muuten valmis, pystytetään sisäänkäynnin merkiksi puinen, paanukattoinen portti ja opastaulu. Tunnuspuuksi istutetaan opastaulun tuntumaan mongolianvaahtera (Acer ginnala). Läheisyydessä, komean männyn juurella, on suuri luonnonkivi, johon voidaan tarvittaessa lisätä pieni kuparinen muistolaatta sponsoreiden nimiä varten, jos puiston rakentamiseen ja/tai kunnossapitoon saadaan ulkopuolista rahoitus-ta. Japanilaisen puiston eri osiin voidaan samalla pystyttää puiset luonnonkivijalalla seisovat opastinpylväät, joissa on kuvattu kulloisenkin puutarhan tunnuksena käytetty taruelain ja kuvaus taruelaimen puutarhaa suojelevista ominaisuuksista.

900
900
900
ø200
ø140
PORTTILUONNOS
PÄÄSISÄÄNKÄYNTI
KAIKKI MITAT MM
PUUAINES LEHTIKUUSTA
KÄSITELTY
TERVAPELLAVALLA
3600
3600
ø450
5500
paanu
5mm
5
15
5
10
15
500
RUODELAUDOITUS 120x45
PYÖREÄ LISTA ø 22
RISTILIITOS SOLMITAAN
TERVATULLA KÖYDELLÄ

600
6000
PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA
ETELÄN ILMANSUUNTAA HALLITSEVA
FENIX-LINTU SUOJELEE KESÄN JA
KESKIPÄIVÄN RAUHAA "ELÄMÄNVIRRAN"
(KUIVAVESIAIHEEN) VARRELLA.
tervattu puu
4000
graniitti
5000
5500
OPASTINPYLVÄS
LUONNOS
MITAT MM:SSÄ

LIITTEET
kasviluettelo

KASVILLISUUS

AII

1. VALKOISEN TIIKERIN PUUTARHA (240 m^2)

Havupuut ja pensaat:	
Juniperus communis 'Suecica', pilarikataja	4 kpl
Pinus silvestris, mänty	6 kpl
Lehtipuut ja pensaat:	
Prunus domestica 'Sinikka ',luumu	1 kpl
Ruohot, heinät, saniaiset ja varvut:	
Convallaria majalis, kielo	20 kpl
Dryopteris filix-mas, kivikonalvejuuri	10 kpl
Festuca ovina, lampaannata tupas	2 kpl
Fragaria vesca, mansikka	5 kpl
Polypodium vulgare, kallioimarre	30 kpl
Thymus serphyllum, kangasajuruoho	20 kpl
Vaccinium myrtillus, mustikka	6 kpl
Vaccinium vitis-idaea, puolukka	20 kpl

2. MUSTAN KILPIKONNAN PUISTOMETSÄ (1625 m^2)

1000m² AI
625m² AII

Havupuut ja pensaat:	
Juniperus communis, kataja	1 kpl
Taxus cuspidata, marjakuusi	18 kpl
Lehtipuut ja pensaat:	
Acer ginnala, mongolianvaahtera	7 kpl
Coryllus avellana, pähkinäpensas	25 kpl
Lonicera caerulea, sinikuusama	5 kpl
Rhamnus frangula, paatsama	3 kpl
Ribes alpinum, taikinamarja	8 kpl
Tilia cordata, metsälehmus	3 kpl
Köynnökset:	
Hydrangea anomala 'Petiolaris'	10 kpl
Parthenocissus quinquefolia	5 kpl
Ruohot, heinät, saniaiset, kaislat ja varvut:	
Andromeda pólifolia, suokukka	15 kpl
Arctostaphyllos uva-ursi, sianpuolukka	20 kpl
Asarun europaeum, taponlehti	45 kpl
Avénella flexuósa, metsälauha (tuppaina)	5 kpl
Convallaria majalis, kielo	40 kpl
Dryopteris filix-mas, kivikonalvejuuri	5 kpl
Festúca ovina, lampaannata (tuppaina)	3 kpl
Dryopteris carthusiana, metsäimarre	25 kpl
Hepatica nobils, sinivuokko	20 kpl
Linnaea borealis, vanamo	20 kpl
Mainthemum bifolium, oravanmarja	30 kpl
Oxalis acetosélla, ketunleipä	55 kpl
Páris quadrifolia, sudenmarja	5 kpl
Pteridium aquilinium, sananjalka	8 kpl
Scirpus sylvatcus, korpikaisla	6 kpl
Vaccinium myrtillus, mustikka	35 kpl
Vaccinium vitis-idaea, puolukka	55 kpl

3. PUNAISEN FENIX-LINNUN PUUTARHA (n.1860 m^2) AII Tontin puolella n. 550m2

Havpuut ja -pensaat:	
Juniperus communis, kataja	2 kpl
Pinus silvestris, mänty	10 kpl
Taxus cuspidata, marjakuusi	3 kpl
Lehtipuut ja -pensaat:	
Ribes aureum, kultaherukka	1 kpl
Prunus maackii, tuohituomi	3 kpl
Sorbus aucuparia, pihlaja	10 kpl
Köynnökset:	
Parthenocissus quinquefolia	11 kpl
Ruohot, heinät, saniaiset, kaislat ja varvut:	
Arctosthapylos uva-ursi, sianpuolukka	60 kpl
Athyrium filix-femina, hiirenporras	3 kpl
Fallopia japonica var compactum, neidonlaiar	2 kpl
Fragaria vesca, mansikka	30 kpl
Polygonatum odoratum, kalliokielo	50 kpl
Scirpus sylvaticus, korpikaisla	3 kpl
Vaccinium vitis idea, puolukka	40 kpl

4. PIENEN SINISEN LOHIKÄÄRMEEN PUUTARHA (n. 2100 m^2) 500m2 AI 1600m2 AII Tontin puolella tästä n. 450m2

Havupuut ja -pensaat:	
Juniperus communis, kataja	8 kpl
Pinus silvestris, mänty	10 kpl
Lehtipuut ja -pensaat:	
Acer ginnala, mongolianvaahtera	1 kpl
Alnus glutinosa, tervaleppä	5 kpl
Aralia elata, araalia	2 kpl
Junglans ailanthifolia, jalopähkinä	2 kpl
Coryllus avellana, pähkinäpensas	5 kpl
Malus sylvestris, metsäomena	1 kpl
Sorbus aucuparia, pihlaja	8 kpl
Spiraea nipponica	3 kpl
Ribes alpinum, taikinamarja	40 kpl
Tilia cordata, metsälehmus	3 kpl
Ruohot, heinät, saniaiset, kaislat ja varvut:	
Asarum europaeum	30 kpl
Athyrium filix-femina, hiirenporras	8 kpl
Convallaria majalis, kielo	40 kpl
Dryopteris filix-mas, alvejuuri	8 kpl
Fallopia japonica var compactum	8 kpl
Fallopia sachalinensis	5 kpl
Fragaria vesca, mansikka	20 kpl
Galgea lutea, käenrieska	30 kpl
Gymnocarpium dryopteris, metsäimarre	20 kpl
Iris orientalis	5 kpl
Iris sibirica	15 kpl
Hepacia nobilis, sinivuokko	20 kpl
Hosta lancifolia	20 kpl
Mattheuccia struthiopteris	12 kpl
Oxalis acetosella, ketunleipä tuppaita	10 kpl
Polemonium caeruleum, sinilatva	5 kpl
Scirpus sylvaticus	3 kpl
Tellima grandiflora, tellima	10 kpl
Vaccinium vitis idea, puolukka	30 kpl
Vinca minor, talvio	20 kpl
Viola palustris, suo-orvokki	40 kpl

Pirjo Laulumaa 2007

MASUUNIKUONAN KÄYTTÖ JAPANILAISTYYLISESSÄ PUUTARHASSA

Tavanomaiset, (puutarhakalkit, maatalouskalkit) nopeasti ja tehokkaasti varsinkin pintamaan pH:ta ja kalsiumpitoisuutta kohottavat kalkitusaineet eivät sovellu käytettäväksi kirsikkapuulle, joka kuuluu ns. kalkinkarttajakasveihin. Nurmikon heinäkasvillisuus vaatii kuitenkin ajoittaista kalkitusta.
Hitaan vaikutustapansa (nopeavaikutteinen neutralointikyky 2; kokonaisneutralointikyky 35), piipitoisuutensa ja korkean magnesiumpitoisuutensa (Mg 6,5 %) ansiosta **masuunikuona soveltuu** käytettäväksi japanilaistyylisen puutarhan nurmialueilla **kirsikkapuiden** alla.

Nurmikko tarvitsee kalkitusta viimeistään, kun pH-arvo on lähellä pH 5, vaihtuva kalsiumpitoisuus on 1250 – 1500 mg/l ja vaihtuva magnesiumpitoisuus 150 mg tai em. arvojen alapuolella.
Masuunikuonan kerta-annos "kirsikkanurmille" on 300 – 400 g/m2. Jos kalkitustarve on suuri, uusitaan kuonakalkitus masuunikuonalla parin vuoden kuluttua.

Tammen kasvualustaan latvuskehän rajaamalle alueelle voi masuunikuonaa levittää 600 – 800 g/m2.
Masuunikuona sopii myös marjakuusen ja katajien kalkitusaineeksi; käyttömäärä kuten nurmialueella. Muut havukasvit eivät kalkitusta juuri kaipaa.

Sammalalueet eivät hyödy masuunikuonasta, joten niille kuonaa ei kannata levittää. Myöskään kieloa kasvavat alueet eivät kaipaa kuonan lisäystä.

Ahomansikkakasvustoille voi antaa masuunikuonaa 100 – 200 g/m2 kolmen / viiden vuoden välein vaihdellen. Kuonan käyttö voi hidastaa mansikkakasvualustoille tyypillistä "maaväsymystä". Maaväsymys johtuu maamikrobiologian muutoksesta mansikka monokulttuureissa ja heikentää vuosien mittaan mansikkakasvustoja.

Merkitse tähän kuonan levitysvuodet ja käytetty määrä/m2 kasvillisuuslajeittain

	vuosi	määrä	vuosi	määrä	vuosi	määrä
Kirsikkanurmikko						
Tammi						
Marjakuusi						

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILULEHTI

Tekijä(t)
WSP Finland Oy / Arto Kaituri, Hiroko Kivirinta, Eila Sihvola, Kati Teperi

Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa
Birgitta Rossing

Nimeke
Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto
hoito- ja kehittämissuunnitelma 2013 - 2027

Sarjan nimeke
Julkaisu

Sarjanumero	Julkaisuaika
2013:1	tammikuu 2013
Sivuja	Liitteitä
93	5
ISBN	ISSN
978-952-272-388-8	1238-9579
Kieli koko teos	Yhteenveto
suomi	suomi

Tiivistelmä

Helsingin Roihuvuoren kaupunginosassa sijaitsevan japanilaisvaikutteisen puiston kunnon arviointi ja sen perusteella laadittu hoitosuunnitelma takaavat tavoitellun tunnelman säilymisen alueella sekä siihen liittyvässä yhdyskäytävässä ja kirsikkapuiston pohjoisosassa. Seikkaperäinen selvitystyö puiston alkuperäisistä suunnittelun ja rakentamisen vaiheista sekä maastokäynnit ovat taanneet suuren tietomäärän puiston nykytilanteesta, johon perustuen laadittiin hoito- ja kehittämissuunnitelma vertaamalla sitä tavoitetilanteeseen. Suunnitelman uskotaan takaavan puiston elinkaaren pidentämisen helpoin ja edullisin keinoin, ilman raskaita kunnostustoimenpiteitä.

Suomessa ainutlaatuisen puiston rakentamisen historia on luonnostaan ollut monipolvinen ja kokeellinen; rakenteita ja kasveja on jouduttu siirtämään paljon ja uusimaan runsaasti halutun haurastunnelmaisen, hienovivahteisen ja monimerkityksellisen japanilaistyylisen puutarhan aikaansaamiseksi. Kaikessa ei yrittämisestä huolimatta onnistuttu ja sen lisäksi ajan kuluessa on ilkivalta, kasvillisuuden kasvu sekä hulevesieroosio rapistaneet puiston edustavuutta. Puiston tullessa nyt kahden vuosikymmenen ikäiseksi on ensimmäisen kunnostamisen aika, jonka toteutus on raportissa esitetty osa-aluekohtaisesti ajoittuen seuraavan vuosikymmenen aikana tehtäväksi.

Hoito- ja kehittämissuunnitelma esittää osa-aluekohtaiset ratkaisut puiston kunnostamiseksi kevyin menetelmin. Suunnitelmassa on esitetty lukuisten opaspaalujen, -taulujen, bambuaitojen sekä istutusten uusimista sekä rakenteiden kunnostusta. Iso osa uusittavista asioista kunnostetaan alkuperäisen tyylin mukaiseksi. Alkuperäistä suunnitelmaa on kunnioitettu välttämällä maastonmuokkausta ja uusien rakenteiden tekoa. Suunnitelmassa on osoitettu kasvillisuuden hoidon hallinnan olevan yhtä tärkeää tunnelman ylläpidon kannalta kuin rakenteiden uusimisenkin.

Avainsanat
Japanilaisvaikutteinen puisto, yhdyskäytävä, hoito- ja kehittämissuunnitelma, tunnelma, rakenteet, kasvillisuus

Rakennusviraston julkaisut 2012

2012:1
Maunulan aluesuunnitelma
ISBN 978-952-272-130-3 (painettu versio), ISBN 978-952-272-131-0 (verkkoversio)

2012:2
Tammisalon aluesuunnitelma
ISBN 978-952-272-167-9 (painettu versio), ISBN 978-952-272-168-6 (verkkoversio)

2012:3
Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021
ISBN 978-952-272-232-4 (painettu versio), ISBN 978-952-272-233-1 (verkkoversio)

2012:4
Helsingin frisbeegolfrataselvitys
ISBN 978-952-272-238-6 (painettu versio), ISBN 978-952-272-239-3 (verkkoversio)

2012:5
Kartanopuistojen kunnostuksen työtapoja Helsingissä
ISBN 978-952-272-296-6 (painettu versio) ISBN 978-952-272-297-3 (verkkoversio)

2012:6
Keskustan ja Kampin aluesuunnitelma 2012 – 2021
ISBN 978-952-272-298-0 (painettu versio) ISBN 978-952-272-299-7 (verkkoversio)

2012:7
Valmistuneet katu- ja puistokohteet 2011
ISBN 978-952-272-300-0 (painettu versio), ISBN 978-952-272-301-7 (verkkoversio)

2012:8
Sienet ja laho Helsingin puissa
ISBN 978-952-272-302-4 (painettu versio), ISBN 978-952-272-303-1 (verkkoversio)

2012:9
Siltojen ylläpidon toimintalinjat
vastuuhenkilö: Timo Rytkönen, puh. 310 310 38567
ISBN 978-952-272-305-5 (vain verkkoversio)

2012:10
Luonnonkivipäällysterakenteet - esiselvitys
ISBN 978-952-272-319-2 (painettu versio), ISBN 978-952-272-320-8 (verkkoversio)

2012:11
Harakan saaren muuttuva kasvillisuus –
kasviston ja kasvillisuuden selvitystyö 2012
ISBN 978-952-272-371-0 (painettu versio), ISBN 978-952-272-372-7 (verkkoversio)

2012:12
Pasilan aluesuunnitelma 2013–2022
ISBN 978-952-272-375-8 (painettu versio), ISBN 978-952-272-376-5 (verkkoversio)

